Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 20 גראשען

הײנט 12 זײטען

פייער פאלקסבלאט

№ 23 | לאדז, זונטאג, כ"ג שבט תרצ"ה | דרייצענטער יאהרגאנג | Łódź, Niedziela, 27 Stycznia 1935 r. | № 23

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71 — Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

שרעקליכער הוראגאן
צווישען דראהאביטש און באריסלאוו

אנגעמאכט גרויסע חורבנות. — אפגעשטערט דעם פערקעהר. — דראהאביטש און די סביבה איז דער פינסטער. — שניי 5 מעטער הויך. — איבערגעריסען טעלעפאנישע פערבינדונג. — גרויסע שאדענס אין די נאפט-גרובענס

באריסלאוו, 26 (ספ. טעל.)

פרייטאג א גאנצע נאכט האט זיך איבער באריסלאוו אדורכגעטראגען א שטורעם, וואס אין איבערגעגאנגען צייטענווייז אין א הוראגאן מיט אנ׳אויסערגעוועהנליכען קראפט.

20 טורעמס פון די נאפט-גרובענס

זענען איינגעווארפען געווארען. די העלער פון די היידקעסלען זענען אויף מעהרערע ערטער אראפגעריסען און די קוימענס איינגעווארפען. א סך הייזער האבען געליטען. די

טעלעפאנישע פערבינדונג

מיט טוסטאנאוויץ איז איבערגעריסען געווארען. אויף מאנכע ערטער האט זיך דער

שניי אנגעזאמעלט אויף 5 מעטער הויך

די קאמוניקאציע מיט מעהרערע ערטער פון דראהאביטשער פאוויאט איז איבערגעריסען געווארען.

איניגע צעהנדליג גרובענס האבען געליטען

אמאמייסטענס האט געליטען די גרובענס „לאקארבא", „געארג", „פענאמען", „באהעמיא", „מעטא" און „לעמבערג". וועלכע זענען פולשטענדיג חרוב געווארען.

דער הוראגאן האט אויך געמאכט א חורבן איז די ארומיגע גערטנער און וועלדער. דער שאדען צו די פשעמישלער נאפט-קוואלען ווערט געשאצט אויף א האלבען מיליאן זלאטיס.

שבת 1 בייטאג האט זיך דער שטורעם ערשט איינגעשטילט. אף ס'איז איינגעטרעטען א הערבערונג אין דער טעמפעראטור.

לעמבערג, 26 (טעלעפאניש).

די נאכמיטאג-פרעסע גיט איבער, אז היינט 9.30 אין צוליב דעם הוראגאן אין דראהאביטש, אויסגעלאשען געווארען די עלעקטרישע ליכט. דאס זעלבע אין דער סביבה פון דראהאביטש.

אנ׳אויטאבוס

וואס קורסירט צווישען פשעוואָרסק און דינאף, איז געבליבען שטעקען אויפ׳ן וועג ווערענדיג פערשיט מיט שניי. דער שטורעם האט ארויסגעריסען א סך ביימער מיט דיווארצלען און אראפגעריסען א סך דעכער פון הייזער.

פראסט, שטורמען און פערפלייצונגען

לאנדאן, 26 (זפ. טעל.)

בעלטען א גאנצע נאכט האט איבער ענגלאנד געבושעוועט א שרעקליכער שטורעם, פערבונדען מיט שטארקע האגעל און שניי. דער שטורעם האט געקאסט מענשליכע קרבנות.

ביירוט, 26 (ספ. טעל.)

די טעמפעראטור איז געפאלען. ס'הויבט זיך אן א פערפלייצונג, מ'האט מורא פאר א שרעקליכע קאטאסטראפע אויף די ברעגעס פון מיסיסיפי.

בעת די פרעסט און שניי-שטורמען אין דער פערגאנגענער וואך זענען אומגעקומען אין אמעריקא 200 פערזאן.

אינטערווענץ פון צענטראלען יוד. האנדווערקער-פערבאנד

ביים פרעזעס פון פערבאנד פון די האנדווערקער-קאמערן אין ווארשא

ווארשא (יט"א) א דעלעגאציע פון צענטראלען יודישען האנדווערקער-פערבאנד אין פוילען, איז די פערזאנען פון דעם פרעזעס פון דער צייטווייליגער עקזעקוטיוו אדוו. ר. מענדעלסבורג און מיטגלידער פון דער זעלבער עקזעקוטיוו א. טרעפמאן, מ. ליפעצקי איז אויפגענומען געווארען דורכ׳ן פרעזעס פון פערבאנד פון די האנדווערקער-קאמערן דעפ. סבאטשינסקי און דירעקטאר פון פערבאנד פון די קאמערן פולק. שיקארסקי אין דער אנוועזענהייט פון וו.-פרעזעס פון פערבאנד פון די האנדווערקער-קאמערן י. גלאצער.

אין א לענגערע קאנפערענץ האט די דעלעגאציע פון צענטראלען יודישען האנדווערקער-פערבאנד אין פוילען בעריהרט א רייהע אקטועלע האנדווערקער-ענינים און צוזאמענהאנג מיט׳ן אנוועגדען דורך די האנדווערקער-קאמערן דאס נאוועלי-זירטע אינדוסטרי-געזעץ. צוו. אנד. האט די דעלעגאציע אויך בעריהרט די פראגע, וואס די האנדווערקער-קאמערן פערלאנגען, אז האנדווערקער, וועלכע ווילען בעקומען האנדווערקער-קארטען אויפן סמך פון א דיספענזע, מוזען אלט זיין 30 יאהר. די פארשטעהער פון צענטראלען יודישען האנדווערקער-פערבאנד אין פוילען האבען אנגעוויזען דערויף, אז דער הערמאהנטער פערלאנג האט גישט קיין בעגרינדונג סיי אין געזעץ און סיי דורכ׳ן לעבען, און אז דאס איינציגע קריטעריום, כדי צו בעקומען א האנדווערקער-קארטע דארף זיין באר די פאך-קענטניש.

די דעלעגאציע האט אויך בעריהרט די פראגע וועגען די קאסטען, מיט וועלכע עס זענען פערבונדען די בעמיהונגען וועגען בעקומען א האנדווערקער-קארטע, אנווייזענדיג דערויף, אז די האנדווערקער, וואס בעמיהען זיך צו בעקומען האנדווערקער-קארטען זענען נישט אימשטאנד ארייצוטראגען די אפצאהלונגען איז דער ביז׳איצטיגער הויך און צוליב דעם האבען די נישט קיין מעגליכקייט ארויסצונעהמען די האנדווערקער-קארטען. דערייבער האט די דעלעגאציע אנגעוויזען אויף דער נויטווענדיגקייט צו פערקלענערן די אפצאהלונגען און אנווענדען איגדיווידועלע הנחות אויפ׳ן גרונד פון בעשטעטיגונגען, וועלכע ווערען ארויסגעגעבען דורך די צעכען, אדער געזעלשאפטליכע האנדווערקער-ארגאניזאציעס.

די דעלעגאציעס האט איבערגעגעבען א ברייט מאטיווירטען מעמאריאל וועגען די בעריהרטע ענינים, און צוו. אנד. אויך וועגען דער פראגע פון דער קוואליפיציר-קאמיסיע, בנוגע וועלכע די דעלעגאציע האט געבעטען, אז אין די פראטאקאלען פון די קוואליפיציר-קאמיסיעס זאלען זיין אנגעגעבען די פראגען, וועלכע ווערען געשטעלט אין די פראבע-ארבייטען, וועלכע ווערען אויפגעגעבען די עקזאמענירטע ווי אויך, אז די קוואליפיקאציע עקזאמענס זאלען בנוגע דיין באר די פאך-קענטניש פון די קאנדידאטען צו בעקומען האנדווערקער-קארטען.

אלס רעזולטאט פון דער קאנפערענץ האבען דער פרעזעס דעפ. סבאטשינסקי און דירעקטאר פולק. שיקארסקי צוגעזאגט מיט א ספעציעלער אויפמערקזאמקייט צו בעטראכטען די פאסטולאטען, וועלכע זענען ארויסגערוקט געווארען אין מעמאריאל פון צענטראלען יודישען האנדווערקער-פערבאנד אין פוילען.

ערב לאוואלס וויזיט אין לאנדאן

קאנפערענץ אין פאריז

פאריז, 26 (ספ. טעל.)

פרעמיער פלאנדען און אויסערן מיניסטער לאוואל האבען אפגעהאלטען א לענגערע קאנפערענץ מיט ענגלישען אמבאסאדאר קלערק. ווי מען גיט איבער אין די פאליטישע קרייזען, האבען זיי בעשמוסט וועגען וויזיט וואס דארף פארקומען אין לאנדאן.

הויפט-באהן-סטאציע איבערטראגען קיין תל-אביב

מיינונג פון ענגלישען באהן-וועזען-עקספערט

ירושלים, 26 (יט"א טעלעגראפיש)

דער עקספערט פון ענגלישען באהן-וועזען פעליקס פאל, וועלכער האט לעצטענס געווילט אין ארץ-ישראל, האט פארן אפפאהרען זיך ארויס געזאגט, אז די הויפט באהן סטאציע דארף איבער טראגען ווערען קיין תל אביב..

אויב דער פראיעקט זאל רעאליזירט ווערען וועט דאס האבען א גרויסע בעדייטונג פאר דערווירטשאפטליכער ענטוויקלונג פון תל אביב.

עסטרייכישע נאציס אויפגעהויבען די קעפ

נאך דער סאאר אפשטימונג

ווין, 26 (יט"א טעלעגראפיש)

נאך דער סאאר אפשטימונג, האבען די עסטרייכישע נאציס אויפגעהויבען די קעפ. זיי זאגען זיך אפען ארויס פארן אנשלוס. ד"ר ריל שרייבט אין זיין ארגאן, אז אונאפהענגיג דערפון צי דער אנשלוס וועט אדורכגעפיהרט ווערען, דארף אין די מלוכה אינסטיטוציעס ארייגעפיהרט ווערען דער פעלקישער עלעמענט און דעם פרעמדען עלעמענט בעזייטיגען פון די מלוכה מאסטען.

נייער הויפט-פאליציי-קאמענדאנט

ווארשא, 26 (טעלעפאניש)

דער ביזאיצטיגער הויפט פאליציי קאמענדאנט פולק. מאלטשעווסקי געהט אוועק אין די-מיסיע. אויף זיין ארט קומט גענעראל קארדיאן זאמארסקי.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז שבת געשטארבען אין עלטער פון 61 יאהר

האשה החשובה

נ. ע. חי׳ אסתר לעדערמאן

די לוי׳ קומט פאר היינט, זונטאג, ד. 27 יאנואר 1935, 12 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז, גלובנא 42, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

נאך לאנגע שווערע ליידען איז געשטארבען מיין טייערער מאן, אונזער ליבער פאטער, ברודער, שוואגער, שוויגער-פאטער און גרויספאטער

נ"ע

חנוך הענעך בראט

ב"ר שמערל דניאל ז"ל

אין עלטער פון 64 יאהר (גבאי פון דער חבורה „נושאי המטה")

די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, דעם 27/1 1935, 11 א זייגער פרי׳ פון טרויער-הויז זגאדניא 29, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע פאמיליע.

אלע מיטגלידער פון „נושאי המטה" ווערען געבעטען פינקטליך צו ערשיינען.

3955

דער יודישער פליישער און וואורשטען-מאכער-צעך, פיעטריקאווער 24 פאדערט אויף אלע מיטגלידער צו בעטייליגען זיך אין דער לויה פון אונזער אונפערגעסליכען מיטגליד

ג"ע

הענער בלאט

וואס קומט פאר היינט, זונטאג, 11 א זייגער פארמ. פון טרויער-הויז זגאדניא 29.

די פערוואלטונג פון יודישען פליישער און וואורשטען-מאכער-צעך

פיעטריקאווער 24.

209

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז געשטארבען מיין ליבע פרוי, אונזער הייסגעליבטע מוטער, שוויגער-מוטער, גרויסמוטער, שוועסטער, שוועגערין און טאנטע

נ"ע חוה פייערמאן

אשת ר׳ משה גרונם

(פון דער היים קראסאווסקא)

אין עלטער פון 57 יאהר.

די לויה קומט פאר היינט, זונטאג, ד. 27 יאנואר 1935, 12 א זייגער פארמיטאג פון טרויער-הויז פאלודניאווא 90, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע פאמיליע.

זאַל פילהאַרמאָניע

נאַרוטאָוויטשאַ 20, טעל. 213-84.

פונ'ם גרעסטעז וועלט-בעריהמטעז ווארשאווער
אויבער-קאַנטאָר ה'

משה קוסעוויצקי

הייבט, זונטאַג, דעם 27/I
פונקט 9 אָוונט קומט פאַר אויפ'ן
— א —
וואונש פון לאָדזשער פובליקום

גראַנדיעזער קאָנצערט

וועלכער וועט אויספיהרען די שענסטע
און בעסטע רעליגיעזע קאָמפּאָזיציעס
פון זיין רייכען רעפערטואַר.

אויך יודישע ניגונים און אריעס. —::— ביים קלאַוויר וועט אַקאָמפּאַנירען די בעריהמטע מנגנת פ. ליכטערמאַן-דאַווידאָוויטש.

די פּרייזען זיינען ערמעסיגט: פון 1 ביז 2.50 בילעטען-פערקויף: אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע און אין דער טערקישער קאַנדיטאָריי עק פּיעטריקאָווער און פּאָלודניאָווע.

פערזעהט אייך בעצייטענס מיט איינטריטס-קאַרטען. 148 גאַרדעראָבע נישט פערפליכטענד.

אויספלוגען נאָך פּאַלעסטינא

גרופּענווייז — און — אינדיווידועל

208 אָרגאַניזירט די פּוילישע-פּאַלעסטינישע האַנדעלס-קאַמער אַפּטיילונג אין לאָדז. אינפאָרמאַציעס: פּיעטריקאָווער 113.

זעהר וויכטיג פאַר די לאָדזער און פּראָווינצער סוחרים!

ביליג שפּראָטען

גאַראַנטירט 6 קילא

פּיטלינגען און שילאָוועס

Nordia Hawe פון דער גוט-בעקאַנטער פירמע

בעקומט מען נור זגערזשער 5, רוג פל. קאָשטשעלני 1, טעל. 186-23.

קומט און איבערצייגט אייך! — רעעלע בעהאַנדלונג!

בעמערקונג: ביי 3 קעסטלעך ווערט אָפּגעשיקט אַהיים.

Jakób Fail

דיפּלאָמירטער בוכהאַלטער
אָרגאַניזירט און פיהרט האַנדעלס-
ביכער, איבערנעמט אויפזיכט איבער
בוכפיהרונג, ווי אויך עקספּערטיזען.

שרודמיעסקאַ 74 טעל. 130-57.

5917

א הערצליכען פאָהר-געזונד

ווינשען מיר אונזער פריינד יחיאל פריינד צו זיין אָפּפאָהרען קיין ארץ-ישראל.

גאָט זאָל איהם העלפען, ער זאָל האָבען אַ גליקליכע רייזע און מיר זאָלען זוכה זיין צו זעהען און צו פרייען זיך צוזאַמען בקרוב על הרי ציון וירושלים.

שמחה הובערמאַן און פרוי,
נטע הובערמאַן און פרוי,
משה הובערמאַן און פרוי,
דוד הובערמאַן און פרוי
און לייבל הערץ און פרוי.

אונזערע חשובע פריינד

ריוועלע און יחזקאל שפּיזאייזען

צו זייער אָפּרייזע נאָך פּאַלעסטינע, ווינשען מיר אַ הערציגען פאָהרט געזונד און אַ גליקליכע איינאָרדענונג אין זייער נייער היים.

פעלא און מרדכי טאָגעליכט
לאָדז.

צו דער אָפּרייזע פון אונזער חבר

יחיאל פריינד

נאָך ארץ ישראל — ווינשען מיר אַ גליקליכע רייזע און אַ פרייליך לעבען.

די פערוואַלטונג
פון דער סעקציע ציימונגס-פּאַרקויפער
ביי „פּועלי אגודת ישראל".

Rutynowany buchalter-bilansista

J. Russak, Łódź,

Narutowicza 49, tel. 217-70

absolwent Akademji handlowej i długoletni kierownik buchalterji poważnych przedsięb. przem.-handlow. przyjmuje wszelkie roboty wchodzące w zakres księgowości. 5945

Całkowita gwarancja.

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ

„PRZYSZŁOŚĆ" Sp. Akc.

w WARSZAWIE, ul. Królewska 35

פערעפענטליכט אין נאָמען פון

Towarzystwa Ubezpieczeń na Życie „New-York"

פאָלגענדע אַנאָנס

אַלע אַסעקורירטע, בערעכטיגטע ווי אויך אַנדערע פּערזאָנען, וועלכע מעלדען אָן תביעות פון לעבענס-פּאָליסען פון דער פערזיכערונגס-געזעלשאַפט „NEW-YORK" אויסגעשטעלט זיינערצייט אין רוסלאַנד, מאַכט דערמיט בעקאַנט די לעבענס-פערזיכערונגס-געזעלשאַפט „New-York" אַז צוליב דעם אורטייל פון אַפּעלאַציע-געריכט אין שטאַט New-York אין אַן אַלגעמיינעם ענין געגען דער פערזיכערונגס-געזעלשאַפט „Equitable", אין די פעראייניגטע שטאַטען פון צפון-אַמעריקאַ האָט בעשלאָסען: אָנהויבענדיג פון דעם 31. דעצעמבער 1934 נישט צו בעטראַכטען מעהר קיין תביעות וועגען ליקווידירען די לעבענס-פּאָליסען, וועלכע זענען זיינערצייט אויסגעשטעלט געוואָרען דורך דער פיליע פון דער געזעלשאַפט אין רוסלאַנד, און נישט צו ליקווידירען קיין שום אַרט פון די תביעות נישט אויף גרונד פון שוין בייגעלעגטע אָפּערטען, אויך נישט אויף קיין שום אַנדערע יסודות.

New-York Life Insurance Company

New-York, City U. S. A.

ראַטעוועט אייער געזונד

קראַנקע אויף רוקען (ברוסט-קראַנקהייטען)

ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל-גומי-באַנדאַזשען פון מיין מעטאָדע העלפען ראַדיקאַל אונטער גאַראַנטיע אָהן אָפּעראַציעס פון אַלע מינים ברוסט-קראַנקהייטען (רופּטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאַס אראָפּלאָזען זיך פון מאָגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספּעציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע גוף-באַנדאַזשען. אויך אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הויקערס) אָרטאָפּעדישע הייל-גאָרסעטען אויף ביינער-שווינדזוכט און אַלע אַנדערע פעהלערן אָרטאָפּעדישע הייל-אַפּאַראַטען אויף פּלאַטפוס.

ספּעציעלע איינלאַגען לויט גיפּס-מאָדעלען, אויף זשילאַקעס. — גומי-זאָקן לויט מאָס. קינסטליכע הענד און פיס

ספּעציעלער אנשטאַלט פאַר הייל-אָרטאָפּעדיע

Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אוים לעמבערג

לאָדז, פּיראַמאָוויטשאַ 9 (אַלגינסקאַ)

(פּראָנט פּאַרטער), טעל. 177-09 נאָהענט פון לאָדזער פאַבריקס-באַהנהויף

בעמערקונג: דאָס ערשיינען פון די קראַנקע איזאויבעדינגט נויטיג. צאַהלרייכע דאַנקזאָגונגען און דאַנק-בריף. (אין זגערזש אויף טלאָמאַצקאַ № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

בעקאַנטמאַכונג

דערמיט ווערט בעקאַנט געמאַכט דעם ג' פּובליקום, אַז דאָס בעקאַנטע געשעפט פון סוועטערס, דאַמען-וועש, שאַלען און אַנד. טריקאָטאַזש-אויסאַרבייטונגען

א. פ. ק. ראַוויצקי

לאָדז, באַוראָמיעסקאַ 22, טעל. 145-19

איז איבערגעטראָגען געוואָרען אין זעלבען הויז און געמיגט זיך יעצט אין

פראָנט-געשעפט

איך בעזיץ אַ גרויסען אויסוואַהל פון די בעסטע טריקאָטאַזש-אויסאַרבייטונגען און שלאַפּרעק נור וואַרשאַווער אַרבייט.

ביליגע פּרייזען ● קומט און איבערצייגט אייך

א גליקליך אָפּפאָהר

אונזער פריינד — חבר און מיטגליד פון פעראיין — חבר

יחיאל פריינד

צו זיין אָפּפאָהרען נאָך ארץ-ישראל הייגט זונטאָג ד. 27 סטן צוזאַמען מיט זיין פאַמיליע. ווינשען מיר איהם אין אונזער נאָמען ווי אויך אין נאָמען פון אַלע אונזערע מיטגלידער אַ פריילינכען אָפּפאָהר און אַ גליקליכען אָנקום און אַ ווידערזעהען זיך אין ארץ-ישראל מיט אונז אַלע

די פערוואַלטונג פון ציימונגס-פערשפּרייטער-פעראיין פּאָמאָרסקאַ 15.

מרדכי טאָגעליכט, שמואל זיסמאַן,
פּנחס זאַנענבערג, יוסף ראָטשטיין,
הלל ווייננבערג, אביגדור אַלעקסאַנדער.

פאַר גאָרד,

בין שוסטעריע

און לאַמבאַרד-קוויטעס
צאָהלט די העכסטע פּרייזען

אלידאָר פּיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

Dr. Zygmunt

Henrykowski

ספּעציאַל-אַרצט פאַר ווענערישע הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע האָט זיך איבערגעצויגען אויף

פּיעטריקאָווער 86
טעל. 143-63

נעהמט אָן פון 8—11 און פון 6—9 אָוונד.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.

ענטשולדיגונג.

צוליב מיין אונטאַקטישער האַנדלונג געגען ברעכער-צעך

בעט איך ענטשולדיגונג די פערוואַלטונגס-מיטגלידער די ה"ה לענטשנער, קלאָסנער און גאָלדמאַן.

946

דוד שווייצער
זאַכאַדניאַ 18.

די 1-טע און ביליגסטע קוועלע פון

רעשטען

אויף פּאַלטענס און אַנציגער

פון די בעסטע ביליצער און טאָמאַשאָווער סחורות, די מאָדערנסטע מוסטערן, אין אַ גרויסען אויסוואַהל. בעקומט מען נאָר ביי

R. Szczęśliwy

לאָדז, 5 באַוראָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09

גערענקט. פּראָנט 2 שטאָק.

(גערענקט. פּראָנט 2 שטאָק. — גערענקט. פּראָנט 2 שטאָק.)

אויגען-קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פּיעטריקאָווער 90, טעלעפ. 221-72

נעהמט אָן שטענדיגע אויגען-קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אָוונד.

Dr. med. Leon Familier

37 ... 9 ... 5—7

Dr. med.

Haltrecht

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און געשלעכטס-קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

נעמט אָן פון 8—11 פריה און פון 1³⁰—2³⁰ מיטאָג און פון 5—9 אָוו. זונטאָג פון 10—1 מיטאָג.

אַלע אַרט אַנאַליזען.

פאַר אונבעמיטעלטע לעמשניצע-פּרייזן
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל

אויערען, נאָז און האַלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 11—1 און פון 5—8 אָוונט.

אַנאָנסען
— אין —
פאָלקסבלאַט
האַבזגרויס ערפאָלג

Dr.

Wajnberg

ספּעצ. פון לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען
וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.

נעמט אָן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אָוו.

בערל לאקער וועגן יודישן אריפבוי אין א"י

וואס ער דערצעהלט אין לאנדאן וועגן דער לעצטער זיצונג פון אדמיניסטראטיוון קאמיטעט פון דער יוד. אגענץ אין ניו־יארק

לאנדאן, 26 (זפ. טעל.)

בערל לאקער, דער פיהרער פון פועלי־ציון און מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע האט זיך באלד וואס אומגעקעהרט קיין לאנדאן פון ניו־יארק, וואו עס איז אפגעהאלטען געווארען די לעצטע זיצונג פון אדמיניסטראטיווען קאמיטעט פון דער יודישער אגענץ פון וועלכען ער איז אויך איינער פון די וויכטיגסטע מיטגלידער.

אין א געשפרעך האט ער איבערגעגעבען עפעס וועגן דער לעצטער זיצונג פון יודישער אגענץ אין ניו־יארק.

לאקער איז זעהר צופריעדען מיט דער לעצטער זיצונג פון אדמיניסטראטיווען קאמיטעט. ער האלט, אז זי האט פיל אויפגעטאן. די בעריכטען, סיי וועגען דער לאגע אין ארץ־ישראל, סיי וועגען פינאנציעלען מצב פון דער עקזעקוטיווע, האבען געוויזען, אז אין לעצטען יאהר האט די ציוניסטישע ארבייט זעהר א סך פראגרעסירט.

פון די וויכטיגסטע דערגרייכונגען אין געגנוג צו נעהמען בלויז דריי פון פערגאנגענעם יאהר, ערקלערט לאקער. ערשטענס: די

הכנסות פון קרן היסוד.

וועלכע זענען געוואקסען איבער אלע ערווארטונגען. דער בודושעט, וועלכער איז אויסגעארבייט געווארען בעת'ן קאנגרעס אין פראג, האט בעטראפען 170 טויזענד פונט, און אריינגעקומען זענען גאנצע 200 טויזענד פונט, דאס הייסט, מיט 30 טויזענד פונט מעהר ווי מען האט גערעכענט.

צווייטענס:

די חובות פון דער אגענץ

זענען פערקלענערט געווארען מיט מעהר ווי הונדערט טויזענד פונט, וואס דאס איז נישט קיין קלייניגקייט. און דער דריטער און וויכטיגסטער פאקט איז, וואס די אגענץ האט בעקומען די הלוואה פון (500 טויזענד פונט), דערפון 450 טויזענד פונט פון לאידס־באנק און 50 טויזענד פון אנגלא־פאלעסטינע־באנק.

וועגען דער וויכטיגקייט און גרויסער בעדייטונג פון דער הלוואה האב איך שוין ערקלערט אין לאנדאן און אין ניו־יארק. ערשטענס, וועט זי, די הלוואה, אונז איינשפארען 20 טויזענד פונט פראצענט. ביז איצט האבען מיר געצאהלט 7—8 פראצענט אויף אונזערע חובות און די נייע הלוואה וועט אונז קאסטען בלויז 4 פראצענט, וואס איז ווייניגער ווי דער פראצענט־זאץ פון א סך מלוכות. די וויכטיגסטע בעדייטונג אבער פון דער הלוואה, איז דאס, וואס זי איז אויסגעשפרייט אויף א טערמין פון 15 יאהר. יעדעס יאהר וועלען מיר דארפען אראפנעהמען פון בודושעט 46 טויזענד פונט צו דעקען דעם קאפיטאל און די פראצענטער פון דער הלוואה און דער גרעסטער טייל פון די הכנסות פונ'ם קרן־היסוד וועט אונז בלייבען פאר נייער לאנדווירטשאפטליכער קאלאניזאציע און אנדערע פאזיטיווע ארבייטען אין ארץ־ישראל.

מיר האבען ביז איצט נישט געקאנט שאפען קיין

נייע קאלאניזאציע־פונקטען,

ווייל מיר האבען נישט געהאט פשוט קיין געלד. די חובות פלעגען פערשלינגען דעם גרעסטען טייל פון אונזערע הכנסות. מיט דעם געלד פון דער הלוואה בעפרייען מיר 65 טויזענד פונט אויף צו קאנסאלידירען די שוין בעשטעהענדע קבוצות און מושבים. אנהויבענדיג פון איצטיגען יאהר וועלען מיר אלזא קענען פערנוצען אלע געלדער, וואס וועלען בלייבען נאכ'ן אפצאהלען פון די יעהרליכע ראטעס פון 40,000 פונט פאר נייער קאלאניזאציע.

אט איז למשל, דער וואדי האווארית. דער באדען געהערט צום נאציאנאל־פאנד און עס זענען שוין געמאכט געווארען וויכטיגע קאלאניזאטארישע אנהויבען. אבער ערשט איצט וועלען מיר קענען אנטווייבען די קאלאניזאציע אויף א גרעסערן מאסשטאב.

אויף דער פראגע מכוח דער

איינוואנדערונג קיין ארץ ישראל

האט לאקער געענטפערט: ווי עס איז בעקאנט, איז די איינוואנדערונג קיין ארץ־ישראל געווען אין לעצטען יאהר צעהן מאל גרעסער, ווי אין יאהר 1931. כאטש מיר ווייסען, אז די איצטיגע איינוואנדערונג איז ווייט נישט גענוג.

מוז מען אבער מודה זיין, אז די לאגע האט זיך אין לעצטען יאהר בעדייטענד פערבעסערט. די ענגלישע רעגירונג אליין טראכט שוין איצט וועגען א יודישער איינוואנדערונג פון 50 טויזענד א יאהר. מיר גלויבען, אז די ענגלישע רעגירונג וועט איינזעהען, אז די צאהל דארף פערגרעסערט ווערען, אבער מיט אונזער ארבייט צו עפענען ברייטער די טיערען פאר יודישע אימיגראנטען דארפען מיר, גלויב איך, זיך נישט שעהמען.

וועגען דעם סך־הכל פון דער אגענץ־זיצונג ערקלערט לאקער, אז עס איז א בעמערקונגס־ווערטער פאקט, וואס די נישט־ציוניסטישע מיטגלידער האבען ארויסגעוויזען א גרויס פערשטענדניש פאר דער ראלע, וואס ארץ־ישראל שפילט אין יודישען לעבען. די רעזאלוציע, וואס איז איינשטימיג אנגענומען געווארען, און קלינגט ווי א מאניפעסט, בעווייזט דאס אויף א בולט'ן אופן. די רעזאלוציע ווענדעט זיך צו די יודען פון דער גאנצער וועלט צו פערשטארקען די ארבייט פאר ארץ־ישראל, וואס איז דער איינציגער פלאץ אויף דער וועלט וואו יודען קענען קומען אויפ'ן גרונד פון זייערע רעכט און נישט צוליב „טאלעראנץ".

אונזער שטעלונג צו דער ענגל. רעגירונג

אונזער שטאנדפונקט איז, אז מיר מוזען צוזאמענארבייטען מיט דער רעגירונג. די, וואס מיינען, אז מיט שטענדיגע פראטעסטען איז צו דערגרייכען מיט דער מאנדאטאר־מאכט, קען מען עפעס געווינען, זענען אדער נאאיוו אדער מאכען זיך נישט קלאהר דאס רעאלע לעבען. עס איז נישט ריכטיג, אז וואס מעהר מיר וועלען פערלאנגען, אלץ מעהר וועלען מיר בעקומען. מיר מוזען פריינדליך צוזאמען ארבייטען מיט דער מאנדאטאר־מאכט און שריט ביי שריט פערטיידיגען אונזערע רעכט און נאר דורך אזא ארבייט וועלען מיר דערגרייכען אונזער ציל פון א שטארק און געזונד ארץ־ישראל.

וועגן לעגיסלאטיוון־ראט

האבען מיר אויסגעדריקט אונזער געגנערישע שטעלונג אויף דער זיצונג. דאס איז געווען אן אויסדרוק פון יודישען איינהייטס־פראנט בנוגע דער פראגע.

בסך־הכל קען מען זאגען, אז די זיצונג איז געווען זעהר א פראדוקטיווע און האט א סך ביי־געטראגען צו פערשטארקען דעם ווילען צו קאאפעראציע ביי ציוניסטען און נישט־ציוניסטען פארן אויפבוי פון ארץ־ישראל.

שווערע שטראפן פאר די בעשולדיגטע אין דער באהן־קאטאסטראפע ביי לענינגראד

מאסקווא, 26 (ספ. טעל.)

אין פראצעס פון די שולדיגע אין דער באהן־קאטאסטראפע ביי לענינגראד זענען צוויי הויפט־בעשולדיגטע פערמשפט געווארען צו 10 יאהר תפיסה און די אנדערע 5 צו קלענערע שטראפען.

ארום דער פראגע וועגן בעזעצען פוילישע יודן אין בירא־בידזשאן

ערקלערונג פון לייטער פון „אגרא דזשאינט" דר. יוסף ראזען

ניו־יארק, (יט"א) דער דירעקטאר פון „אגרא־דזשאינט" אין סאוויעטען־רוסלאנד, ד"ר יוסף ראזען, וועלכער ווײלט איצט אין אמעריקא, האט אין אן ערקלערונג פאר דער פרעסע מיטגעטיילט, דאס דער אפזאג פון דער סאוויעט־רעגירונג צו שטעהען אין פערבינדונג מיטן „אגרא־יוד" בעדייט נישט, אז די רעגירונג פון סאוויעט־פערבאנד וועט נישט ערלויבען פוילישע יודען צו בעזעצען זיך אין בירא־בידזשאן.

די סאוויעטען־רעגירונג — האט ד"ר ראזען ערקלערט — וועט בעשטימט יא ערלויבען די אימיגראציע פון פוילישע יודען קיין בירא־בידזשאן, אויב די איבערזידלונגס־אקציע וועט אנגעפיהרט ווערען דורך ארגאניזאציעס, וואס האבען גענוגענדע פאנדען און ערפאהרונג".

ווי עס ווערט מיטגעטיילט, זאל דער „אגרא־דזשאינט" דירעקט אויפנעמען די פראגע וועגען עמיגראציע קיין בירא־בידזשאן.

דער יודישער וועלט־קאנגרעס.

דעפעשע פון „יודישען קאלא" צום יודיש־אמעריקאנער קאנגרעס

ווארשע (יט"א) דעפ. ראזמארין האט אין נאמען פון „יודישען קאלא" ארויסגעשיקט פאלגענדע דעפעשע צום יודיש אמעריקאנער קאנגרעס:

„דער יודישער וועלט קאנגרעס איז אן אומבעדינגטע נויטווענדיגקייט צוליב דער קאטאסטראפאלער לאגע פון וועלט יודענטום. א מאסען בעטייליגונג פון אמעריקאנער יודען אין די וואהלען איז דרינגענד. ווענדעט אן אלע קרעפטען פארן ערפאלג פון וועלט קאנגרעס."

ראגאטשאווער גאון שווער קראנק

ריגע (יט"א) דער ראגאטשאווער גאון איז קראנק געווארען אויף א לונגען ענטצינדונג. צוליב דעם הויכען עלטער פון קראנקען האלטען די דאקטוירים זיין צושטאנד פאר אנ'ערנסטען.

צבי ראזענבלאט בעקומען ערלויבעניש צו לאנדען אין א"י

ירושלים (יט"א) אין רעזולטאט פון אנ'אינטערווענץ האט די אימיגראציע־מאכט ערלויבט צבי ראזענבלאט'ן אויסצושטייגען אויפ'ן ארץ ישראל באדען.

קרופ פערדינט מיליאנען

פון דער נייער דייטשער בעוואפנונג

בערלין, 26 (ספ. טעל.)

דאס ערשטע מאל זייט 3 יאהר האט דער בילאנס פון קרופס פאבריקען ארויסגעוויזען א ריווח פון 6 און א האלב מיליאן מארק. דער ריווח איז געקומען צוליב די געוועהר - בעשטעלונגען פאר דייטשלאנד.

AMBULATORJUM
ZŁAMAN
(צובראכענע קנאכען)
מיט רענטגען־דורכלייכטונג אויפ'ן ארט
לעטשניצע־פרייזען
Dr. J. Lubicz
Południowa 9, tel. 183-17.

באיקאט־אקציע געגען קאנצערטען און טעאטער־שטיק פון היטלעריסטישע אויטארן

ווארשע (יט"א) דער צענטראל־קאמיטעט פאר דער אנטיהיטלעריסטישער ווירטשאפטליכער אקציע ווייזט אן אין זיין לעצטען קאמוניקאט, דאס די ווירטשאפטליכע אנטיהיטלער אקציע, וואס שטרעבט צו עלימינירען פון פוילישען מארק אלע סחורות, וואס שטאמען פון דייטשלאנד, האט אין אלגעמיין פאר זיך שוין אויסגעטרעטען א וועג צווישען דעם יודישען סוחרטום, אינדוסטריעלער און די ברייטע קאנסומענטען שיכטען. עס איז שוין איינגאנצען רייף געווארען דער געדאנק וועגן גוטווענדיגקייט פון ווירטשאפטליכען פארטייידיגונגס־קאמף מיט דער היטלעריסטישער אויסראטונגס־טענדענץ, וואס ווערט אנגעווענדעט לגבי דער שוצלאזער יודישער בעפעלקערונג אין „דריטען רייך". אין דער הינזיכט וואכט דעת הקהל איבער דער סאלידארישקייט פון דער באיקאט־אקציע, וועלכער שטעלט צום שאנדסלופ אלע, וואס דערוועגען זיך צו ברעכען דעם באיקאט, בעטראכטענדיג זיי אלס בוגדים.

אנדערש שטעלט זיך אבער די פראגע פון באיקאטירען קולטורעל־קינסטלערישע אימפרעזעס, ווי דייטשע קאנצערטען, פילמען און טעאטער־פארשטעלונגען פון היטלעריסטישע אויטארען. אויף דעם געביט ווערט דאס יודישע פובליקום, ליידער אפט ארייינגעפיהרט אין טעות, ווי דאס איז לעצטענס געווען דער פאל אין צוזאמענהאנג מיט אויסשטעלען א געוויסע מוזיקאלישע קאמעדיע אין ווארשע.

דורך דער פערמיטלונג פון אזעלכע טעאטער שטיק שמוגעלט מען אפטמאל אדורך היטלעריסטישע פראפאגאנדע און בעיקר פליסען אפ קיין דייטשלאנד בעדייטענדע סומען אין דער פארם פון טאנטיעמע. די זאך איז נאך ערגער דערמיט, וואס אפטמאל ווערען די דאזיגע קאנצערטען און טעאטער־פארשטעלונגען אראנזשירט און פינאנסירט דורך יודישע טעאטער־דירעקטארען און אימפרעסאריאס.

דער צענטראל־קאמיטעט פאר דער אנטיהיטלעריסטישער ווירטשאפטליכער אקציע ווארענט דערמיט אלע טעאטערען־דירעקטארען און אימפרעסאריעס, אז זיי זאלען באין אופן נישט ארגאנזשירען אדער פינאנסירען קיין טעאטער־פארשטעלונג פון דייטשע מחברים. זאל דאס יודישע פובליקום ווירדיג רעאגירען אויף דעם ראסיסטישען שגעון דורך אומבעדינגטען אבהאלטען זיך פון בעזוכען אזעלכע פארשטעלונגען און קאנצערטען.

BANK HANDLOWY w ŁODZI
Spółki Akcyjnej
Al. Tadeusza Kościuszki 15
ma jeszcze do wynajęcia SAFES
na dogodnych warunkach, poczynając od 4 złotych miesięcznie.
Korzystajcie z Safesów,
gdyż jest to najpewniejsze miejscą przechowywania Waszego majątku.

אראבישער „יאהר פון פאלעסטינא-שוץ״

אראבישע צייטונג פאדערט פראקלאמירן וואפנשטילשטאנד אינם אראבישן לאגער

ירושלים, (י.ט.א.) די אראבישע צייטונג „א-דיפאע״ איז ארויס מיט אנ׳איניציאטיוו, אז אלע אראבישע פיהרער און די אראבישע פרעסע זאלן פראקלאמירן א יאהר פון אינערליכען וואפענשטילשטאנד אונטער׳ן לאזונג „א יאהר פון פערטיידיגען פאלעסטינא״. די אראבישע פארטייען זאלן אפשטעלן די שטרייטען און די געגענזייטיגע קריטיק אין דער פרעסע און זאלן ווידמען אלע זייערע כחות דער „פערטיידיגונג פון לאנד״.

יאפאניש-כינעזישע אונטערהאנדלונגען

אפצושטעלן די קריגס-אפעראציעס

פעקין, 26 (ספ. טעל.)

ס׳האבן זיך אנגעהויבען די כינעזיש-יאפאנישע אונטערהאנדלונגען וועגן ליקווידירען דעם קאנפליקט צוליב טשאהאר. דער יאפאנישער מיליטער-אטאשע, האט ארויסגעשטעלט א פאדערונג צוזאמענצורופען א קאנפערענץ אין חודש פעברואר כדי זיך צו פערשטענדיגען בנוגע טשאהאר. די כינעזער זאלן עוואקואירען 1600 קוואדראט-קילאמעטער. אויב די כינעזער וועלען אננעמען די דאזיגע בעדינגונגען, פערפליכטעט זיך יאפאן אפצוהאלטען פון יעדער ארט קריגס-אפעראציע.

סאוועטיש-רומענישע אונטערהאנדלונגען

וועגען א דירעקטען באהן-פערקעהר צווישען ביידע לענדער

מאסקווא, 26 (ספ. טעל.)

אין מאסקווא איז געעפענט געווארען די רומעניש-סאוועטישע באהן-קאנפערענץ. ס׳האנדעלט זיך וועגן איינשטעלן א דירעקטע באהן-קאמוניקאציע צווישען ביידע לענדער, אויפבויען א בריק איבער׳ן דניעפר. פון בוקארעשט זענען געקומען פיער העכערע בעאמטע פון רומענישען באהן-מיניסטעריום.

געשטארבען דער סאוועטישער וויצע-פרעמיער קויבישעוו

מאסקווע, 26 (ספ. טעל.)

עהערגעכטען איז געשטארבען פון א הארץ-שלאג דער וויצע-פרעמיער פון דער סאוועטישער רעגירונג וואלעריי וולאדימיראוויטש קויבישעוו, איינער פון די פעדינסטפולסטע מיטגלידער פון דער פארטיי, לענינס א מיטארבייטער, זייט דער באלשעוויסטישער איבערקעהרעניש האט ער פערנומען די פערשיידענסטע אמטען און אויף אלע געביטען אין פאליטישען און ווירטשאפטליכען לעבען.

דער פערשטארבענער איז אלט געווען 47 יאהר.

קויבישעווס טויט האט געמאכט א גרויסען רושם אין די רעגירונגס- און פארטיי-קרייזען. אלע פארשטעהער פון די דיפלאמאטישע פלאצוובקעס האבען אויסגעדריקט דעם פרעמיער מאלאטאוו זייער קאנדאלענצען.

די עהרען-וואך ביים טויטען קערפער וועלען א געוויסע צייט האלטען סטאלין, קאגאנאוויטש, מאלאטאוו און וואראשילאוו. דער טויטער קערפער וועט פערברענט ווערען און קרעמאטאריום.

ארעסטירט אין גענוא פראנצויזישע גנבים

זיי האבן צוגעגנבעט גאלד פאר 1 מיליאן 300 טויזענד פראנק

גענוא, 26 (ספ. טעל.)

דא זענען ארעסטירט געווארען דריי פערזאן, וועלכע האבען אין נאוועמבער פאריגען יאהר ארויסגעגנבעט אין ניצע א קאסעטקע מיט 80 קילא ראם גאלד אין ווערט פון 1 מיליאן 300 טויזענד פראנק, וואס איז געשיקט געווארען פון א פאריזער באנק צו א באנק אין ניצע.

אין הסכם מיט די פארשריפטען אין נייעם איטאליענישען שטראף-קאדעקס, וועלען די ארעסטירטע אין גענוא נישט ארויסגעגעבען ווערען דער פראנצויזישער מאכט, נאר וועלען געשטעלט ווערען פארן איטאליענישען געריכט.

נאר דעם פאליטישן מארד אין טשעכיען

וועלכער איז אויסגעפיהרט געווארען דורך די דייטשע נאצים

פראג, 26 (ספ. טעל.)

די טשעכאסלאוואקישע פרעסע-ביורא האט ארויסגעגעבען פאלגענדען קאמוניקאט וועגען מארד איבער אינזש. פארמיס דורך נאציאנאל-סאציאליסטישע שליחים פון דייטשלאנד.

די טשעכאסלאוואקישער מאכט האט שוין לאנג געוואוסט פון דער עקזיסטענץ פון א קורצוואליגע געהיימע ראדיא-סטאציע, מ׳האט זי אבער נישט געקענט ענטדעקען.

דעם 20 דעצעמבער האט די דייטשע רעגירונג זיך געווענדעט צו דער טשעכאסלאוואקישער מיט דער ביטע אויסצוגעפינען די געהיימע ראדיא סטאציע, ערשט איצט נאך דעם ווי אינזש. פארמיס איז ערמארדעט געווארען האט מען ענטדעקט, אז דער ערמארדעטער האט געהאט די געהיימע סטאציע, וועלכע האט געגעבען בעריכטען געגען דעם היטלער-רעזשים, צוליב דער וואס פארמיס איז געווען א גוטער טעכניק, אמאליגער לייטער פון דער שטוטגארטער ראדיא-סטאציע האט ער זיין סטאציע אזוי גוט געהאלטען אז מ׳האט זי א לאנגע צייט נישט געקענט ענטדעקען.

דאס געשפענסט פון פיר-פאקט

צווישען די אייראפעאישע מלוכות

לאנדאן, 26 (ספ. טעל.)

דער „דיילי טעלעגראף״ שרייבט ארום דעם וויזיט פון טערקישען אויסערן-מיניסטער אין בעלגראד און טיילט מיט, אז די רומענער אפמאכען און די פאראויסגעזעהענע בעגעגנישען פון פלאנדין מיט לאוואל מיט די ענגלישע מיניסטארען האט ארויסגערופען א בעאונרוהיגונג צווישען די מלוכות פון דער קליינער קאאליציע. דעם באלקאנישען בלאק און סאוויעט-רוסלאנד.

די דאזיגע לענדער האבען מורא, אז מ׳וועט צוריקקעהרען צו דער קאנצעפציע פון פיר-פאקט. בעזונדערס איז רוסלאנד בעאונרוהיגט מיט דער מעגליכקייט, אז זי זאל בעזייטיגט ווערען פון קאנצערט פון די גרויסע אייראפעאישע מלוכות. הגם לאוואל האט אין גענף פערזיכערט, אז ער וועט נישט ערלויבען צוריקצוקעהרען דעם פיר-פאקט, אינטער וועלכער פארם עס זאל נישט זיין, דאך איז פערהאן א מורא, אז לאוואל וועט מוזען נאכגעבען ענגלאנד און איטאליען.

אין די בעלגראדער קרייזען הערשט א נערוועזע שטימונג אין צוזאמענהאנג מיט׳ן לעצטען קאבינעט-קריזיס אין בולגאריען. דער נייער קאבינעט פון גענ. גלאטעוו ווערט אונטערשטיצט דורך געוויסע עלעמענטען, וועלכע זאגען פיינדליך צו יוגאסלאוויען. די מאסגעבענדע בעלגראדער קרייזען האבען מורא פארן וואוקס פון די איטאליענישע איינפלוסען אין בולגאריען.

אין די דאזיגע בערינגונגען ווייזט זיך ארויס א טענדענץ צו דערנעהנטערן צווישען יוגאסלאוויען און רוסלאנד. אויף דער לעצטער זיצונג פון פעלקער-ליגע-ראט האט יעוטיטש אינטער-האנדעלט מיט ליטווינאוו׳ן.

צום וויזיט פון דייטשען פרעמיער געהרינג אין פוילען

צי וועלען אויך בעהאנדעלט ווערען פאליטישע פראגען

ווארשא, 26 (טעל.)

מאנטאג קומט צו פאהרען קיין פוילען דער פרייסישער פרעמיער געהרינג. ער קומט אלס יעגער. אזוי ווי די קומענדיגע וואך ארגאניזירט דער מלוכה-פרעזידענט א גרויסע רעפרעזענטאנץ-יאגד אין מזרח-גאליציען, וועט געהרינג זיין איינער פון די יאגד-געסט. קיין ווארשא וועט געהרינג נישט קומען.

אין צוזאמענהאנג מיט געהרינג׳ס וויזיט האבען זיך אין די אויסלענדישע צייטונגען בעוויזען ידיעות, אז דער בעזוך טראגט א דיפלאמאטישען כאראקטער. געהרינג זאל אין פוילען נישט בלויז כאפען האזען, נאר זאל אויך כאפען א — שמועס וועגען גאר הויכע זאכען: וועגען מזרח פאקט און וועגען די פארשטעהענדיגע ענגליש-פראנצויזישע געשפרעכען מכוח לעגאליזירען די דייטשע בעוואפנונגען. אלס פארשטעהער פון דער רעגירונג וועט קאנפערירען מיט געהרינגען דער וויצע-אויסערן-מיניסטער פאטאצקי.

ווי עס איז מודיע דער קראקאווער „קוריער״ וועט געהרינג אנטייל נעמען אין פוילען נישט אין איין יאגד, נאר אין עטליכע יאגדען. געהרינג קומט אין דער בעגלייטונג פון א גאנצער סוויטע.

שארפער קאנפליקט

צווישען פראנקרייך און אביסיניען

פאריז, 26 (ספ. טעל.)

„פטי זשורנאל״ מעלדעט, אז די פראנצויזישע רעגירונג גרייט צו א נאטע צו דער אביסינער רעגירונג׳אין צוזאמענהאנג מיט דעם אינצידענט אויף דער אביסינער-סאמאליער גרעניץ, בעת וועלכער ס׳איז דערהרגעט געווארען דער פראנצויזישער בעאמטער בערנאר און 10 מיליציאנטען. די נאטע וועט אין א קאטעגארישען פארם פערלאנגען ענטשעדיגונג.

די אביסינישע רעגירונג וועט געבען פראנקרייך א פולשטענדיגע סאטיספאקציע.

10 מיליאן ארבייטסלאזע אין אמעריקא

און 5 מיליארד דאלאר הילף

וואשינגטאן, 26 (סם. טעל.)

דער שטאטס-סעקרעטאר פאר ארבייטס-ענינים מיס פערקינס האט בערעכענט, אז די צאהל ארבייטסלאזע אין אמעריקא בעטרעפט איצט 10 מיליאן.

דער פארלאמענט האט אויף דער נעכטיגער זיצונג בעשלאסען צו אסיגנירען 5 מיליארד דאלאר אויף ארבייטסלאזע צוועקען: אונטערשטיצונגען און עפענטליכע ארבייטען.

די שרעקליכע קאטאסטראפע מיט אנ׳אמעריקאנער דאמפער

31 מענשען אומגעקומען

ניו-יארק, 26 (ספ. טעל.)

די קאטאסטראפע, וועלכע איז געשעהען מיט דער אמעריקאנער דאמף-שיף „מאהעווק״ איז נאך ביז איצט נישט אויפגעקלערט געווארען.

אויף דער דעק פון דער שיף האבען זיך דעמאלט געפינען 107 מענשען פון דער מאנשאפט און 53 פאסאזשירען. די גרעסטע צאהל מענשען איז אפגעראטעוועט געווארען. 31 מענשען זענען אומגעקומען.

יודישע קהלה אין סארבריקען נאך דעם סאאר-פלעביסציט

סארבריקען, (י.ט.א.) די פערוואלטונג פון דער יודישער סינאגאגען געמיינדע אין סארבריקען קרייז פערעפענטליכט אנ׳ערקלערונג, אין וועלכען עס ווערט צוו. אנד. געזאגט:

„דעם 13-טען יאנואר האט דאס סאאר פאלק זיך איינשטימיג ארויסגעזאגט. די ערווארטעטע אטמאספער פון ענטשפאנונג נאך דעם אויסערגעוועהנליכען ערפאלג וועט, ווי מיר האפען, זיין גינסטיג אויך פאר א רוהיגערער און גערעכטערער בעאורטיילונג פון גאנצען קאמפלעקס פון דער יודען-פראגע.

עס איז שוין אויך אויספערליך צושטאנדגעקומען דער אנשלוס אין דייטשען יודענטום און זיינע ארגאניזאציעס, מיט וועלכע מיר ווילען געמיינזאם זיין טעטיג פאר׳ן כבוד פון יודענטום. מיר גלויבען, אז אונזערע סינאגאגען, שולען קולטורעלע און וואוילטעטיגע פעראיינען וועלען ווייטער זיין די זאמעלפונקטען פון א פולסירענדען יודישען לעבען. נאך 15 יאהר קעהרט זיך די סאאר צוריק צו דייטשלאנד. מיר ווינשען פון גאנצען הארצען, אז דער 13-טער יאנואר זאל האבען א גליקליכע ווירקונג פאר אונזער פאטערלאנד, אונזער היימאט און פאר דעם דייטשען יודענטום״.

לאדזער נייעס

ביודזשעט - זיצונג פון קהלה-ראט

איז נעכטען פארגעקומען

נעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון קהלה-ראט, וועלכער האט בעטראכט דעם ביודזשעט אויפ׳ן יאהר 1935, אויף דער זיצונג האט פרעזעס מינצבערג געהאלטען זיין גוט-געבויטע ביודזשעט-עקספאזע און ס׳איז פארגעקומען די אלגעמיינע דיסקוסיע. אויף דער זיצונג איז אויך בעשלאסען געווארען אויפ׳ן פארשלאג פון פרנס פרידענזאהן זיך צו ווענדען צום פעלקער-בונד וועגען זיכערען די רעכט פון די יודען אין סאאר-געביט און ס׳איז אנגענומען געווארען אויפ׳ן פארשלאג פון פרנס כארי א פראטעסט צוליב די פערפאלגונגען אויף דער יודישער שפראך אין ארץ-ישראל.

די זיצונג האט זיך פערצויגען ביז פארטאגס.

א גענויען בעריכט וועלען מיר ברענגען.

ראדיא-פראגראם

זונטאג, דעם 27-טען יאנואר

9 צייט-סיגנאל. 9.03 פליטען. 9,07 גימנאסטיק. 9,22 פליטען. 10,05 פליטען 10,30 גאטעסדינסט. 11,57 צייט סיגנאל. 12,03 ידיעות. 12,05 טעאטער-פראגמענטען. 12,15 טראנסמיסיע פון דער ווארשאווער פילהארמאניע. 2 קאנצערט פון לאדזער פילהארמאנישען ארקעסטער. 3 רעפעראט 3,15 פליטען, 4,20 פליטען. 4,45 שמועס פאר עלטערע קינדער. 5 „וועלטער בעס צום טאנץ״. 5,50 רעפעראט, 6 הערשפיל, 6,45 „דאס לעבען פון דער יוגענד״. 7 מוזיק. 7,50 רעפעראט 6 ורשפיל 7 מוזיק 7,35 רעקלאמע קאנצערט, 7,55 פעליעטאן. 8 „אויף די לעמבערגער פרעהליכע כוואליעס״. [illegible] ידיעות. 8,45 רעפעראט וועגען דער אפערע „נעראן״. 8.55 טראנסמיסיע פון טעאטער „לא סקאלא״ אין מיילאנד — אפערע „נעראן״. ביים ערשטער פויזע — רעפעראט וועגען „נעראן״, 2-טע פויזע — ספארט. ידיעות, דריטע פויזע ידיעות און קאמוניקאטען.

לאָדז. 27 יאנואר 1935

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 27 יאנואר 1935

היטלער וועגן די פּויליש=דייטשע בעציהונגען

אינטערעסאַנטער אינטערוויאו מיט א פּוילישען זשורנאַליסט

עס איז איצט פּונקט אַ יאָהר ווי עס איז אונטערגעשריבען געוואָרען דער פּויליש-דייטשער 10-יעהריגער פּאַקט. אויסנוצענדיג די דאָזיגע געלעגענהייט האָט היטלער ערטיילט אַן אינטערוויאו דעם בערלינער קאָרעספּאָנדענט פון דער „גאַזעטאַ פּאָלסקאַ".

דער פּוילישער קאָרעספּאָנדענט האָט קודם כל געפרעגט היטלערן וועגן דער בעציהונג פון דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער פּאָליטיק צו פּוילען. ווי בעוואוסט איז דייטשלאַנד פון אייביג אָן בעטראַכט געוואָרען אַלס שונא פון פּוילען, און דעם קאָרעספּאָנדענט איז דעריבער געגאַנגען צו דערוויסען זיך פון דעם „פיהרער" אַליין, ווי עס איז די שטעלונג פון די איצטיגע מאַכטהאַבער אין דייטשלאַנד צו דער דאָזיגער פראַגע.

היטלער האָט אויף דער פראַגע געגעבען אַן אויסמיידענדיגען ענטפער. ער האָט ערקלערט, אַז די פּאָליטיק פון די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען שטיצט זיך אויף די גייסטיגע דעראָבערונגען פון דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער אידעע. דער ראַסען=פּרינציפּ פון דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער אידעע וואַרפט אין פּרינציפּ אָפּ די אַזוי גערופענע ענטנאַציאָנאַליזירונג. דורך דער געוואַלטזאַמער צואייגנונג פון פרעמדע נאַציאָנאַלע גיטער ווערען נאָר אָפּגעשוואַכט די אייגענע נאַציאָנאַלע כּוחות. די פּאָליטיק פון שאַנעווען די שכנישע פרעמדע פעלקער געהערט צו די העכסטע גייסטיגע דעראָבערונגען פון דער נאַציטיסטישער בעוועגונג. עס וועלען איצט נישט איבערגעחזרט ווערען די פעהלערן פון די פערגאַנגענע יאָהרהונדערטער. אַן אויסדרוק פון דאָזיגען ווילען איז די בעמיהונג צו שאַפען נייע בעציהונגען צווישען דעם דייטשען און פּוילישען פאָלק.

די ערפאַהרונגען פון די לעצטע יאָהרהונדערטער האָבען בעוויזען, אַז די באמת נאַציאָנאַלע עלעמענטען קען מען בכלל נישט ענטנאַציאָנאַליזירען און נאָר וועניגער ווערטפולע יחידים. דאָס צוציהען אַזעלכע עלעמענטען ברענגט אָבער נישט קיין שום נוצען. איינע פון די ווירדיגסטע צילען פון אַ פעראַנטוואָרטליכער מלוכה=פּאָליטיק איז דעריבער דאָס בעגעגנזייטיגע אָפּהיטען פון די נאַציאָנאַלע איינגענאַרטען.

היטלער האָט אָבער פערגעסען צוצוגעבען, אַז לויט די „גייסטיגע" דעראָבערונגען פון די זעלבע נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישע אידעען, איז די איינציגע אמת'ע ווערטפולע ראַסע נאָר די, וועלכע איז פערטרעטען דורך די דייטשען.

אויף דער ווייטערדיגער פראַגע פון קאָרעספּאָנדענט וועגען דער אינערליכער מלוכה-אָרדנונג פון דריטען רייך, וועגען דער בעציהונג פון דער נאַציאָנאַל=סאָציאַליסטישער פּאַרטיי צו דער רעגירונג, וועגען דעם פּרינציפּ פון „פיהרערשאַפט" האָט היטלער געענטפערט אויף פאָלגענדען אופן:

דער פּרינציפּ פון „פיהרערשאַפט" איז שוין איצט פולשטענדיג איינגעפיהרט געוואָרען אין דער קאָנסטיטוציע פון רייך. אויך דער „אָרדען" וועגען וועלכען מען רעדט עקזיסטירט שוין: דאָס איז די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישע פּאַרטיי, וואָס איז מיט 16 יאָהר צוריק געשאַפען געוואָרען און אין משך פון דער צייט שטאַרק אויסגעוואַקסען. זי האָט פערנומען דאָס אָרט פון דער פּאַרטייען-צושפּליטערונג, וואָס האָט פריהער עקזיסטירט. זי איז די פאָרשטעהערין פון דייטשען פאָלקס=ווילען, די פאָרשטעהערין פון גאַנצען דייטשען רייך. די פערווירקליכונג פון די צילען פון דער נאַציאָנאַל=סאָציאַליסטישער בעוועגונג פיהרט צו דער אַבסאָלוטער איינהייט צווישען דער פּאַרטיי און דער מלוכה. דעריבער וועט איהר פּראָגראַם מיט דער צייט אויך פערווירקליכט ווערען און דאַן, נאָך דער רעאַליזירונג פון די אויפגאַבען פון דער פּאַרטיי וועט מען קענען בעטראַכטען איהר ציל פאַר דערגרייכט.

היטלער האָט בעת אין געשפּרעך אויך בעריהרט ווירטשאַפטליכע פראַגען. פערשטעהט זיך, אַז אויך דאָ, להיפוך צו דער אָנגענומענער מיינונג פון גאַנץ אייראָפּאַ, האָט ער אַלץ געשילדערט אין העלע פאַרבען. ווען די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען זענען געקומען צו דער מאַכט האָבען זיי געטראָפען 6 און אַ האַלבען מיליאָן אַרבייטסלאָזע. דער פּויערען-שטאַנד האָט זיך געפינען אויפ'ן ראַנד פון רואין און דער מיטעלשטאַנד איז געווען פולשטענדיג צוקלאַפּט און רואינירט. היינט האָט זיך שוין די לאַגע לגמרי געענדערט. אויף אַלע געביטען פון ווירטשאַפטליכען לעבען קומט פאָר אַ גינסטיגע עוואָלוציע. דאָס וויכטיגסטע איז אָבער לויט היטלער'ס רייד, דאָס, וואָס עס איז געלונגען אויפצולעבען אין דייטשען פאָלק דאָס געפיהל פון גרייטקייט צו מעשים, צו דעציזיע, צום פריידיגען שאַפען. די פּריוואַטע איניציאַטיוו, וואָס איז מאַסגעבענד פאַר יעדע ווירטשאַפטליכע פּאָליטיק, איז בעפרייט געוואָרען פון די קייטען, וואָס עס האָבען אויף איהר אויפגעלעגט די פריהערדיגע רעגירונגען. אַ דאַנק דער נייער אָרדנונג האָט די לאַנדווירטשאַפט ווי אויך די אינדוסטריע צוריק בעקומען זייער לעבהאַפטיגקייט. מיליאָנען אַרבייטער האָבען בעקומען בעשעפטיגונג א. אַז. וו.

אויף דער פראַגע וועגען דער אויסערליכער פּאָליטיק, האָט היטלער געענטפערט, אַז ער קען אין איצטיגען מאָמענט זיך נישט אַרויסזאָגען [illegible] וועגען די פערשידענע פאָרגעלעגטע פאַקטען, ווייל די דיסקוסיע וועגען זיי האָט זיך איצט ערשט אָנגעהויבען. אָבער איינס קען ער כסדר איבערחזרן: 1) דייטשלאַנד וויל לעבען בשלום מיט אַלע איהרע שכנים און איז גרייט מסכים צו זיין אויף אַלעם, וואָס איז דערצו נויטיג. 2) דייטשלאַנד וועט שוין קיינמאָל נישט רעזיגנירען פון איהר גלייכבערעכטיגונג. 3) אונטער דעם בעגריף פון אינטערנאַציאָנאַלע צוזאַמענאַרבייט וועט דייטשלאַנד נישט אָננעהמען קיין נישט קלאָרע פערפליכטונגען מיט אַזעלכע קאָנסעקווענצען, וועלכע זאָלען צום סוף קענען דערפיהרען צוליב ריקזיכט אויף די נאַציאָנאַלע אינטערעסען פון דייטשלאַנד, דאָרט אַהין, וואו מיר ווילען נישט געהען, און נעמליך צו אַ מלחמה.

אויף דער פראַגע וויפיל אמת עס שטעקט אין דער ידיעה, אַז דייטשלאַנד וועט צוריק אַריינטרעטען אין דער פעלקער = ליגע האָט היטלער געענטפערט:

דייטשלאַנד איז אַרויסגעטרעטען פון דער ליגע צוליב דעם, וואָס עס איז נישט אָפּגעהיטען געוואָרען די פערזיכערטע גלייכבערעכטיגונג. אין דער צוקונפט האָבען מיר נישט בדעה ווייטער זיך צו האַנדלען אין די ראַהמען פון דער פעלקער-ליגע וועגען גלייכבערעכטיגונג. מיר זענען ענטשלאָסען נישט צוריקצוקעהרען אין קיין שום אינטערנאַציאָנאַלען פערבאַנד, אַזוי לאַנג ווי מיר וועלען נישט בעקומען קיין פולע רעכט. די פריהערדיגע דייטשע רעגירונג האָט אין דער פראַגע נישט אַרויסגעוויזען קיין געהעריגע פערשטענדניש און האָט דערפאַר שווער געמוזט בעצאָהלען: זי איז דורכ'ן פאָלק בעזייטיגט געוואָרען אָהן שום שפּורען.

צום סוף האָט דער קאָרעספּאָנדענט נאָך געוואָלט וויסען, וועלכע גרויסע גייסטער פון דער פערגאַנגענהייט האָבען אויפ'ן אינטעלעקטועלען געביט געהאַט אַ דעצידירענדען איינפלוס אויף היטלערן?

היטלער האָט געענטפערט: עס איז מיר שווער אויסצורעכענען די אַלע גייסטער, וועלכע האָבען שוין אין דער פערגאַנגענהייט געווירקט בעפרוכפּערענד אויף יעדע גרויסע אידעע. אונזער וועלט-אַנשויאונג וואַקסט אַרויס הויפּטזעכליך אויס'ן באָדען פון דער גייסטיגער אַרבייט פון דער פערגאַנגענהייט און נאָר אין אַ קלענערער מאָס פון דער אייגענער דערקענטניש. וויכטיג איז, אַז די אינטעלעקטועלע דעראָבערונגען פון די גרויסע גייסטער פון די פערגאַנגענע צייטען, זאָלען פערנונפטיג אין ציל בעוואוסט געאָרדנעט ווערען, בכדי פון זיי אַרויסצוציהען די לאָגישע קאָנסעקווענצען. וואָס נוצט אונז דאָס בלויזע דערקענען אויב מען האָט נישט קיין מוט עס אויסצונוצען? און ווייל מיר האָבען אַרויסגעצויגען די פּראַקטישע פּאָליטישע קאָנסעקווענצען פון די אָהן אַ צאָהל גייסטיגע דעראָבערונגען און וויסענשאַפטליכע דערפאַהרונגען, האָבען מיר בעזיגט פולשטענדיג די פרוכטלאָזע אונבעוועגליכקייט און געגעבען אונזער נאַציאָנאַלען לעבען אַ נייעם אימפּעט פון דעצידירענדער בעדייטונג.

שוין ביים געזעגענען זיך האָט היטלער צוגעגעבען, אַז עס פרייט איהם זעהר. וואָס עס איז איהם געלונגען אין דער געהעריגער צייט אַדורכצופיהרען איינע פון די וויכטיגסטע היסטאָרישע אויסבעסערונגען. עס איז אויסגעבעסערט געוואָרען די פאַלשע מיינונג, אַז צווישען פּוילען און דייטשלאַנד זאָל כלומרשט שטענדיג הערשען אַ פיינדליכער צושטאַנד, אַלס אַ געוויסע אַרט ירושה.

דער קאָרעספּאָנדענט גיט נאָך צו, אַז אַרויסגעהענדיג פון היטלער'ן האָט ער נאָך געהאַט צו ערלעדיגען מיט'ן פּרעסע=שעף פון דער נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישער פּאַרטיי געוויסע פּראַקטישע מאַכיטעטען, וואָס זענען פערבונדען מיט אַ אינטערוויאו.

ערב נייע פּאַרלאַמענט-וואַהלען אין ענגלאַנד

לאָיד דזשאָרזש טרעט צוריק צו צום פּאָליטישן לעבען און פערעפענטליכט א סענסאַצ. פּראָגראַם

אין ענגלאַנד גרייט מען זיך צו וואַהלען, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס די ווירטשאַפטליכע לאַגע האָט זיך בכלל געבעסערט און דער קריזיס איז אין אַ בעדייטענדער מאָס בעהערשט געוואָרען, איז אָבער די פּאָליטישע שטימונג אין ענגלאַנד אַזאַ, אַז עס מוז קומען צו נייע פּאַרלאַמענטס וואַהלען.

נאָכדעם ווי מאַקדאָנאַלד האָט בשעתו געמאַכט זיין איבערקעהרעניש האָבען די קאָנסערוואַטיווען ווי בעוואוסט, בעת די וואַהלען אָפּגעהאַלטען אַ ריזיגען נצחון. נישט אַזוי ווייט צוליב זייער אייגענע מערקע, ווי צוליב דעם, וואָס די וואַהלען זענען אַדורכגעפיהרט געוואָרען אונטער דער לאָזונג פון „נאַציאָנאַלען בלאָק".

אַלס רעזולטאַט פון דעם נצחון האָט זיך אָבער געשאַפען אַזאַ לאַגע, אַז דער פיהרער פון די קאָנסערוואַטיסטען, וועלכע האָבען אין פּאַרלאַמענט אַ מעהרהייט פון איבער דריי פערטעל שטימען, האָט געמוזט פערנעהמען דעם אַמט פון פערטרעטער פון רעגירונגס שעף און די אָפיציעלע רעפּרעזענטאַנץ פון דער מאַכט איז געבליבען אין די הענד פון מאַקדאָנאַלד, וועלכער האָט אינצווישען געהאַט פערלוירען זיין פּאָליטישען פּרצוף און פון אַ סאָציאַליסט איז ער געוואָרען עפּעס אַ געמיש פון קאָנסערוואַטיזם און ראַדיקאַליזם בעצאַבייט מיט אַ געוויסען געפיהל פון פערזענליכען מעסיאַניזם.

אויך דער ל'בעראַליזם איז זיך פולשטענדיג צופאַלען, אַ טייל מיט סיימאָנען אין דער שפּיץ איז איינגעשלינגען געוואָרען דורך די קאָנסערוואַטיסטען, אַ צווייטער טייל אונטער סאַמועלס אָנפיהרונג איז געבליבען אין אַ צושטימענדע אָפּאָזיציע. לאָיד דזשאָרזש איז געבליבען אַליין און זיך צוריקגעצויגען אין דאָרף.

אויך מיט דער לייבור פּאַרטיי איז אַ געוויסע צייט דער ענין נישט געווען קלאָר. זיי האָבען אַליין נישט געוואוסט מיט וועמען און וואוהין זיי האָבען בדעה צו געהען. צי מיט די ראַדיקאַל לינקע וואָס האָבען געפּרעדיגט די תיכּפדיגע ענטאייגנונג פון די באַהן, פאַבריקען, גרובען אָדער מיט די מעסיגע, וואָס האָבען געפּרעדיגט אַ רוהיגע עוואָלוציע. צום סוף איז געוואָרען קלאָר, אַז די ענגלישע אַרבייטער מאַסען, ווי אויך זייערע פיהרער האָבען זיך ענטשלאָסען צו בלייבען ביי דער אַלטער ליניע פון טיפּיש ענגלישער עוואָלוציע.

עס איז דעריבער שוין נישט געווען קיין שום מניעה אַדורכצופיהרען די וואַהלען. אַ חוץ דעם געפינט זיך איצט אויף דער טאָג-אָרדנונג פון ענגלישען פּאָליטישען לעבען איינינע זעהר וויכטיגע פראַגען, וואָס אָהן אַנדערע פּאָליטישע סיבות, וואָלטען זיי שוין אויך גענוג געווען אין הסכּם מיט ענגלישע מנהגים, אַז פאַר זייער ערלעדיגונג זאָל פריהער דאָס פאָלק זיך וועגען זיי אַרויסזאָגען. עס האַנדעלט זיך נעמליך וועגען דער נייער אַרבייטער - געזעצגעבונג, וועגען דער אַרבייטסלאָזיגקייט, ווי אויך וועגען דער נייער קאָנסטיטוציע פאַר ענגלאַנד. דאָס אַלץ האָט גורם געווען, אַז מען שמועסט איצט אין ענגלאַנד אַלץ פעסטער וועגען נייע פּאַרלאַמענט-וואַהלען.

דער ערשטער האָט דאָס דערפיהלט לאָיד דזשאָרזש. אין משך פון איין וואָך האָט דער גרייז גרויהער לאָיד דזשאָרזש געהאַלטען צוויי גרויסע פּאָליטישע רעדעס, אין וועלכע ער האָט ערקלערט, אַז ער טרעט צוריק צום טעטיגען פּאָליטישען לעבען, ער וועט זיך בעטייליגען אין די וואַהלען און וועט זיך בעמיהען צו קומען צו דער מאַכט.

לאָיד דזשאָרזש רעדעס האָבען געמאַכט אַ רושם. ער האָט ענטוויקעלט זיין פּראָגראַם, פון וועלכען מען קען דרינגען, אַז ער וואָלט געוואָלט פון ענגלאַנד מאַכען אַ לאַנדווירטשאַפטליך לאַנד. לויט זיין פּראָגראַם דאַרף מען דעם שטאַטישען פּראָלעטאַריאַט קאָלאָניזירען אויפ'ן לאַנד.

עס איז כאַראַקטעריסטיש, אַז לאָיד דזשאָרדזשס פּראָגראַם האָט געפינען ענטוזיאַסטישע אַנהענגער אין גאַנצען לאַנד. עס האָבען זיך אַ שיט געטאָן בריף מיט אַנערקענונג און אויפמונטערונג. עס האָט איהם אויך אָנגעשריבען אַ בריף דער עקס רעכטער ווינסטאָן טשערטשיל. אין זיין בריף שרייבט טשערטשיל „לאָיד דזשאָרדזש איז אַרויסגעטרעטען מיט אַ דרייסטען און פערנונפטיגען פּראָגראַם. עס איז אָנגענעהם צו הערען אַזעלכע ווערטער נאָך דעם אומפעהיגען בעבלען מיט וועלכען עס טרעט אַרויס יענע בעדויערענסווערטע פערזענליכקייט, וואָס שטייט שוין זייט 3 יאָהר אין דער שפּיץ פון דער בריטישער רעגירונג". אויך דער סאָציאַליסט סנאָודען האָט אַרויסגעשיקט אַ טעלעגראַפישע בעגריסונג צו לאָיד דזשאָרדזשן. ער דריקט אויס, זיין צופרידענקייט וואָס לאָיד דזשאָרדזש טרעט צוריק צום פּאָליטישען לעבען.

עס איז דעריבער גאַנץ מעגליך אַז לאָיד דזשאָרדזש, נאָכ'ן צוריקקעהרען צום פּאָליטישען לעבען וועט נאָך פערנעהמען אַ הויכע שטעלונג אין דער ענגלישער רעגירונג און דאָס וואָלט געווען פון אַ גרויסער בעדייטונג נישט נאָר פאַר ענגלאַנד נאָר אויך פאַר דער גאַנצער וועלט.

יאַפּאַן רוקט זיך אַלץ נעהנטער צו דער סאָוויעטישער גרעניץ

זייט אַ געוויסער צייט האָט יאַפּאַן אָנגענומען בנוגע כינאַ אַ געוויסע טאַקטיק. וואָס איז ענליך צו דער טאַקטיק פון אַ רויב-חיה. אונגעפעהר יעדע פּאָר חדשים פאַלט אָפּ אַ כינעזישע פּראָווינץ און ווערט פּראַאייניגט צו דעם נייעם פּאָליטיש-מלוכה'שען בנין, וואָס יאַפּאַן בויט לויט אַ גענוי אויסגעאַרבייטען פּלאַן.

אונגעפעהר מיט אַ יאָהר צוריק האָבען דורך אַ פּלוצלינגער אַטאַקע די יאַפּאַנער פערכאַפּט די ריין כינעזישע פּראָווינץ דזשעהאָל. די דאָזיגע פּראָווינץ, וואָס פערנעהמט אַ שטח פון 150 טויזענד קוואַדראַט קילאָמעטער ווערט בעטראַכט פאַר דער פּערל פון גאַנץ צפון כינאַ. אַ גלייכמעסיגער און מילדער קלימאַט דאַ געפינען זיך די גרעסטע אָפּיום פּלאַנטאַציעס. די יאַפּאַנער פערכאַפּענדיג די דאָזיגע פּראָווינץ האָבען פּשוט ערקלערט, אַז זי געהערט צו מאַנדזשוריען און נישט קוקענדיג אויף דער העלדישער פערטיידיגונג פון די כינעזישע זעלנער איז די פּראָווינץ דאָך געוואָרען פּראַאייניגט מיט מאַנדזשוריען. די יאַפּאַנער האָבען דזשעהאָל פערכאַפּט נישט אַזוי צוליב די נאַטור-רייכטימער פון דער דאָזיגער געגענד, נאָר פּשוט דערפאַר, ווייל פון דאַ הויבט זיך אָן דער קורצעסטער, בעקוועמסטער און צוגלייך עלטסטער קאַראַוואַנען וועג קיין מאָנגאָליען, סיי דער אינערליכער, סיי דער אויסערליכער, און פון דאָרט איז שוין אַ גלייכער וועג ביז צו דער סיבירישער גרעניץ, צו דער אַזיערע בייקאַל און דער רוסישער שטאָט טשיטאַ, וואו די סיבירישע באַהן טיילט זיך אין צוויי טיילען.

אויף צפון מזרח פון דזשעהאָל ליגט די מאָנגאָלישע פּראָווינץ טשאַהאַר, וואָס פערנעהמט אַ שטח פון 250 טויזענד קוואַדראַט קילאָמעטער און דינט פאַר צפון כינע אַלס די שפּייז קאַמער פון פלייש, וואָל, פעל א. א. וו. די פּראָווינץ איז בעוואוינט פון צוויי מיליאָן מאָנגאָלישע נאָמאַדען און פּאַסטוכער. אויפ'ן דרום'דיגען גאַנג פון טשאַהאַר געהט אַ ברייטער וועג צו דער אויסערליכער מאָנגאָליען צו בעטאָר אולאַן דער הויפּטשטאָט פון דער מאָנגאָלישער פאָלקס רעפּובליק, וואָס געפינט זיך אונטערן פּראָטעקטאָראַט פון סאָוויעט רוסלאַנד.

אַט דעם דאָזיגען וועג, אָנהויבענדיג פון דזשעהאָל, פערכאַפּען איצט די יאַפּאַנער, אַרויסשיקענדיג זייערע פּאַנצער אויטאָס און לייכטע אַרטילעריע, בעהערשענדיג דעם וועג מוזען זיי גלייכצייטיג אויך פערנעהמען די גאַנצע פּראָווינץ טשאַהאַר, ווייל אָהן דער דאָזיגער פּראָווינץ, האָט דער וועג קיין שום האַנדעלס בעדייטונג און קודם כל, קיין שום סטראַטעגישע בעדייטונג.

אין איהר צפון-מזרח'דיגער גרעניץ בעריהרט זיך טשאַהאַר שוין דירעקט מיט דער סאָוויעטישער מאָנגאָליען און אין מיליטערישען זין, דירעקט מיט סאָוויעט-רוסלאַנד.

עס מוז נאָך בעטאָנט ווערען, אַז אין סאָוויעט-מאָנגאָליען שאַפט שוין דער רוסישער שטאַב זיין מאָנגאָלישע הילפס-אַרמעע, הויפּטזעכליך קאַוואַלעריע, ווייל דאָס גאַנצע ריזיגע לאַנד ווערט בעטראַכט אַלס אַ שטיצפּונקט פון מיטעל-סיביר, אויף וועלכען עס וועט אויסקומען צו פערטיידיגען דעם צוטריט צו סיביר.

מיט אַ קורצער צייט צוריק האָט דער גענעראַל-אינספּעקטאָר פון דער סאָוויעטישער קאַוואַלעריע, גענעראַל בודיענני, געמאַכט אַ אינספּעקציע פון דער מאָנגאָלישער רייטער-אַרמעע, וואָס איז געשאַפען געוואָרען, צו דעם צוועק איז ער אַרויסגעפאָהרען קיין ביאַטור אולאַן. די דאָזיגע אַרמעע זאָל זיין פערזעהען אויך מיט לייכטע טאַנקס און שטאַרקע אַרטילעריע, ווי אויך מיט א געהעריגער לופט-פליהער-עסקאַדרע. מיט דער דאָזיגער אַרמעע וועלען די יאַפּאַנער האָבען אַ שווערער שטיקעל אַרבייט ווי מיט די כינעזישע אַרמעען.

די איצטיגע יאַפּאַנישע עקספּעדיציע האָט דעם ציל צו פערנעהמען טשאַהאַר נישט נאָר בכדי אויסצוגלייכען די גרעניצען פון מאַנדזשוריען און צו פערזיכערען איהר ריזיגע שטחים, נאָר איז גלייכצייטיג אַ דרייסטער שריט אין דער ריכטונג צו צענטראַל-סיביר, דורך קומען אין דירעקטען קאָנטאַקט מיט דעם ברייטען פּאַס פון סאָוויעטיש מאָנגאָליען.

די יאַפּאַנישע עקספּעדיציע בעווייזט דעריבער, אַז יאַפּאַן טרעט אויף קיין האָר נישט צוריק פון איהר פּלאַן צו בעהערשען צפון-כינע און צו שאַפען אַ סטראַטעגישע באַזע צו דער גרויסער אַרומקרייזענדער מיליטערישער אָפּעראַציע, וואָס זאָל אַרומנעהמען גאַנץ מזרח-סיביר און די זאַבייקאַלער געגענד מיט אַ גלייכצייטיגען אָנגריף אויף וולאַדיוואָסטאָק.

לאמיר שאפען אן אמת'ע רעפרעזענטאנץ פון יודישען סוחר'טום

פון יוליוש לעוושטיין

קוקט מען זיך צו צו דער צושפליטערונג אין די רייהען פון יודישען סוחרטום, כאפט ממש אַרום א גרויל. אזא שפּענדער עלעמענט, ווי עס איז ביז איצט געווען דער יודישער סוחר, האט נישט בעוויזען צו שאפען זיין אייגענע פעסטע צענטראַליזירטע אָרגאַניזאַציע, וואס זאל פון זיך אויסשטעלען א רעפּרעזענטאַנץ כלפּי חוץ און וואס זאל פאַרטיידיגען ווי געהעריג זיינע אינטערעסען.

די יודישע סוחרים פעראיינען, וואס זייער אויפגאַבע דאַרף דאָך הויפטזעכליך זיין די ווירטשאַפטליכע פערפעסטיגונג פון זייערע מיטגלידער, זענען צום גרויסען טייל אַרומגעכאַפּט פון פּאָליטיקאַנערײ און פּאַרטיי־מאַכערייקעס. אַנשטאט צו פערנעהמען זיך מיט די ברענענדיגסטע ענינים, וואס זענען די עקזיסטענץ פון סוחר און דער ראָל, וואס ער דאַרף שפּילען אין דער ענטוויקלונג פון דער יונגער פוילישער מלוכה, פערנעהמט מען זיך מיט שהי־פּהי, מיט בענקלעך־כאַפּעריי, מיט צוועקלאָזע פּאָליטיק און מיט אַלץ אין דער וועלט, נאָר נישט מיט דעם וויכטיגסטען, מיט דער לאַגע פון יודישען סוחר.

ווער רעדט אין נאָמען פון דעם יודישען סוחר? ווער טראָגט אַרויס זיינע פאָדערונגען און זיינע ווינטשאַגען פאַר דער רעגירונג? האָבען מיר, מיט'ן אויסנאַהם אפשר פון א צוויי מענשען, די געהעריגע אויטאָריטעטען, וואס מיט זייער וואָרט זאל מען זיך רעכענען, וואס האָבען אונטער זיך די ברייטע סוחרישע רייהען, וואס זייער מאַנדאַט איז אַקצעפּטירט דורכ'ן גאַנצען יודישען סוחרים־שטאַנד, אַהן אונטערשייד פון פּאַרטייאישער אָנגעהעריגקייט? ניין! אַזוינע פאַרשטעהער האָבען מיר נישט. ווייל יעדער פעראיין, יעדער אָרגאַניזאַציע מאַכט שבת פאַר זיך און דער כאַאָס איז אַזוי ווייט שוין דערגאַנגען, אַז עס קומען רעדען מיט דער רעגירונג אין נאָמען פון יודישען סוחרטום מענשען, לחלוטין נישט בעריפענע, הן לויט זייער פאַך־קענטניש, הן לויט זייער בילדונג און הן לויט זייער אויטאָריטעט.

אויב מען האָט נאָך ווי עס איז געקענט פערשטעהען די סיבה פון דער דאָזיגער אומגעזונטער פערשיידונג מיט עטליכע יאָהר צוריק, בעת אין פערשידענע טיילען פון פוילען זענען געווען פערפליכטענד פערשידענע האַנדעלס־געזעצען, און דאָס הייסט שוין א אַנאַכראָניזם, וואָרום באַלד ווי עס איז דורכגעפיהרט געוואָרען די קאָדעפיקאַציע פון די האַנדעלס געזעצען אין פוילען אין אַלע טיילען פון דער מלוכה ריכטען זיך לויט פעראייניטליכטע האַנדעלס־פאַרשריפטען — איז די לאַגע פון יודישען סוחר געוואָרען איידענטיש אין גאַנצען לאַנד און דאָס, וואס עס טוט וויי דעם סוחר פון קראָקע, דאָס טוט אויך וויי דעם סוחר פון לאָדז, פון וואַרשע, פון ווילנע און פון פּוזען. עס איז דעריבער קלאָר פאַר יעדען בר־דעת, אַז עס מוז זיין אַזאַ קערפּערשאַפט, וואס זאל קענען רעדען אין נאָמען פון יודישען סוחרטום פון דער גאַנצער פוילישער מלוכה.

אמת, מיט 2 יאָהר צוריק האָט דער צענטראַלער יודישער סוחרים־פעראיין אין וואַרשע געשאַפען אַ הויפּט־ראַט פון די יודישע סוחרים־פעראיינען אין פוילען, אָבער צי האָט דער דאָזיגער הויפּט ראַט ביז איצט עפּעס אויפגעטון? האָט ער נישט עקזיסטירט בלויז אויפ'ן פאַפּיר? מיר וואַגען צו זאָגען, אַז אין דער שטיפמוטערישער בעציהונג פון דער רעגירונג צום יודישען סוחרטום, וואָס ווערט נישט דערשאַצט אין זיין בעדייטונג פאַר דער מלוכה, איז א סך שולדיג די צושפּליטערטקייט פון יודישען סוחר גופא.

מיר האָבען שוין פיל מאָל געהאַט די געלעגענהייט זיך צו איבערצייגען, אַז די רעגירונג איז געבויגט צו ענדערען אין א געוויסער מאָס איהר בעציהונג צום יודישען סוחר, וואָס איז דאָך די בעדייטענדסטע שטיצע פון מלוכה־בודזשעט, וואָס שפּילט אַזאַ גרויסע ראָלע אין עקספּאָרט פון לאַנד, אָבער ווי קען זי דאָס גאָר טון, ווען זי ווייס נישט מיט וועמען צו רעדען, ווער עס טרעט אַרויס אין נאָמען פון גאַנצען יודישען סוחרטום?

דער שכל הישר וואָלט דאָך מחייב געווען, אַז בשעת עס געהט אַזאַ גרויסע פּויפּעריזאַציע אין די רייהען פון יודישען סוחרטום: בעת די קאַפּיטאַליזירונג און די קאַפּאַציטעטען פון אַיין זייט, מאַכען חרוב זיינע עקזיסטענצען און די אונפערשטענדיגע פאַר זיינע נויטען מצד די מאַסגעבענדע פאַקטאָרען העלפען צו פון דער צווייטער זייט צום איבערייגען, צו צושטערען די פּאָזיציע פון יודישען סוחר, אַז אין אַזאַ צייט ווערט דאָס יודישע סוחרטום פאַרט אויפוואַכען פון זיין לעטאַרגישען שלאַף, מאַכען אַ סוף צו דער פּאָליטיק־טרייבעריי און נעמען זיך בעמען ווי איין מאַן, ענערגיש פאַרטיידיגען זיינע בערעכטיגטע שטעלונגען, ווייל „אם אין אני לי — מי לי, ואם לא עכשו — אימתי?"

וואָס זעהען מיר אָבער אין דער ווירקליכקייט? זעהר אַ טרויעריגער ערשיינונג. עפּעס אַ פּראָווינציעלער מאַן, וואָס האָט נישט קיין רוסיג, קיין מאַנדאַט און קיין שום פאַהרט קיין וואַרשע און קאַנפעריעט מיט'ן... וואַזשנע פון מיניסטער וועגען די נויטען פון יודישען סוחרטום!

צו דער דאָזיגער סקאַנדאַל־עזוּת הפקרות מוז מען מאַכען אַ סוף!

איז אַ צייט ווען די פוילישע מלוכה ענטוויקעלט זיך מיט גיכע שריט און ווערט אַ גרויס מאַכט, מוז דאָס סוחרטום און דער מסחר רעאָרגאַניזירט ווערען אויף אייראָפּעאישע יסודות, עס קען מעהר נישט געדולדעט ווערען קיין פּאָליטיק פון איינישאַקער בטלנים; דאָס יודישע סוחרטום בעוואוסט פון זיינע גרויסע אויפגאַבען מוז זיך פעסטער אָרגאַניזירען; עס מוזען צוגעצויגען ווערען צו דער אָרגאַניזאַציע אַלע סוחרישע פעראיינען, נישט קוקענדיג אויף זייער סטרוקטור און זייער „פּאָליטישען" כאַראַקטער. אין די דאָזיגע שטאַרקע אָרגאַניזאַציע מוז אויסקלויבען ווערען אין זיין צייט א קערפערשאַפט פון א 60 מאַן, פערטרעטער פון די גרעסטע יודישע סוחרים־פעראיינען אין פוילען, וועלכע טיילען ווידער אויס פון זיך א פּרעזידיום פון 6 מענשען מיט אויטאָריטעט, מומחים און פעהיגע פיהרער, וועלכע בילדען דעם הויפּט־ראַט פון יודישען סוחרטום אין פוילען, מיט אַזאַ הויפּט־ראַט וועט די רעגירונג זיך מוזען רעכענען. דאָס וועט זיין אַן אַדרעס! דער הויפּט־ראַט וועט אונז פערטיידיגען אין אַלע ווירטשאַפטליכע און באַמונאַלע פערבאַנדען אין די געזעצגעבערישע קערפּערשאַפטען און ביי דער מלוכה. אַזאַ הויפּט־ראַט, נישט קיין פּאַפּירענער, נאָר א טעטיגער, א בעוואוסטזיניגער און לעבעדיגער, וועט אויפהויבען דעם יודישען מסחר און דעם יודישען סוחר פון זיין שפּלענען מצב און וועט איהם פערזיכערען דאָס אָרט און דעם מלוכה'שען און ווירטשאַפטליכען לעבען וואָס איהם קומט.

ס'איז די העכסטע צייט צו שאַפען דעם האופ־ גען ראַט!

רייזע־פיבער אין לאדז

פון אלי בארוכין

אויף פּיעטריקאָווער גאַס העגנען לאַנגע אַפישען. דאָס אַפּשירען די רייזע־ביוראָס ביליגע טוריסטישע אויספלוגען אין קאַלטע און וואַרעמע לענדער. פאַר די דאָזיגע אַפישען קלייבען זיך צונויף קיפּקעלעך מענשען און קוקען, קוקען. אַך, ווי גערן וואָלט מען געוואָלט זיך אַרויסקייגען פון דאַנען, פון האַפּנונגסלאָזען, פערקריפּעלטען מאָגען, ערגעץ אין דער ווייטער, ברייטער וועלט, וואו מען זאל קענען פאַנטאַזירען, וויהער צו־יקגעווינען אַביסעל פון די גוטע יוגענד־יאָהרען. יודען פון אַלע עקען שטאָט וואַנדערן אַהין צו די דאָזיגע אַפישען, קוקען מיט בענקענדיגע אויגען אין דער ווייט און מאַהלען זיך אויס, בעת־מעשה, גליקען פון פרעמדע לענדער. פאַר אַ קליינע סומע געלד קען מען אַריבערפאָהרען מעבר־לים: די רייזע־ביוראָס שטעלען צו צו אָרט און שטעל און דערנאָך... מוז מען צוריקקומען, אָדער אפשר וועט געלונגען זיך דאָרט אויפצוהאַלטען, בעזעצען, אַראָפּנעהמען ווייב און קינד, אַ, ניין! עס וועט נישט געלונגען. אומעטום וואַלט דאָס אויג פון דער מאַכט, אומעטום זענען אויסלענדער נישט געוואונשען, אייגענע אַרבייטסלאָזיגקייט. בלייבט נאָך איין האָפנונג — ארץ־ישראל. אָבער ווי קריגט מען א סערטיפיקאַט און ווער קריגט אַ סערטיפיקאַט? מענשען איל די מיטעלע יאָהרען וואָלטען געווען גליקליך מען זאָל זיי אַריינלאָזען אין אַ קיבוץ אויף הכשרה. אַפּמוטשען זיך א יאָהר און צוויי, אַבי צו קענען האָבען דאָס גליק צו ענטלויפען פון אויסדיכטסלאָזען היינט. וואַרען טאַקע בעלאַגערט די ביוראָס פון לאַרזשער פּאַלעסטינאַ־אַמט. פון אינדערפריה ביז שפּעט אין אָוועגד זיצען די בעאַמטע און גיבען כסדר אויפקלערונגען די מענשען, וואָס געהען אַרויס אין אַרויס און 90 פּראָצענט פון זיי בעקומען אייך איינציגען סטערעאָטיפּען ענטפער: ניין, מען קען נישט. צו אַלט, נישט דורכגעמאַכט קיין הכשרה. מען דאַרף האָבען אַזוי פיל און אַזויפיל כונט צו קענען פאָהרען אַלס טוריסט. געהט מען אַרויס ענטוישטע פון פּאַלעסטינאַ־אַמט און מען דרייט זיך ווייטער פאַר די אַפישען פון די רייזע ביוראָס און מען קוקט מיט קנאה אויף די איינציגע גליקליכע, וועמען עס געלינגט זיך אַרויסצורייסען פון דאַנען.

— קיין האָלאַנד, אַפריקא, לעניגראַד! אַ שנייאיגע לאַנדשאַפט... אַ קעמעל אויף אַ מדבר'ישען שליאַך... און אַ נעגער מיט אַ פּאַלמע דערנעבען. ווי עס רייצען די פאַנטאַזיע די דאָזיגע בילדער. וויפיל וואָלט אַזאַ יוד געגעבען, מען זאל איהם אַרויסנעהמען פון דאַנען אַהינצוצו.

מענשען עטליכע און פערציג יאָהריגע אַנגעטראָפען די וועלט־מלחמה איז סאַמע מיטען פון זייער בליהענדיגער יוגענד, דערנאָך דורכגעמאַכט אַלע גרוילען פון מלחמה: אָקופּאַציע, קריזיס־יאָהרען און איצט אין מען שוין אין די פערציגער און מען האָט נאָך גאָרנישט. גאָרנישט געלעבט. און אַט באַלד רוקט אַן דער הערבסט פון דעם אייגענעם לעבען. אַך, ווי קען מען זיך אַרויסקריגען פון דאַנען, כאָטש אויף אַ שטיקעל צייט, כאָטש אויף אַ פּאָר זאַטע רוהיגע יאָהרען! איהר קענט זיי טרעפען די דאָזיגע „נאַכט־וואַנדלער" אויף פּיעטריקאָווער גאַס צו יעדער צייט און שעה פון טאָג. איהר טרעפט זיי די יודען, וואָס שטעהען גרייט מיטען וואַנדער־שטעקען אין האַנד און זיי קומען פון כל'ערליי שיכטען, קלאַסען און גרופּען; אַ יודעל אַ געוועזענער פאַבריקאַנטעל, וועמען די באַנקראָטען, הויכע שטייערען און שלעכטע סעזאָנען האָבען אויסגעשטעלט גאָלע און איצט וואָלט ער גרייט געווען צו טון אַלץ אין דער וועלט, אַבי נישט דאָ, וואו מען שעהמט זיך נאָך אַביסעל, וואו מען האָט אַ שטיקעל נאָמען, בעציהונגען, בעליידיגטען שטאָלץ.

און אַט דער, וואָס שטעהט דאָרט פערגאַפט ביים פערשפּעטיגטען אַפיש מיטען „פליהענדען קעמעל" פון דער תל־אביב'ער אויסשטעלונג, איז אַ געוועזענער סוחר פון דער נאַוואַמיעסקאַ, צי פון די האַלעס. אַליין געהאַט אַ גרויסע קראָם, צי בויד מיט סחורה און איצט נקי. נישטאָ קיין קראָם, קיין סחורה, קיין קרעדיט. סיידען עס איז געבליבען בלויז די רחבות'דיגע ברייט צוקעמטע באָרד, וואָס דערציילט פון אַמאָליגער יוסטער בעל־הבית'ישקייט. דרייט מען זיך איצט פאַרן רייזע־ביוראָ און מען טראַכט אַזוי צו זאָגען, די לעצטע טראַכטעניש: אַך, ווען מען קען צוזאַמענשלאָגען אַביסעל געלט צו קויפען אַזאַ רייזע־בילעט, וואָלט מען שוין אויף גאָרנישט געווען געקוקט. יאָ, אַריינלאָזען, נישט אַריינלאָזען, צוריקשיקען, צי נישט צוריקשיקען — מען וואָלט געפאָהרען און געלאָזען היינטער זיך ווי אַן איבעלדיגען, גרויזשענדיגען רויך, אַט די אַלע לעצטיגע זכרונות פון גוטע זאַטע טעג, פילע פאַליצעס סחורות און וועקסעלעך, „קאַסע", קרעדיט און מזומנים. אָבער די דאָזיגע

(ווייטער זעה 11, זייט)

אליין דער שדכן

(דערצעהלונג) • פון חיים פעט

זאַוועל דער סטאָליער האָט זיך אַרומגעוואַשען, צוגעקאַמט און צוגעשווירען זיין גרויע באָרד. ער האָט אָנגעטון זיין שוואַרצען האַרטען קאַפּעליוש, וואָס איז געשטאַנען ווי אויף דער לופטען אויף זיין קאָפּ. ער האָט איבערגעוואָרפען אויף זיינע פינגער דאָס גראָבע שוואַרצע גאָלדענע קייטעל, וואָס איז געווען פערצויגען איבער דער גאַנצער ברייט פון זיין וועסטעל. און שטעהענדיג ביי דער טיר, האָט ער זיך געישוב'ט, צי ער זאָל צוגעהן צו טעמען..

ער וועט אַרויפגעהן, ער איז נישט קיין יונגעלע, קיינער דאַרף איהם נישט פיקען די צונג...

אמת טאַקע, ס'איז ערשט צוויי חדשים, אַז זיין ווייב שרה איז געשטאָרבען. אָבער דאָס וואָס די ערד דעקט צו דאָס מוז מען פערגעסען. און דווקא, ווייל ער איז אויף דער עלטער, מוז ער האָבען אַ היים. ער וויל נישט זיין ביי זיינע קינדער, כל זמן ער האָט נאָך אַ שליטה איבער דער זעג און האַק...

ווען ער האָט זיך אויסגעגלייכט מיט דער טיר, וואו טעמע האָט געוואוינט, האָט ער אָפּגעוואַרט, ביז דער אָטעם איז איהם שטילער געוואָרען... ער האָט אָנגעקלאַפּט אין טיר, ווי עס קלאַפּט אָן אַ גוטער בעקאַנטער, אַ פריינט....

ווען די טיר האָט זיך געעפענט, און טעמע'ס עלטסטע טאָכטער האָט איהם אָנגעקוקט פערוואונדערט, האָט זאַוועל זיך דערפיהלט אָפּהענטיג, ווי דאָס לשון וואָלט איהם נישט געסטייעט. טעמע'ס קול האָט איהם אַביסעל צו זיך געבראַכט.

— וואָס שטעהט איהר ביי דער טיר? זעצט זיך ביים טיש, איך וועל אייך טראַקטירען מיט אַ גלעזעל טיי.

זאַוועל האָט זיך געזעצט ביים טיש. פאַר אַ ווייל האָט ער בעטראַכט די מענשען, וואָס זענען געזעסען און געשמועסט צווישען זיך. זייערע הענט האָבען זיך צו זאַוועל'ס קאָפּ נישט געקלעפּט...

זאַוועל האָט געוואָלט רעדען צו טעמען, אָבער עס איז איהם געווען שווער. האָט ער געטרונקען אייז גלאָז טיי נאָך'ן צווייטען און מיט אַ פינגער פון זיין האַנט האָט ער צוגעקלאַפּט אויפ'ן טיש... טעמע'ן האָט דאָס געמאַכט צו שמייכלען, און זי האָט געהאַלטען אין איין צוגלעטען דאָס פאַרטוך אויף זיך... איהרע קינדער און די פרעמדע מענשען האָבען אייגנגעהאַלטען געשמייכעלט.

אַפּגעטרונקען די טיי, האָט זיך זאַוועל אויפגעהויבען און אַ קוק געטון אויף טעמע'ן מיט אַן אויסדרוק: בקשה, זי וועט זיין אַ גוטע באַלעבאָסטע ווען טעמע האָט איהם צוגעפיהרט צו דער טיר, האָט זאַוועל טעמע'ן אַריינגעשפּטשעט אין אויער, אַז ער וועט קומען זי זעהן דאָנערשטאָג נאַכט.

די פּאָר טעג ביז דאָנערשטאָג איז איהם טעמע נישט אַרויס פון זינען. ער האָט געמאַכט פערשיידענע פּלענער. ער האָט אַפילו געטראַכט, אַז ער וועט מיטנעמען די צירונג, וואָס זיין פערשטאָרבען ווייב, שרה, האָט איהם איבערגעלאָזט. נאָר ווען ער האָט אָפּגעשלאָסען דאָס שוואַרצע קעסטעל, האָבען פאַר איהם אַ שיין געטאַן די צוויי איינגעפאַסטע דימענטלעך און די אויערינגלעך, ווי צוויי קינדערישע טרערען... און דער גאָלדענער מעדאַליאָן מיט'ן אויסגעקריצטען יודישען נאָמען שרה בת...

זאַוועל האָט דאָס קעסטעל צוריק פערשלאָסען און ער איז געבליבען שטעהען מיט אַ שווער האַרץ און פערשוויגט...

נאָר אין אַ ווייל אַרום האָט ער זיך אַליין גוט אויסגעשטראָפט: וואָס פאַר אַ מתנות דאַרף ער? זאָל ער אָקאָרשט טרעפען טעמע'ן אַליין, וועט ער שוין וויסען וואָס צו רעדען. ער וועט איהר אויפווייזען, אַז זי דאַרף זיך נישט קווענקלען. זאַוועל איז נאָך אַ מאַן מיט ביינער...

זאַוועל האָט געהאַלטען וואָרט: דאָנערשטאָג איז ער אַרויף צו טעמען. און אויף זיין מזל האָט ער זי געטראָפען איינע אַליין אין הויז... האָט ער זיך דורכגעשפּאַצירט איבער די צימערען מיט פערלייגטע הענט און האָט אַפילו צוגעברומט אַ ניגונדל...

טעמע האָט געריקט דעם טיש אין זאַל, זי האָט זיך אָפּגעוישען צו זאַוועל'ען:

— זעצט אייך, נעמט א שנאַפּס. ס'איז גוטע שטאָף — אַלט און איינגעשטאַנען...

זי האָט אָנגעגאָסען צוויי קעליכלעך בראַנפען. זאַוועל האָט שאַרף אַ קוק געטון אויף טעמע'ן... זי איז געווען אָנגעטון אין אַ שוואַרץ אַטלעסען קלייד, מיט גרויסע גלעזערנע קנעפּ. זאַוועל האָט פאַר גליק איבערגעקערט דאָס גלעזעל אין מויל אַריין, אַז קיין טראָפּען איז נישט געגאַנגען פערלוירען... ער האָט אַ טאַסט געטון: אַ פיינע אַסאַבע! אַ געשטעל!.. און ווען ער האָט אויסגעטרונקען צוזאַמען מיט טעמע'ן דאָס צווייטע גלעזעל, האָט ער שוין כמעט געטראַכט אויפ'ן קול:

יאָהרען צעהלען זיך נישט. איצט איז די רעכטע צייט צו פיהרען אַ לעבען... די קינדער אויסגעהאָדעוועט, אויסגעגעבען. ער וועט נאָך אויסבויען אַ הויז איז אַ קליין שטעטעל. געוויס זיך אַרומגעטומעלט איז דער גרויסער שטאָט!..

ווען דאָס פלעשעל בראַנפען איז שוין געווען האַלב־אויסגעטרונקען, און זאַוועל און טעמע זענען שוין געזעסען איינער לעבען צווייטען פערשנאַשקעט, האָבען זיי זיך געהאַלטען פאַר די הענט, זיי האָבען זיך אַפילו אָנגעהויבען מיט די באַקען. נאָר ווען זאַוועל האָט זיך אָנגעפאָרען צו טעמע'ן און איהר א זאָג געטון חיים און גאַהענט: „טעמעשי, לאַמיר חתונה האָבען", האָט זיך טעמע ראַפּטאַם אויפגעשטעלט:

— וואָס??? די ערד האָט זיך נאָך נישט אָפּגעקיהלט פון אייער שרה'ן... שעהמען מעגט איהר זיך צו רעדען אַזוי!

זאַוועל האָט איהר איבערגעשלאָגען:

— וואָס איז די נפקא מינה, טעמע־לעבען. אַ טאָג, אַ חודש, צי טויזענט יאָהר? שרה איז געשטאָרבען און זאָל זי זיין אַפּגעשיידט פון אונז. וואָס טיטשעט איהר זיך, טעמע? ס'וואָלט געפּאַסט, איך זאָל זיין דער שולדיגער.

— שווייגט אַ ווייל, זאַוועל! איהר זעהט אַלע שטילע פיגעלעך... איך זעה נישט קיין, די גוטע מערכה וואָס אייער שרה האָט ביי אייך געהאַט... זי האָט גענוג געפּאַקטעוועט, איידער זי האָט אויסגעהאַדעוועט אַזעלכע בריליאַנטענע קינדער, און איהר קאָן דאַרף ליגען אין דר'ערד. — דערביי האָט זי געגעבען אַ לאַנגען פאַלשען זיפץ. — שעהמט זיך נישט, זאַוועל, איהר זענט שוין אַן אַלטער מאַן... אַ סך גלייכער וואָלט פאַר אייך געווען איהר זאָלט בלייבען וואוינען ביי אייערע קינדער, נישט זיך נאַריש מאַכען און אַ צווייט מאָל חתונה האָבען...

— טעמע, טעמע! — האָט זי זאַוועל אַ כאַפּ געטון פאַר דער האַנט. ווייל זי האָט איהם אַזוי־פיל אַריינגעוואַלצען, האָט ער זיך דערפיהלט מוטיג און ער האָט דאָס אָנגענומען פאַר אַ גוטען סימן... — וואָס מיר קינדער־שמינדער! — האָט זאַוועל געפּיקערט, — ווען זיי זענען נאָך קליין, איז נאָך צו דערליידען. ווען זיי ווערען גרעסער, איז דער טאַטע ביי זיי אַ ווידעל־טיר, פאָלגט מיך, טעמע, געהט אויף'ן שידוך. עס וועט אייך גאָר נישט פעהלען ביי מיר. איך פיהל זיך נישט אַלט און איהר געפעלט מיר. איהר זעהט אויס צו זיין אַ ווייטעל.

אָבער טעמע'ס פּנים איז איבערגעגאַנגען אַ שמייכעל פון זאַוועל'ס גוטע, וואַרימע, פראָסטע רייד... זי האָט אָנגעגאָסען אַ קעליכעל בראַנפען און האָט געזאָגט צו זאַוועל'ען: „לחיים"!... זי האָט אויף איהם געקוקט און געטראַכט: ער איז נאָך אַ שעהנער יוד, ווען ער טוט זיך אָן יום־טוב'דיג... נאָר זעט האַרטע ענגע קאַפּעליוש וועט ער ביי מיר נישט טראָגען. און וואָס, אַ שטיגער, קאָן איך דאָ איינשטעלען? שוין נישט קיין יונג מיידעלע... ווער ווייסט ווי לאַנג עס איז נאָך בעשערט צו לעבען...

און זאַוועל, כאָטש ער איז שוין געווען שטאַרק אָנגעטער'ן גלעזעל, האָט בעמערקט, ווי טעמע איז שטילער געוואָרען, און איהרע באַקען האָבען זיך הייס געמאַכט... איהר מויל איז איינגעצונקען געוואָרען ווי אין פּיעסק, האָט ער זיך אויפגעהויבען פון שטול, האָט אַרויסגענומען פון זיין סורדוט אַ רויטע פאַטשיילקע מיט העלע בלומען; און טעמע, ווי אַ יונג מיידעל, פערשעהמט און בעשיידען, האָט אָנגענומען דעם צווייטען בראָג פון דער פאַטשיילקע..

א רייזע קיין ביעלאצערקאוו

פון ב. צ. גאלדבערג

ביעלאצערקאוו איז א טיפיש, כאראקטעריסטיש גרעסער יודיש שטעטעל אין אוקראינע. נעמט אוועק פון דאס שטעטעל ווי ס'שטעהט און שטעהט און שטעלט עס אוועק אויף דער לבנה, וועלען די דאר־טיגע פארשער פון דעם מוסטער אליין קאנען רעס־טאווריען דאס גאנצע אוקראינישע יודישע לעבען. עס האט פון יעדען מאמענט פון יודישען לעבען — צוביסלען.

איהר ווילט שולען, — אין שולען. עס זענען נאך היינט פערהאן דריי רבנים אין ביעלאצערקאוו. אז איהר פרעגט זיך נאך אויפ'ן רב, פרעגט מען אייך וועלכען רב איהר דארפט. אבער צוויי פון די דריי רבנים פראקטיצירען נישט קיין רבנות. אז קיין שכירות צאהלט מען א רב נישט, קיין רח"ש פאלט נישט אריין, און אנגעלייגט איז עס נאך ביי די יודען אויך נישט, און צו וואס דאס רבנות? צו פערשווארצען די קינדער דאס פנים? נאר איין רב טראגט דעם אומדאנקבארען יאך פון רבנות. זיין טאטע איז געווען רב אין ביעלאצערקאוו, איז ער אויך א רב, כאטש עס איז אז אך און וועה צו אזא רבנות! ער זיצט אין א דירה, וואס איז אפילו פאר ביעלאצערקאוו א חורבן, — א וועהטאג און א בזיון.

איהר ווילט חשוב'ע יודען, באלעבאטים, — האט איהר חשוב'ע יודען, באלעבאטים. קיין באטים האבען זיי טאקע נישט, און קיין דרייער וועט איהר ביי זיי אין קעשענע נישט געפינען, אבער זיי זענען פארט באלעבאטים, זיי געהען בעטען אנגעטאן, זיי גיבען א גרעסערע נדבה. און דער עיקר: זיי עוסק'ן זיך מיט קהל, פערזארגען ארימע־לייט מיט שפיטאל און קליניק און מושב זקנים און פאבריקלעך עטליכע אין וועלכע מען לערנט אויס מיטעל־יעהריגע און עלטערע יודען א שטי־קעל מלאכה, און מען גיט זיי א געלעגענהייט צו ארבייטען און פערדינען. איך האב זיי געזעהען אט די געזונטע יודישע לופט־מענשען פון ביעלא־צערקאוו ביי דער ארבייט אין די פאבריקלעך און איך האב זיך דער־מאנט אין חומש מיט דער מעשה מיט משה רבינו, ווי ער איז ארויסגעקומען אין מצרים ביי פתום און רעמסס צו זעהען, ווי זיינע ברידער ארבייטען די עבודת פרך. אט אזא פנים האבען געקענט האבען יענע יודען אין מצרים ביי זייער עבודת פרך.

נאר לאמיר זיך פערשטעהן. עס איז נישט קיין אומגליק, ווען יודען זיצען און ארבייטען. אדרבה, הלואי האבען מיר היינט נאך עטליכע מיליאן ביי ווארשטאטען. עס איז מעהר כבוד צו זיצען ביי א ווערב־שטוהל אדער צו שטעהן מיט האמער און אייג, ווי זיך ארומצודרעהען איבער'ן מארק טאפען ביים פויער און וואגען אהער קויפען ביי דער גויע א צעהנדליג אייער. אבער ווען איהר האט א גאנץ לעבען זיך ארומגעדרעהט איבער'ן מארק, און געהאלטען פאר א יודען א סוחר, אויב אפילו איהר האט צום מסחר בלויז צוגעלייגט א דרייער'ל, — איז איצט זיך אוועקצוזעצען אויף אייך ארום איין א מאסטערסקאיע גאר נישט קיין מאכל. עס ברעכט דער רוקען און עס שטיקט דער שטויב און עס איז א לאך אין דער נשמה. ווי קאן דיין א לאך אין א נשמה? דארטען, וואו עס איז אמאל געווען די נשמה איז איצט א לאך, פוסט, אזוי פוסט, ווי דער קוק אין די אויגען.

לאמיר אבער געהען צוריק צו ביעלאצערקאוו, — ס'איז א טיפיש יודיש שטעטעל: איהר ווילט יודישע קינדער־שולען, איז — יודישע קינדער־שולען. גוטע שולען, אנגעפיהרט פון גוטע, אינטע־ליגענטע, ליטעראריש־געשטימטע און יודישליכע לע־רער. איין יודישע שול איז גאר א פיינע. איז א גרויסער געביידע, — לופטיגע צימערען מיט ברייטע פענסטער און הויכע סטעליעס — אין א גרויסען הויף. ווי קומט קיין ביעלאצערקאוו אזא שעהנע געביידע? ס'איז די שול, דער גרויסער יודישער בית מדרש, וואס מען האט רעקווירירט און איבער־געבויט אין א שולע פאר קינדער. לערנען אין די יודישע שולען פון ביעלאצערקאוו ארום 9 הונ־דערט יודישע קינדער, און זיי זענען נאר א העלפט פון דער צאהל יודישע קינדער אין שטאט. דאס הייסט, אז א העלפט פון די יודישע קינדער אין ביעלאצערקאוו געהען אין נישט־יודישע שולען. אין וועלכע? צוויי־דריטעל פון אט די קינדער געהען אין רוסישע שולען און איין דריטעל אין אוקראי־נישע...

בעגעהען דא די טאטעס צוויי פעהלערען מיט אמאל: ערשטענס, פארוואס נישט אין יודישע שו־לען? צווייטענס, אויב נישט אין יודישע פאר־וואס כאטש נישט אין אוקראינישע? ביעלאצערקאוו איז דאך אן אוקראינישע שטאט, פארוואס זאל דער אוקראינער טראכטען אין הארצען, — זאגען וועט ער דאס נישט, — אז די יודען רוסיפיצירען איהם זיין אוקראינע? אבער יודישע טאטע־מאמע קוקען נישט אויף אזעלכע זאכען. זיי לעבען אין ראסע און האלטען פון רוסיש, טוען זיי ווי זיי ווילען, זיי האבען זיך פאר וועמען מורא? א יודישע מאמע פון ארימסטען קלאס — אמאליגען, — קומט אפ־נעמען איהר קינד פון דער יודישער שול, כדי איהם אריינצוגעבען אין א רוסישער שול. פרעגט מען איהר פארוואס זי טוט דאס? ענטפערט זי: „אז איך געה אין גאס און הער ווי אנדערע יונג־לעך רעדען אזוי גוט רוסיש און הער ווי מיינער רעדט, — פלאמט מיר דאס פנים". די מאמע האט זיך אויפגעהאדעוועט אין אן אטמאספערע פון א פערגעטערונג פון רוסיש און פון א גרינגשעצונג צו יודיש, געהט זי מיט דעם ארום אפילו אינ'ם היינטיגען ראטען־פערבאנד. נאר די נייע, יונגע עלטע־רען, דער נייער דור האט נישט דעם מינדער־ווערטיגען געפיהל בנוגע צו זיין אייגענער שפראך.

ביעלאצערקאוו איז נאך אלץ א יודישע שטאט. אמאל האבען דארטען געלעבט א וואסערע צוויי און צוואנציג טויזענט יודען, מיט א פופצעהן הונדערט אוקראינער און א דריי טויזענט פאליאקען. היינט זענען דארט פערהאן א וואסערע פערצעהן טויזענט יודען. זעקס טויזענט יודען זענען אוועק, — וועך פון דער וועלט, דורך גאט'ס האנט אדער דורך דעני־קינ'ס (מען האט אין ביעלאצערקאוו אויסגעשאלטען איז איין טאג 128 מענשען, אין די צייטען פון די פאגראמען) און וועך עס איז אוועק אין גרעסערע שטעט צי אין אנדערע טיילען פון ראטען־פערבאנד.

די שטאט, זאגט מען מיר, קוקט היינט אויס א סך שענער ווי אמאל. מען האט זינט דער רעוואלוציע איינגעפיהרט וואסער־לייטונג און קאנא־ליזאציע, עלעקטרישע ליכט, טראטואר'ען, איבער־געבריקירט געוויסע גאסען, פערפלאנצט די זייטען פון די גאסען מיט ביימער, ארונטערגעווארפען די קרעמלעך פון אנטקעגען „ריאד", און אנ'ארום „ריאד" איז פערפלאנצט א היבשער פארק, מיט'ן „ריאד" אליין איז אזא מעשה: דאס איז א זעהר אלטער, ווייסער מויער, וואס האט אמאל געדינט פאר קראמען, צי פאר א יאריד. איצט איז ער פערשלא־סען און מען האלט דעם מויער פאר א „וועטהויז". מען האט שוין פון דעם לאנג געוואלט עפעס מאכען, איבערבויען עס אין עפעס אנדערש. האבען די אוק־ראינער פאטריאטען נישט דערלאזען. ס'איז א היסטארישע געביידע האבען זיי גע'טענה'ט, און דער עיקר, ער טראגט אויף זיך דעם הערב פון גאנטען, — א פיהרער פון די הייראמאקעס, וואס האט געטון דאס, וואס כמעלניצקי האט געטון, נאר מיט א אכציג יאהר שפעטער... איצט אבער, אז אוקראינער פאטריאטיזם איז ארויס פון דער מאדע, וועט מען פון דעם מאכען — א טעאטער...

ביעלאצערקאוו האט א פאר־שטאט, וואס איז בעריהמט איבער דער וועלט, און איז אריין אין דער יודישער ליטעראטור. דאס איז „גרוזיע", ווי זייטען האבען געלעבט די גנבים, די אויסווארפען, די שלעפער, דער סאמע ערגסטער אפפאל פון דער יודישער בעפעלקערונג.

דארטען פלעגען נאך פאר דער מלחמת אויס־וואקסען יודישע בחורים, וואס זענען נישט געגאנ־גען אין קיין שום חדר און פלעגען אויסוואקסען נישט קאנענדיג אפילו דאווענען. דארטען האבען געוואוינט צו דריי פאמיליעס אין איין צימער, און כען פלעגט זיך ארומרייסען צווישען זיך, און זיך אפילו בייטען מיט די ווייבער, און אין יודישע פי־לאנטראפען האבען געוואלט „אויסהויבען" די יודען פון גרוזיע און מען האט פאר זיי אויסגעבויט הייזער, האבען די גרוזיער בשום אופן נישט געוואלט ארויס פון זייער זעמליאנקעס. א מענש איז נישט געווען זיכער מיט'ן לעבען צו געהען אליין אויפ'ן דערנאכט אויף גרוזיע — עס איז געווען כמעט זיכער, אז מען וועט איהם ארויסנעמען אפילו מיט די קליידער, אויסטאן א נאקעטען, ווי די מאמע האט איהם געהאט.

אין די צייטען פון בירגער־קריג, האט אן אוק־ראינער נישט געטארט אריינשטעלען א פוס אין גרוזיע. טאמער איז אן אוקראינער יא אריין אין גרוזיע איז ער שוין קיין לעבעדיגער פון דארט נישט ארויס. אפילו דעניקינ'ס ארמעע, וואס האט איינגענומען ביעלאצערקאוו, האט זיך געמוזט אפ־שטעלען ביי גרוזיע, ווייטער האט זי נישט געקאנט געהן. און דעם לויב מוז מען נאך זאגען גרוזיע: איינגענומען האט מען איהר נישט, אפילו נישט די דעניקינצעס. א דעלעגאציע פון די אנגעזעהענע יודען פון ביעלאצערקאוו מיט דאקטוירים בראש, זענען געגאנגען בעטען די גרוזיער זיי זאלען זיך איינמישען, ווארים א נישט וועט דעניקינ'ס ארמעע נישט אפטרעטען פון ביעלאצערקאוו, — האבען זיי זיך אונטערגעגעבען לטובת הכלל.

צוויי טויזענד מענשען האבען געלעבט אויף דער גרוזיע, ווי עפעס א ווילדער יודישער שבט. איצט האט מען מיך געפיהרט אנקוקען די גרוזיע.

נאר ס'איז נישט די גרוזיע, וואס געווען, האט מען מיר געוויזען: מ'האט ארונטערגעווארפען א סך הייזער, — די הייזער, וואס זענען געווען סתם אנגעווארפען, אהן גאסען און די זעמליאנקעס האט מען צעבראכען. מען האט די קינדער מיט געוואלד פערשלעפט אין די שולעס, און די גנבים און בעט־לער אריינגעטריבען אין די פאבריקען. עס איז מעהר נישט קיין געפאהר צו געהען היינט ביינאכט אויף דער גרוזיע, נאר פונדעסטוועגען געהט נישט אליין — האט מען מיר געעצה'ט, און אט די גרוזי־ער ווייבער קומען זיך קלאגען אין דער יודישער שול, וואס זייערע קינדער קאנען נישט גוט רוסיש...

קינא־טעאטער
„MIRAŻ"
11 ליסטאפאד (קאנסטאנט.) 16
היינט און פאלגענדע טעג!
דער אונגעוועהנליכער פילם פול מיט שפאנונג און עמאציעס א. נ.
„די נקמה פון ד"ר פו מאנשו"
אין די הויפט־ראלען:
Warner Oland, Neil Hamilton
אויסערן פראגראם: וואכען־זשורנאל פון P. A. T. און Paramount
פרייזען פון די פלעצער:
54 גר., 85 גר. 1.09 זל. באלקאן 75 גר.
דער זאל איז גוט בעהייצט.

Dr.
Wołkowyski
האט זיך איבערגעצויגן אויף
ציגעל־גאס 11, טעל. 238-02
נעמט אן אין הויט־ און ווענערישע קראנקהייטן, מענער־שוואכע
נעמט אן פון 8-11 בייטאג און פון 4-9 אוונט.

Mydło Bebe Szofmana — פאר קינדער אונפערטרעטבאר

גאלד און טויט

מערקווירדיגע געשיכטע פון א מערדעריז און איהר בלוטיגער סוף

פון י. עסטעריזאן

אין איינעם פון די פארבענרייכע, ספארטישע רעסטאראנען אויף בראדווי זענען געזעסען א גרופע מענשען ביי א טישעל און דיסקוטירט וועגען דער פראגע, צי זענען מענער מעהר ברוטאל ווי פרויען, אדער פערקעהרט.

די דיסקוסיע איז צייטענווייז געגאנגען זעהר היציג. 2 שעהן־געקליידעטע פרויען, וועלכע זענען, קענטיג, געווען אויף א באל איידער זיי זע־נען געקומען אין דעם רעסטאראן, האבען זיך שטארק געקאכט, אז א פרוי קאן נישט זיין אזוי שלעכט, אזוי ברוטאל, ווי א מאן; אז א פרוי איז א מוטער און זי מוז דעריבער האבען אין זיך מעהר צערטליכקייט, מעהר געפילפולקייט, ווי דער־מאן. די 3 מענער ביים טישעל האבען פרובירט שטארק צו בעשטרייטען די ארגומענטען פון די פרויען.

האט איינע פון די פרויען אויסגערופען:

„קאנט איהר זיך פארשטעלען, אז א פרוי זאל זיין אזוי אומבארמהערציג, אזוי געמיין און אזוי מאנד־ריסאליש, ווי עס איז געווען, צום ביישפיל, דער בעריהמטער מערדער „בלויבארד"?

און א צווייטע פרוי האט מיט אויפרעגונג צוגעגעבען:

„וואס דארף מען דערמאנען איינעם וואס איז נישט פון אונזער צייט, וואס דארף מען דערמאנען „בלויבארד", ווען מען וויל עס האבען זיך געשאפען פאר פויפלען לעגענדעס, פארוואס נישט דערמאנען דעם פראנצויז לאנדרו, וועלכער האט אויפגעשויי־דערט די גאנצע וועלט מיט איינציגע יאהר צוריק דורך די מארדען פון פרויען און מיידלעך, וואס ער האט בעגאנגען?"

ביי א שכנ'ישען טישעל איז געזעסען א שעהן־געקליידעטער מאן און זיך שטילערהייט צוגעהערט צו דעם געשפרעך. ער איז די גאנצע צייט געזעסען שטום און נישט בלויז נישט געזאגט קיין ווארט, נאר אפילו קיין סימן פון אינטערעס האט זיך נישט געמערקט אויף זיין פנים. פלוצלינג האט ער אריבערגעטון זיין שטול צו דעם טישעל און גע־זאגט:

„איך בין לייטענאנט דזשיימס ט. פון דער קריעראלער געהיים פאליציי, מיך האט זעהר אינ־טערעסירט די דיסקוסיע אייערע, און הויפטזעכליך דער זיכערער טאן פון די פרויען, ווען זיי האבען גערעדט וועגען די ברוטאליטעטען פון מענער, און אויך דיזער אפלייקענונג, אז פרויען קאנען זיין אזוי ברוטאל ווי מענער. איהר וועט מיר ענטשול־דיגען, וואס איך האב זיך אריינגעמישט, אבער איך האב זיך נישט געקאנט העלפען. איך האב נישט געקאנט צוזעהען ווי איהר, די מענער, זייט אזוי הילפלאז אין די ארגומענטען קעגען די פרויען, מיין דערפאהרונג איז גראד א פערקעהרטע. איך האב זיך איבערצייגט, אז ווען א פרוי איז שלעכט, איז זי ערגער פון דעם ערגסטען מאן, און ווען א פרוי איז גוט, איז זי בעסער פון דעם בעסטען מאן".

אין אנהויב זענען די פרויען ביי דעם טישעל געווארען אביסעל געפאלען ביי זיך. זיי זענען געוואו־רען איבערראשט פון דעם, וואס א פרעמדער האט זיך אריינגעמישט, און ווען זיי האבען דערהערט, אז ער איז א פאליציי־בעאמטער, האבען זיי פער־לוירען זייער קוראזש. זייער טאן האט זיך געענדערט, און אינגעשטעלט האט איינע פון זיי געקראגען אביסעל מוט, און האט א פרעג געטון:

„אבער מיר רעדען דאך וועגען פאקטען. מיר טראכטען דאך נישט אויס אונזערע מיינונגען פון קאפ. האט איהר אפילו ווי געהערט פון א פרוי, וואס זאל זיין אזוי ברוטאל, ווי „בלויבארד" אדער לאנדרו?"

לייטענאנט ט. האט א שמייכעל געטון און אויף א האלב־וויציגען אופן האט ער געזאגט:

„איהר זעהט, אז אפילו אין דעם האבען פרויען מעהר מזל ווי מענער. ווען א מאן איז זעהר גע־מיין און לומפיג, ווערט ער צעטראגען אויף טעלער־לעך. די פרויען אליין האבען אמאל חשק די זאך צו צעפויקען. זיי ווילען אלעמאל בעווייזען, אז מע־נער זענען די ערגסטע אויסוואורפען. ווען אבער א פרוי ווערט אנגעקלאגט אין א ברוטאלען פער־ברעכען, פרובירען די פרויען עס צו דערשטיקען. דער פאקט איז, אז אפילו צייטונגען האבען ביז מיט איינציגע יאהר צוריק מורא געהאט צו רעדען וועגען פרויען פערברעכערינס אויף אזא סענסאצ־יאנעלען אופן, ווי זיי פלעגען רעדען וועגען מענער. אויסער דעם פרובירען צייטונגען אזוי סימפאטיש, ווי עס איז נאר מעגליך, צו פרויען־פערברעכערינס. אפילו ווען ריכטער איז פער־משפט געווארען איז ביז יארק צום עלעקטרישען שטול אויף דער קלאגע, אז זי האט אויף א קאלטבלוטיגען אופן ערמארדעט איהר מאן, האבען די צייטונגען אויף זיך בענומען זעהר סימפאטיש צו איהר. און טוי־זענטער פרויען האבען פערגאסען טרעהרען אויף איהר טראגישען שיקזאל".

„אבער איהר האט נאך אלץ נישט דערמאנט קיין בעשטימטען פאקט וועגען דער ב וואל טעט פון א פרוי, וואס זאל זיך קאנען פערגלייכען מיט דער ברוטאליטעט פון בעוואוסטע מענער־מערדער", האט שוין מיט שטארקייט געפאדערט דיזעלבע יונגע פרוי. „רוט סניידער האט ערמארדעט איהר מאן. דאס איז אן איינצעל־פאל. אזוינע זאכען פאסירען דאך אפט מיט מענער, וואס ערמארדען פרויען. איהר האט די הויפט טענה, וועגען וועלכע מיר דיסקוטירען, דערווייל נאך נישט בעריהרט".

איך בין געזעסען ביי א טישעל אויף דער צוויי־טער זייט פון דעם לייטענאנט און זיך אויך שטום צוגעהערט צו דעם אינטערעסאנטען געשפרעך — א געשפרעך, וואס איז געווארען פון מינוט צו מי־נוט צוציהענדער און פערראינטע־גירענדער. כ'האב דעם פעדעראלען פאליציי־בעאמטען גאנץ גוט גע־קענט. ער האט געוואוסט, אז מיך וועט אינטערע־סירען זיין ענטפער, האט ער צו מיר געזאגט:

„רוקט זיך צו אביסעל נעהנטער, איהר וועט הערען א זעהר אינטערעסאנטע געשיכטע — א גע־שיכטע, וואס איז אפשר נאך קיינמאל נישט בע־שריבען געווארען מיט אלע איינצעלהייטען, כאטש איך אליין וועל ביי דער ערשטער בעסטער געלעגענ־הייט די געשיכטע בעשרייבען. ווען איך וועל די געשיכטע מיינע ענדיגען, וועלען מיר זעהען צי וועלען די פרויען, וואס זיינען מיט אונז דא, האבען אזוי שטארק חשק צו דיסקוטירען די פראגע, וואו עס איז פערהאן מעהר ברוטאליטעט, ביי מענער אדער פרויען".

און דער לייטענאנט האט אנגעהויבען דער־ציילען:

„איהר האט זיכער קיינמאל נישט געהערט פון א פרוי מיט דעם נאמען בעלא גאנעס. כאטש זי איז געבוירען געווארען אין איירא־פע, האט זי אבער דעם גרעסטען טייל פון איהר לעבען פער־בראכט אין אמעריקע, און איך פערזיכער אייך, אז נישט נאר לאנדרו, נאר אפילו „בלויבארד" איז געווען א צדיק אין פערגלייך מיט איהר. נישט נאר איז זי געווען אזוי געמיין, לומפיג און הויפט־זעכליך ברוטאל ווי לאנדרו, נאר זי איז אפילו געווען פיל ברוטאלער און מאדערנער. און דער „בלויבארד" איז געווען...

„און וואס איז נאך מערקווירדיגער, בעלא גאנעס איז נישט געווען קיין איטאליענערקע, זי איז נישט געווען קיין הייס־בלוטיגע סיציליאנערקע, זי איז אויך נישט געווען קיין הייסענדיגע מעק־סיקאנערקע אדער שפאניערקע, און, אין, אפילו נישט געווען קיין בערוועץ אויסגערעגטע פראנצויזקע. זי איז געווען א שוועדישע מיידעל און האט געשטאמט פון א שטעטעל פון דער סאמע נארד פון סקאנדינ־אוויע, דארט וואו מענשען זענען אזוי געלאסען. זי איז איבערגעלייגט און אזוי געמיטליך.

(ווייטער — מארגן)

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

נאטיצן

געזעצן, וועלכע ווערן נישט רעספעקטירט

אנימאל, ארומרעדענדיג די געגעבענע רעכט-ליכע פערהעלטנישען בפרט אויפ'ן שטייער און עקזעקוציע-געביט, זענען מיר געקומען צום אויספיהר, אז שלעכט זענען נישט די פערעפענטליכטע געזעצן, שלעכט איז נאר דאס, וואס די דאזיגע פערעפענטליכט געווארענע געזעצן ווערן בכלל נישט רעאליזירט אדער ווערן בלויז איינזייטיג רעאליזירט.

זאל מען נעמען אלס ביישפיל אט די לעצטע בעשטימונג, אז האנדווערקער, וועלכע ארבייטען אליין, ווערן בעפרייט פון דער פליכט אויסצו-קויפען א פאטענט. אמת, די דערמאנטע בעשטי-מונג פיהרט נישט איין דעם דאזיגען כלל אויטא-מאטיש, נאר מאכט אפהענגיג די רעכט צו געניסן פון זיין הנחה פון דערלאנגען אין בעטרעפענדען פינאנץ אמט אנ'ענטשפרעכענדע בקשה, אדער פון איינזעהן פון דער דורכגעפיהרטער קאנטראל אויפ'ן ארט. שטיצענדיג זיך אויף דער דערמאנטער בע-שטימונג, האט, אלזא יעדער האנדווערקער, וועל-כער ארבייט אליין געמענט זיך אפהאלטען פון אויסקויפען א פאטענט ביז א קאנטראל פון פי-נאנץ-אמט וועט ביי איהם דורכגעפיהרט ווערן.

פונדעסטוועגען זענען שוין פארגעקומען פיל פאלען, ווען די קאנטראלערן פון פינאנץ-אמט האבען זיך נישט געוואלט רעכענען מיט קיין שום בעשטימונגען און צוזאמענגעשטעלט פראטאקאלען געגען אליין ארבייטענדע האנדווערקער פאר נישט בעזיצען קיין פאטענט.

ווען די אנגעקלאגטע האנטווערקער האבען זיך פצרופען אויף דער דערמאנטער פעראָרדנונג, האט מען זיי ערקלערט, אז קיין שום געזעץ זעהט נישט פאר, אז אליין ארבייטענדער האנדווערקער איז בעפרייט פון דער פליכט אויסצוקויפען א פא-טענט, פערקעהרט: דער דעקרעט וועגען אינדוסטרי שטייער זאגט בפירוש, אז אויך אפילו אנ'אליין אר בייטענדער האנדווערקער איז מחויב אויסצוקויפען א פאטענט.

אין דער ווירקליכקייט שטעלט זיך אבער די זאך גאר אנדערש פאר: אמת, דאס געזעץ וועגען אינדוסטרי-שטייער בעפרייט טאקע נישט אנ'אליין ארבייטענדען האנדווערקער פון א פאטענט-אויס-קויף, דאס דערמאנטע געזעץ זעהט אבער פאר, אז דער פינאנץ-מיניסטער קען ערטיילען אויפן דאזיגען געביט פערשידענע הנחות.

אויף דעם סמך האט טאקע דער פינאנץ-מיניסטער פערעפענטליכט א בעשטימונג — אמת, נישט אין פארם פון א פעראָרדנונג, נאר אין פארם פון א צירקולאר, אז די אליין ארבייטענדע הנד-ווערקער דארפען בעפרייט ווערן פון אויסקויפען א פאטענט.

דער דאזיגער צירקולאר איז געווען אפגע-דרוקט אין לעצטען נומער פון פינאנץ-מיניסטערס ארגאן פון יאהר 1934. ער דארף דעריבער אונ-בעדינגט זיין בינדענד פאר אלע פינאנץ-ארגאנען.

און ס'איז טאקע צו בעוואונדערן, פארוואס האט דער דערמאנטער צירקולאר, וועלכער וואלט דאך מסוגל געווען צו ענטלאסטען פון די פאטענטען-התחייבותן דעם ארימסטען האנדווערקער-שיכט, די אליין-הארעווענדע בעלי מלאכות, ווערט דורך די בעטרעפענדע אמטען און זייערע פונקציאנערן אזוי גרינגגעשעצט.

א—ד—

פערקויף אויף ראטעס

לויט'ן נייעם האנדעלס-קאדעקס

די ווייטער אויסגערעכענטע פארשריפטען רעגולירען אנ'אפמאך, לויט וועלכען א סוחר פער-קויפט אנ'אביעקט פון זיין בראנזשע מיטן בעדינג, אז דער קויף-פרייז זאל בעצאהלט ווערן ראטעס-ווייז און אז דער פערקויפטער חפץ זאל ארויס-געגעבען ווערן דעם קויפער איידער די בע-טרעפענדע סומע איז איינגאנצען בעצאהלט גע-ווארען, אונאפהענגיג פון אומשטאנד, צי דער פערקויפער האט זיך איבערגעלאזט אויפן פער קויפטען געגענשטאנד אייגענטום-רעכט אדער נישט.

דאס געבען וועקסלען בכדי צו דעקן אדער גאראנטירען דעם בעטראף פון פערקויף-פרייז שליסט נישט אויס די אנווענדונג פון די בעשטי-מונגען וועגען א ראטעסווייזען אויסצאהלען פון חוב, אויב די טראנזאקציע איז אויף אזא צאהל לונגס-בעדינג געשלאסען געווארען.

די געזעצליכע פעראנטווארטליכקייט פון א פערקויפער פאר דער פעלצרהאפטיגקייט פון דער פערקויפטער סחורה קאן נישט דורך א ראטעס-ווייזען פערקויף-אפמאך אויסגעשלאסען אדער בעגרענעצט ווערן. דעסגלייכען טאר אויך נישט דער אפמאך ענטהאלטען קיין שום בעשטימונגען, וועלכע בעשווערן אויף וואס פאר אנ'אופן ס'זאל נישט זיין די רעכט פון קויפער ארויסצוטרעטען געגען פערקויפער מיט אנ'אקציע צוליב א פרע-טענציע אין שייכות מיט א קנין אויף ראטעס.

דער פערקויפער קען זיך אויסרעדען מיט'ן קויפער, אז אויב א ראטע וועט נישט צום בע-שטימטען טערמין געצאהלט ווערן, איז די רעשט סומע תיכף מיט אמאל צאהלבאר, אזא בעדינג, מוז אבער דורכאויס שריפטליך בעשטעטיגט ווערן פונדעסטוועגען מעג דער פערקויפער פון דער אנגעוויזענער בעשטימונג מאכען א געברויך נאר אין דעם פאל, אויב דער קויפער לאזט דורך צוויי ראטעס מינדעסטענס און די פערפעהלטע ראטעס צוזאמען בעטרעפען מעהר, ווי איין פינפ-טעל פון קויפס-פרייז.

אין לעצטען פאל האט דער פערקויפער אויך רעכט אין גאנצען אויפצולעזען דעם אפמאך, ער מוז אבער פריהער דעם קויפער אויפפאדערען, אז ער זאל בעצאהלען דעם פערלעגענעם חוב אין משך פון א בעשטימטען טערמין אונטער דער דראהונג פון טאקע אט דער דאזיגער סאנקציע.

נישט גילטיג איז א בעדינג אין א פערקויף-אפמאך אויף ראטעס, אז דער קויפער פערלירט די רעכט צוריקצומאהנען די שוין איינגעצאהלטע ראטעס אין פאל, ווען ער פערפעהלט צו צאהלען די לויפענדע ראטעס. קוים האט זיך דער פער-קויפער רעזערווירט דאס אייגענטום רעכט אויפ'ן פערקויפטען חפץ און דער קויפער צאהלט נישט די אפגערעדטע ראטעס, מעג דער פערקויפער צוריקנעמען דעם חפץ און ר'איז אויך בערעכטיגט צו מאהנען פון קויפער אנ'ענטשעדיגונג פאר'ן אפנוצען אדער צושעדיגען דעם חפץ. אזעלכע תביעות מוזען אבער פערפיהרט ווערן אויסשליס-ליך אין געריכט לויט די אלגעמיינע כללים.

אלע אפמאך-בעשטימונגען, וואס זענען ווייניגער גינס-טיגע פאר'ן קויפער, ווי די אויבענאויסגערעכענטע, זענען נישט פערפליכטענד.

ארום געריכטע און אמטער

עקסמיסיע-מאראטאריום פאר פעראָרימטע

אלס בעווייזען פון ארימקייט, וועלכע ווערן געפאדערט ביים ערטיילען די הנחה אפצולייגען דעם טערמין פון אויספיהרען עקסמיסיעס איבער די ווינטער-חדשים, האבען לעצטענס די געריכטען אנ געהויבען צו אנ'ערקענען אויך בעשטעטיגונגען פון די יודישע קהלה-פערוואלטונגען — אז די בעטרעפענדע פעטענטען נעמען פון זיי שטיצע.

לעגיטימאציעס ביים פאטענטן-אויסקויף

צוליב דעם, וואס ס'האבען פאסירט פיל פאלען, ווען אונטערנעמער האבען אויסגעקויפט פא-טענטען אויף פרעמדע נעמען און דאס האט פער-אורזאכט מיסברויכען און מיספערשטענדענישען, האט די פינאנץ-מאכט ביים היי-יעהריגען פערקויף פון פאטענטען פעראָרדענט א שטרענגע קאנטראל.

קודם כל מוז יעדער, וואס קומט אויסקויפען א פאטענט, בעווייזען א לעגיטימאציע (פאס), אז ער איז פאקטיש דער אייגענטימער פון דער געגעבענער אונטערנעמונג. מייל פינאנץ-אמטען פאדערן אויך א קאנטראקט אדער אנ'אנדערע בעשטעטיגונג פון הויזוווירט, אז דער רעפלעקטאנט אויף א פא-טענט איז דער לאקאטאר פון געשעפטס-לאקאל.

פאראן אויך פינאנץ-אמטען, וואו מ'פערלאנגט פון די אויסקויפער פון א 2-טע קאטעגאריע פאטענט, אז זיי זאלען אונטערשרייבען א דעקלאראציע, אז זיי וועלען איינפיהרען האנדעלס-ביכער.

ליציטאציעס פון הייזער

ווי טיף דער קריזיס האט זיך איינגעביסען אין די ביינער פון דער געזעלשאפט און ווי שטארק דער נעלד-מאנגעל פיהלט זיך אפילו ביי די רייכערע שיכטען בעווייזט פאלגענדער פאקט:

לעצטענס זענען דורך די געריכטען פון לאדז און פון לאדזער אומגעגענד (קוטנא, לענטשיץ, שפ-ראדז, ברזשעזשין) אויסגעשטעלט געווארען אויף ליציטאציעס 152 הייזער פאר פערשידענע חובות. פערקויפט זענען געווארען נישט מעהר ווי 5 אויף די איבעריגע 147 אויסגעשטעלטע הייזער, הגם די פערקויף-פרייזען זענען געווען במקח, האבען זיך קיין בעלנים נישט געפונען.

כדאי צו בעמערקען, אז דא האנדעלט זיך וועגען ליציטאציעס, וועלכע קומען שוין פאר צום צווייטען מאל.

מאנאטליכע טראמוואי-בילעטען
צו 22.50 צו בעקומען אין
„ORBIS"
פיעטריקאווער 18, טעל. 249-33

ר. איזראעל

דער בערזע-סוחר

שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

101

— שולמית, דו ווייסט ווער דאס איז? האט ראבערט געפרעגט ארויסנעהמענדיג א קליינעם רע-וואלווער פון טאש.

— דאס איז דער געהילף פון הויפט-אינספעק-טאר, האט שולמית אויסגעשריגען, דערפיהלענדיג, אז אויב מ'וועט דזשאנען פון דאנען ארויסלאזען, איז זי א פערלוירענע.

— ווער? האט ראבערט געפרעגט.

— אזוי ווי איך האב דיר געזאגט, דאס איז דער געהילף פאליציי-אינספעקטאר פון לאנדאן. ראבערט איז געווען שרעקליך אין כעס, ער איז צוגעגאנגען נאהענט צו דזשאנען און האט איהם געפרעגט.

— וואס טוט איהר דא?

— איהר הערט דאך, איך בין א פאליציי-אינ-ספעקטאר, דאס איז מיין פאך, פונקט אזוי ווי פער ביזנעס איז אייער פאך. מיין אויפגאבע איז אייך צו פערפאלגען און אייער זאך איז זיך פאר מיר אויסצובעהאלטען. אייער זאך איז מיט מיר צו קעמפען און איהר זאלט דעם קאמף אויסמיר-דען. ווער ס'וועט זיין שטארקער דאס איז זאך, און וועלכער מיר וועלען זיך איבערצייגען גאר אין דער נאהנטסטער צוקונפט.

— וועגען דעם האבען מיר גארנישט מעהר וואס צו רעדען. דעם קאמף האב איך שוין געוואו-נען, איך וואונדער זיך נישט, וואס איהר רעדט אזעלכע הארבע דיבורים און וואס איהר שטעלט זיך אזוי שטייף. דערצו זאגט איהר דאך דער פאליציי-אינספעקטאר פון לאנדאן, דאס לייט שוין אין אייער בלוט.

— איך בין שוין געווען אין פערלויף פון מיין פראקטיק אין גרעסערע געפאהרען און האב זיך אויך אזוי שטארק נישט דערשראקען. איצט שרעק איך זיך אמווענינגסטען.

— אהא, האט ראבערט געלאכט, איהר רעדט שוין אביסעל צו דרייסט, פיהלט איהר באמת נישט דעם גרויל פון דער לאגע, אין וועלכער איהר געפינט זיך.

— איך ווייס, אז קיין קיכלעך, וועל איך ביי אייך נישט עסען, אבער איך זאל רעכענען, אז מיין לאגע איז אויסזיכטסלאז, אין דעם גלויב איך אויך נישט.

— די דיסקוסיע איז אנ'איבעריגע.

ראבערט האט אויסגעצויגען די רעכטע האנד, אין וועלכער ס'האט זיך געפינען דער רעוואלווער און געזאגט:

— זייט אזוי גוט, הער פאליציי-אינספעקטאר, און גייט פאראויס פאר מיר.

דזשאן האט זיך נישט אקעגענגעשטעלט, נאר איז געגאנגען אזוי ווי ראבערט האט איהם אנגע-וויזען, ווען ער האט געמאכט עטליכע שריט, האט ער זיך אפגעשטעלט און זיך געווענדעט צו ראבערטען.

— און אפשר וואלט איהר מיר געקענט זאגען מיט וועמען איך האב דעם כבוד. מיין נאמען קענט איהר שוין, ווער איך בין ווייסט איהר אויך, אבער איך האב נאך דעם כבוד צו קענען די דאמע. אבער איך, וואס וועט זיכער זיין מיין גרעסטער געגנער, קען איך נישט.

— איך בין דער געשיקטער ראבערט, האט איהר שוין וועגען מיר געהערט.

— א שאלה, צי איך האב געהערט וועגען דעם געשיקטען ראבערט, נישט נאר געהערט, נאר פיל געלייענט וועגען איהם. איך וואלט באמת נישט געקענט פערענדיגען מיין קאריערע, אויב איך וואלט נישט געקענט דעם געשיקטען ראבערט. איך מוז מודה זיין, אז די געפאהר איז געוואקסען עטוואס, אויב איך האב מיט אייך צו טון. לויט דעם ווי איך האב זיך פון אייך אנגעהערט, זענט איהר אנ'אויסגעצייכנטער פאכמאן.

— אין דעם וועט איהר איצט האבען די מעג-ליכקייט זיך צו איבערצייגען מיט די אייגענע אויגען אין חושים.

אין איידער דזשאן האט עפעס געענטפערט, האט זיך דאס שטיקעל פארלאנג, אויף וועלכען דזשאן איז געשטאנען אנגעהויבען ארא[פ]צולאזען צו זאמען מיט דזשאנען. דעם אינספעקטאר זענען גע-וועזן בעקאנט אלערלעי שפיצלעך פון פערשידענע פער-ברעכער, דאס אראפלאזען זיך פון דער פאדלאגע איז א תהום איז אויך נישט געווען פון די ביינער זאכען. דאס איז געווען אנ'אלטע, דערפאר אבער א זיכערע איינארדנונג פון פערברעכער. דעריבער האט דזשאן זיך נישט אזוי שטארק דערשראקען, ער האט נישט געפרואווט זיך אפילו צו ראטעווען און איז אראפגעגאנגען אויף עטליכע מעטער טיף. באלד האט זיך דאס שטיקל פארלאנג ווידער פערמאכט און ראבערט איז געבליבען אליין מיט שולמית'ן.

— ראבערט, איהם קען מען מעהר נישט ארויסלאזען פון דאנען. ער איז דיין און אונזער גרעסטער געפאהר.

— זיי רוהיג, ער וועט פון דאנען מעהר נישט ארויס. איך וועל איהם פערהונגערן אויף טויט.

— אבער ער האט זיך פאר איהם מיין נישט, אז ער איז פון די צוויי פאר א שילינג. ער קען דיך ארויספיהרען אין פעלד אריין...

— זיי רוהיג, פון דאנען איז נאך קיינער נישט ארויס. ער וועט גאר אויף אנ'אנדער אופן בעה-האנדעלט ווערען, אזוי ווי ס'פאסט פאר א פאלי-ציי-אינספעקטאר, וועלכער פערליבט זיך אהערצו-קומען אין דעם שטאט-פריסטעל אריין.

— ס'איז נישט גענוג דיין זיכערהייט. מען מוז אנבעהאלטען ספעציעלע מיטלען.

— נו, גוט, גוט, סוף-כל-סוף ביזט דו נאך א יונגע. אבער זאג מיר נאר, ווי אזוי קומט דאס, אז ער זאל דיר נאכגעהען און אפילו אויף זיך אליין נעהמען די מיסיע דיך אבצושטראפען.

— דאס קען איך אויך נישט פערשטעהן.

— ס'זעהט אויס, אז מ'ווייסט זעהר פיל זא-כען וועגען דיר אין דער פאליציי, אויב מ'האט דיך דארט דעצידירט דיר נאכצוגעהען און נאכצו-פארשען.

— איך האב דאס אין דער פאליציי נישט בעמערקט, הגם איך בין ערשט נעכטען דארט גע-ווען און געהאט מיט דעמזעלבען דזשאן א שארפען און לאנגען שמועס.

— האסט דו נאך א זעהר שוואך אייגעל, פער-שטעהסט דו נאך ווייניג די פאליציישע מעשארען און זייערע שפיצלעך. איך קען דיר פערזיכערען, אז דו ווערסט נישט דאס ערשטע מאל אבסערווירט דורך דער פאליציי, און דו האסט דאס גאר נישט בעמערקט. דו האסט דאך זעהר פיל גליק, וואס ער האט זיך מיט דיר דא אהערגעשלעפט. אין אנ'אנדער פאל וואלט געווען זעהר שלעכט מיט דיר.

— איך האב דאך דיר שוין געזאגט, אז ביי מיין אלע טרויעריגע געשעפטען האב איך נאך אביסעלע מזל אין לעבען. אפשר איז דאס אויך געווען איך מיין מזל.

— איך הויב שוין אן דערין צו גלויבען, האט ראבערט געזאגט.

— אבער איך בין נאך אלץ נישט רוהיג. עפעס האב איך גאך מורא, אז דזשאן וועט זיך ארויסבעקומען פון דאנען און דאן האט זיך פער-ענדיגט די גאנצע קאמעדיע.

— דו הויבסט מיך אן צו דערגערווירען מיט דיינע ספקות'ן, איך האב דיר שוין געזאגט, אז פון דאנען איז נאך קיין איין מענש נישט ארויס-געגאנגען. אויב מיר האבען דאס נישט געוואלט. אויך דער דאזיגער דזשאן וועט זיך נישט ארויס-בעקומען, איך בעהם איהם אויף מיין פעראנטווארט-ליכקייט.

(פארזעצונג קומט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

זונטאג 27 יאנואר — כג שבט תרצ"ה

זון-אויפגאנג 7.25
זון-אונטערגאנג 4.12

דער אורטייל אינ'ם פראצעס פון די לאדזער ענדעקעס

פערמשפט בסך הכל 7 מאן אויף 10 חדשים ביז צוויי און א האלב יאהר

פרייטאג, 3 בייטאג, איז אין היגען קרייז-געריכט ארויסגעטראגען געווארען דער אורטייל אין דעם גרויסען פראצעס פון די 19 לאדזער ענדעקעס:

קאזשימיעזש קאוואלסקי, לעאן גזשעגארזשאק, אלעקסאנדער סטאלארעק, סטעפאן-יאן פאדגורסקי, אלעקסאנדער פאוולאווסקי, יאן-בערנארד כאינאצקי, קאזשימיעזש פאטארא, ווינצענטי קאזשוכאווסקי, אנטאני טשערניק, טאדעאוש ווארכאל, וולאדיסלאוו מעלער און מאריאן קראיעווסקי זענען פרייגעשפראכען געווארען.

פראנציסעק לאסקאווסקי איז פערמשפט געווארען אויף 10 חדשים טורמע.

סטעפאן ראבאקאווסקי און פעליקס קיערסקי — אויף א יאהר טורמע.

העלענא קאזשוכאווסקא — אויף א יאהר ארעסט.

ריכארד שטשענסני — אויף 2 יאהר טורמע.

זיגמונט האלאי — אויף א יאהר מיט 10 חדשים ארעסט.

הענריק קאנארזשעווסקי — אויף דריטהאלבען יאהר טורמע.

אין די מינדליכע מאטיווען האט דאס געריכט אונטערגעשטראכען, אז אויב עס האנדעלט זיך אין שטירצען די רעגירונג און בעליידיגען מלוכה-מענער, שטיצען זיך די פארוואורפען פון בעשולדיגונגס-אקט נאר אויף די ערקלערונגען פון צוויי קאנפידענטען — זאבאראווסקי און קושימאסקי — אבער אויף די צוויי צדות קאן מען זיך נישט שטיצען צוליב זייער נידריגען גייסטיגען מצב און צוליב זייערע געגענזעצליכע ערקלערונגען.

דאס געריכט האט פערמשפט נאר די בעשולדיגטע, ווענען עס איז דערוויזען געווארען די ארוואורפען פון שטירצען די רעגירונג — שטשענסני און האלאי. געגען זיי זענען אויך דא אנדערע בעווייזען.

אויף וויפיל עס האנדעלט זיך וועגען דער קאזשוכאווסקא און ראבאקאווסקי'ן, בעשולדיגטע אין שטערען די גאטעסדינסט דעם 3 מאי, מאטיווירט דאס געריכט דאס אנווענדען א הויכע שטראף צוליב'ן שטערען די רוה אין א הייליג ארט, וואס מוז שטארק בעשטראפט ווערען.

דאס געריכט אנערקענט ווייטער, אז אין לאגער פון דער נאציאנאלער פארטיי זענען נישט געווען קיין געהיימע און קאנספיראטיווע גרופען.

ווי מ'קאן זעהען פון דעם אורטייל איבער 19 בעשולדיגטע, זענען 12 פרייגעשפראכען געווארען און 7 זענען פערמשפט געווארען פון 10 חדשים ביז 2 און א האלבען יאהר תפיסה. די קאזשוכאווסקא און ריבאקאווסקי זענען פערמשפט געווארען פאר זייער אנטייל אין די געשעהענישען דעם 3 מאי אין דער קאטעדרא.

קאנארזשעווסקי און קערסקי — פאר דריקען אונלעגאלע אויפרופען. שטשענסני, לאסקאווסקי און האלאי — פאר אנטי-מלוכהשע רעדעס אויף פאליטישע פערזאמלונגען.

דער רושם אין די יודישע געזעלשאפטליכע קרייזען

צוליב דער געשיכטע מיטן דועל ד"ר קרויש—דעפ. מינצבערג

אונזער ידיעה וועגען דעם דועל, צו וועלכען ס'האט ארויסגערופען דעם דעפ. מינצבערג — דער ראטמאן קרויש האט געמאכט א גרויסען רושם אין אלע געזעלשאפטליכע קרייזען.

די סעקונדאנטען פון ד"ר קרויש, וועלכע זענען געווען ביים דעפ. מינצבערג זענען געווען קאפ. משיהירין און מאיאר קאנו.

מיר האבען שוין אויך מיטגעטיילט, אז דעפ. מינצבערג האט צוגעשיקט צו די סעקונדאנטען א בריף צוליב דעם וואס ער איז א רעליגיעזער יוד קען ער אין פרינציפ נישט אנערקענען אזא מין ערלעדיגונג פון אנ'ענין און לעגט פאר אנ'עהרען-געריכט.

נעכטען האט דעפוטאט מינצבערג בעקומען אנ'ענטפער פון די סעקונדאנטען, זיי שרייבען, אז זיי שטעלען פעסט דעם גוטען ווילען פון דעפ. מינצבערג צו ערלעדיגען דעם עהרען-קאנפליקט מיט ד"ר קרויש.

ס'איז אבער נישט אפגעהיטען געווארען דורך דעפ. מינצבערג די פארם פון צושיקען זיינע סעקונדאנטען. דעפ. מינצבערג האט אויסגעמיטען די פארם פון ערלעדיגען דעם קאנפליקט צוליב זיינע רעליגיעזע איבערצייגונגען.

די אויפגאבע פון ד"ר קרויש איז איצט צו בעשטימען זיינע פערטרעטער אין עהרען-געריכט, וועלכער דארף צונויפגערופען ווערען, דערמיט איז די מיסיע פון די סעקונדאנטען ערלעדיגט.

פון לאדזער ראבינאט האבען מיר בעקומען פאלגענדען בריף:

ב"ה.

מוצש"ק פ' יתרו תרצ"ה.

עפענטליכער פראטעסט

דאס ערשטע מאל אין דער געשיכטע פון יודישען כלל-לעבען אין פוילען איז געשעהן דער טרויעריגער פאקט, וואס אין אונזער שטאט האט א פארשטעהער פון א יודישער גרופירונג געשיקט צו א פארשטעהער פון א צווייטער ריכטונג און דערצו צו א נשיא פון א יודישער קהלה, א פיהרער פון א רעליגיעזער פארטיי און אליין א רעליגיעזען מענש, סעקונדאנטען.

דער וועד הרבנים שטעלט פעסט, אז ד"ר י. קרויש, וועלכער האט זיך ערלויבט צום ערשטען מאל צו בענוצען בנוגע א רעליגיעזן יוד מיט אזא מיטעל פון ערלעדיגען אנ'ערן-סכסוך האט אריינגעבראכט אין יודישען לעבען א ביזהער נישט געהערטע מידה.

דער וועד הרבנים דריקט דעריבער אויס זיין טיפסטען בעדויערען צוליב דעם דאזיגען פאל אין אונזער יודישען קבוץ און גלייכצייטיג זיין שארפסטען פראטעסט געגען אזא האנדלונג לגבי א יודישען רעליגיעזען עסק.

לאדזער ראבינאט
צייטוויליגער יושב ראש
יוסף פיינער.

וועגן רעגיסטרירן האנדעלס-ביכער

ערקלערונג פון בוכהאלטערן-פעראיינען

די פראפ. בוכהאלטערן-סעקציע ביים פוילישען האנדעלס-אנגעשטעלטען-פעראיין בעט אונז צו געבען פאלגענדע בעמערקונג:

אין שייכות דערמיט, וואס אין די צייטונגען האבען זיך בעוויזען נאטיצען, אז דער בוכהאלטערן-פערבאנד אויף לאדזער וואיעוואדזטווע פיהרט אדורך די האנדעלס-ביכער-רעגיסטראציעס, מאכט דער האנדעלס-אנגעשטעלטער-פעראיין אויפמערקזאם, אז קיין שום ארגאניזאציע, וואס איז אנגעשלאסען אין צענטראל-ראט פון די בוכהאלטערן-פעראיינען אין פוילען, דערונטער אויך דער בוכהאלטערן-פערבאנד אין לאדזער וואיעוואדזטווע האבען נישט קיין אויסשליסליכע רעכט צו פיהרען די ביכער-רעגיסטראציע אין שייכות מיט דעם פראיעקטירטען אוסטאוו וועגען בוכפיהרונג. אנ'ענטשפרעכענדע רעגיסטראציע וועט פעראדענט ווערען אין דער געהעריגער צייט דורכן הויפט-ראט, וועלכער איז דערצו בערופען, דער הויפט-ראט וועט דאס טון אין הסכם מיט די פעראיינען וואס זענען אין איהם אנגעשלאסען.

די דאזיגע ערקלערונג איז אונטערגעשריבען פון די בוכהאלטערן-סעקציעס ביי דריי האנדעלס אנגעשטעלטע-פעראיינען.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07.
ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אווענד.
זונטאג פון 9–1 פארמיטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעמשניצע-פרייזען

יאנואר

צוגאב-פאבאר

(2) מארגען מאנטאג ד. 28 יאנואר ה. י. וועט זיין טעטיג א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ.ק.או. לאדז שטאט 1, פיעטריקאווער 165. עס דארפען זיך שטעלען פאבאראווע פון יאהרגאנג 1913 און עלטערע, וועלכע האבען נאך נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט און וואוינען אויפן שטח פון 1, 9, 8, 5, 3, 2 קאמיסאריאטען.

דעם 28. יאנואר ה. י. וועט אויך זיין טעטיג א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ.ק.או. לאדז 2, פיעטריקאווער 165. עס דארפען זיך אהין שטעלען די פאבאראווצעס פון יאהר 1913 און עלטערע, וועלכע האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט וואס וואוינען אויפן שטח פון 14, 13, 12, 10, 7, 6, 4, 1 קאמיסאריאטען און האבען בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון שטאט-סטאראסטווע.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: קאספערקעוויטש (זגערזשער 54) י. סיטקעוויטש (קאפערניקא 26), זונדעלעוויטש (פיעטריקאווער 25), באיארסקי (פזשעיאזד 19), ליפיעץ (פיעטריקאווער 193), ריכטער (11 ליסטאפאד 86).

פון „ארביס"

צו דער בעקוועמליכקייט פון פובליקום האט די טראמוואי-דירעקציע ערעפענט א פערקויפס-פונקט אין „ארביס" פיעטריקאווער 18, וואו מ'בעקומט די מאנאטליכע טראמוואי-בילעטען צו 22,50 זל.

ארבייטסלאזיגקייט און זעלבסטמארד

(א) אויף מאסארסקא 11 האט זיך, מחמת ארבייטסלאזיגקייט און נויט, געסם'ט מיט סובלימאט דער 28-יעהריגער ארבייטער סטאניסלאוו קויאוויאק.

פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט ערשטע הילף און אפגעפיהרט אין שפיטאל.

בראנפען-פאבריקאנטען

(א) אין זעלעוו זענען ארעסטירט געווארען: איינער זיגמונט כאדאטשעק און זיין שוואגער קשראל פאספישיל, וועלכע מען האט געכאפט ביים אויסארבייטען ספירט.

מ'האט זיי איבערגעוויזען דער געריכטס-מאכט.

Dr. med.
R. Zalcwasser
כירורג
ציגעל-גאס 19, טעל. 125-17
נעמט אן פון 1–2 און פון 4–6 נאכמ'

רעפרעזענטאנץ-טעאטער „ראזמאיטאשטשי" ציגעל-גאס 27 טעל. 112-25.
דירעקציע: דוד צעלמייסטער.
גאסטשפילן פון בערימטען יודיש-דייטשען שויספ. פרעמיער פון ריינהארדט- און פיסקאטאר-טעאטער
אלעקסאנדער
גראנאך
היינט זונטאג 9.15 אווענד | היינט זונטאג 4.30 נאכמ. (צו ביליגע פרייזען)
צום לעצטען מאל!
פאפולערע פרייזען! ● פאפולערע פרייזען!
אלעקסאנדער גראנאך'ס אויפפיהרונג פון דער וועלט-בעריהמטער אקטועלער צייט-פיעסע
דיגעלעאטע
— אין 3 אקטען, 4 בילדער פון ד"ר וואלף. —
די הויפט-ראלע פיהרט אויס אלעקסאנדער גראנאך.
ספעציעלע עפעקטען און דעקאראציעס פון ארטיסט-מאלער ב. קודעוויטש.
עס בעטייליגט זיך דער גאנצער קינסטער-אנסאמבל.
דינסטאג, דעם 29 יאנואר קומט פאר די דערוואַרטעטע פרעמיערע פון אלטער קאציזנע'ס נייע ביהנע-ווערק אלעקסאנדער גראנאך'ס אויפפיהרונג
וועלט-געוויסען!...
פרטים אין מארגנע דיגען אנאנס.

צום קארנאוואל
עמפפעהלט
די בייעסטע פאריזער
פערפומען
די איינציגע
קאנקורענץ-פערפומעריע
J. DRUKIER
5 ZAWADZKA 5
TEL. 175-99.
די פיינסטע
טואלעט-זייפען,
פודערן,
ווי אויך אלערליי
קאסמעטיק
אין און אויסלענדישע
בעמערקונג: ענגראסיסטען בעקומען א ספעציעלען ראבאט.

GABINET KOSMETYCZNY
I. NAMIOTOWEJ
ul. Narutowicza 11 front, I piętro
przyjm.: 10–3 i 5–8.
Masaż twarzy, maquillage,
trwałe przyciemnianie
brwi i rzęs, usuwanie
brodawek oraz zbędnego
owłosienia.
Porady bezpłatne.
Ceny przystępne.

וועגעז צוואנג ביכער-פירונג
קאנפערענץ איז דער האנדעלס = קאמער

דעם 25=טען ד. ח. איז אין דער האנדעלס-קאמער פארגעקומען א קאנפערענץ מיט פארטרעטער פון די אינדוסטריעלער און סוחרים=פאראייען. אויף דער קאנפערענץ איז מיטגעטיילט געווארען, אז דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט נישט קוקענדיג אויף די בעווארענישען פון די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס, אפגעווארפען די פאס=טולאטען וועגען דעם פאראגראף 54, פונקט 2 בנוגע דער שטייער-ארדינאציע.

בעת דער דיסקוסיע האבען זיך די אנוועזענדע פארטרעטער ארויסגעזאגט וועגען די קאנסעקווענצען אויב דער פאראגראף זאל אנגעווענדעט ווערען. מחמת דעם, וואס מיט דעם ענין פארנעמט זיך דאס פינאנץ-מיניסטעריום, איז די דיסקוסיע געגאנגען ארום די טעכנישע שוועריגקייטען פאר די שטייער-צאהלער און ווי אזוי דער פאראגראף דארף אנגעווענדעט ווערען אין דער פראקטיק ביי דעם צוואנג-ביכער פירונג.

אלע פארשלאגען וועלען צוגעשטעלט ווערען דעם פארבאנד אין די האנדעלס-קאמערן.

די בעשטימונגען פון דער נייער שטייער-ארדינאציע
ביים ארויפלעגען שטראפען

(אג) לויט די פארשריפטען פון דער נייער שטייער-ארדינאציע לויגען די שטייער-אמטען ארויף שטראפען פאר אפגעבען פאלשע דעקלאראציעס, אדער נישט פיהרען ריכטיג די ביכער, נאר אין פאל ווען עס דראהט ארעסט מוזען די שטייער-אמטען איבערשיקען דעם ענין אין געריכט. אין דעם פאל געהט דער פראצעס איבער אין שטעטישען געריכט, דאן אין קרייז-געריכט און עס קאן אויך זיין א קאסאציע. נאר אין פאל ווען דער שטייער-אמט דעציזירט זיך נאר אויף א געלד-שטראף, אונאפהענגיג פון דער הויך, קען ער אליין בעשטימען די שטראף. אין דעם פאל האט דער שטייער-צאהלער דאס רעכט צו אפעלירען נאר אין קרייז-געריכט און דאן אין העכסטען געריכט.

ווי עס איז דערפון צו זעהען, ווען עס דראהט ארעסט האט דער שטייער-צאהלער דאס רעכט צו אפעלירען אין צוויי אינסטאנצען א חוץ דער קאסאציע, דאגעגען ביי א געלד-שטראף נאר אין איין אינסטאנץ.

עס איז פערשטענדליך, אז די דאזיגע אנאמאליע פאדערט אן אויסבעסערונג, בכדי עס זאל אנגעווענדעט ווערען א גערעכטערע האנדלונג ביי די פארשריפטען פון דער נייער שטייער-ארדינאציע.

דער צענטער פון האנדעל מיט מאנופאקטור=סחורות
טראגט זיך איבער פון ווארשא קיין לאדז

(אג) ווי בעוואוסט זענען לאדז און ווארשא ביז=איצט געווען די גרעסטע אינדוסטריע-צענטערן אין פוילען. לאדז האט פארנומען דאס הויפט=ארט אין דער אינדוסטריע און ווארשא — אין האנדעל. אין משך פון די לעצטע חדשים האט זיך בעמערקט א אינטערעסאנטע ערשיינונג און נעמליך, עס שטעלט זיך ארויס, אז ווארשא פערלירט איהר שטעלונג אין דעם טעקסטיל האנדעל לטובת לאדז. ווי עס אינפארמירען אונז די טעקסטיל קרייזען, מיידען אויס די סוחרים פון די מזרח-וואיעוואדז=טועס, וואס פלעגען ביזאיצט מאכען זייערע טעקסטיל קניות אין ווארשא, די הויפט=שטאט און קומען דירעקט קיין לאדז, די דאזיגע ערשיינונג שטעהט מסתמא אין שייכות מיט דעם [illegible], וואס מען בעמיהט זיך אין דער לעצטער צייט צו עלימינירען די פערמיטלונג פון האנדעל. די פראווינציאנעלע=סוחרים ווילען בעסער קומען דירעקט=קיין לאדז און אנקניפען האנדעלס-בעציהונגען מיט'ן פראדוצענט, נאכמעהר וואס ביי א דירעקטען קאנטאקט מיט'ן פאבריקאנט קענען זיי אפטמאל בעקומען בעסערע קויף=בעדינגונגען און נידריגערע פרייזען.

די דאזיגע איבערגרופירונג אין טעקסטיל-האנדעל קען אין דער נאהנטסטער צייט האבען בעדייטענדע קאנסעקווענצען סיי פאר ווארשא ווי אויך פאר לאדז. עס אונטערליגט נישט קיין ספק, אז די אומזאצען ביי די ווארשאווער הורטאווניקעס וועלען זיך פערקלענערן, דאגעגען וועלען זיך א סך לאדזער פראדוצענטען קענען שטעלען אויף די פיס.

פארנונג פון ארץ-ישראל-אמט

אין לאדז גראסירט לעצטענס א יונג מיידעל, אין עלטער פון 16–17 יאהר מיט'ן נאמען לאלא (לאה) גראהמאן, וועלכע אפערירט נאאיווע יונגעלייט, צוזאגענדיג זיי מיטצונעמען קיין ארץ-ישראל אויפ'ן יסוד פון א המלצה אדער א דרישה וואס זי זאל מכלומרשט האבען בעקומען פון קרובים אין ארץ=ישראל.

דער פאלעסטינא-אמט מעלדעט דעריבער, אז ערשטענס קאן א פרויע איבערהויפט נישט מיטנעהמען קיין מאן אויף א סערטיפיקאט אדער א דרישה, און צווייטענס האט די דערמאנטע לאלא גראהמאן קיין פאפירען נישט בעקומען. די פרל. גראהמאן איז אן'אפעריסטין און איז שוין בעקאנט אין ווארשא פון אזעלכע אפערעס, וואו זי האט אויסגענארט געלד ביי נאאיווע יונגעלייט און איז זאגאר שוין געווען ארעסטירט דורך דער פאליציי פאר אזעלכע מעשים.

דער ארץ-ישראל-אמט ווארענט פאר איהר און פאדערט אויף, זיך נישט ארייננלאזען מיט איהר אין קיין שום משא-ומתן. גלייכצייטיג ווערט געבעטען, אויב עמיצער וועט זי טרעפען, איבערגעבען זי אין די הענד פון פאליציי.

דער ארץ-ישראל אמט אין לאדז.

די איינשרייבונגען אויף די שולען אין ארץ-ישראל

עס האבען זיך שוין אנגעהויבען די איינשרייבונגען אויף אלע ארץ-ישראל'דיגע שולען (אין חיפה'ער טעכניקום, אין דער האנדווערקער-שול ביים טעכניקום, אין דער אגראנאמישער שול אין מקוה ישראל, און אין דער אגראנאמישער שול פאר מיידלעך אין נהלל. — צום שול-יאהר 1935/36.

די קאנדידאטען דארפען זיך תיכף ווענדען צום אקאדעמישען אינפארמאציע=ביורא אין ווארשא (פל. אייזערנער טויער 6), וואס וועט זיי געבען די נויטיגע אינפארמאציעס און ערלעדיגען אין א רעקארד=טעמפא אלע פארמאליטעטען ביי דער איינשרייבונג. מינדליכע אינפארמאציעס — אומזיסט, שריפטליכע — נאכ'ן ארייינשיקען א פאסט מארקע.

קויהלען-גנבים

(א) הינטער פאביאניץ האט פאליציי געכאפט ביי דער באהן-ליניע 2 קויהלען-גנבים: אנדזשעי קולינסקי און יוזעף פוטקא פון פאביאניץ, וועלכע האבען ארפגעשאטען קויהלען פון וואגאנען, און דערנאך זיי ארויפגעלייגט אויף א פוהר צום אפפיהרען...

מ'האט די גנבים איינגעזעצט.

ביי דארם-טרעגהייט

מאגען און דארם-קאטאר בעזייטיגט דאס נאטירליכע ביטער-וואסער

Franciszka Józefa

די שטויאונגען אין או נטעליבס-אדגאנען שנעל און שטערצפרי. פרעגט דאקטוירים. צו בעקומען אין אלע אפטייקען און סקלאד-אפטעקען. 199

גאזפיסען דורך א הונט

(א) אויף זשימנא 3 איז שווער צובּיסען געווארען פון א הונט דער 5=יאהריגער מאריאן וועסאלאווסקי.

פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט ערשטע הילף און אפגעפיהרט אין שפיטאל.

אן'אונטערגעווארפען קינד

(א) אויף די טרעפען פונ'ם הויז אויף זאוואדזקא 7 האט מען געפונען אן'אונטערגעווארפען קינד — 6 וואכען אלט.

איבערגעפאהרען

(א) אויף לימאנאווסקיעגא גאס איז איבערגעפאהרען געווארען דורך אנ'אויטא דער 34-יעהריגער אשר פיענטעק (פון לימאנאווסקיעגא 33).

פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט ערשטע הילף.

טעאטער „פילהארמאניע"
נארוטאוויטשא 20

ה יי נ ט
לעצטע 2 פאפולערע
געזעגנונגס=פארשטעלונגען
פון דראמאטישען אנסאמבל
אונטער דער קינסטלערישער אנפיהרונג פון
אברהם מארעווסקי

ס'ווערט געשפילט די פרעמירטע סאוויעטישע פיעסע אין 4 אקטען
דאס לעבען רופט!
פון ביל-בעלאצערקאווסקי
יודיש און רעזשי: א. מארעווסקי.

ס'נעמען אנטייל:
אברהם מארעווסקי
רחל האלצער
דוד ליכט
יעקב קורלענדער
און אנדערע.

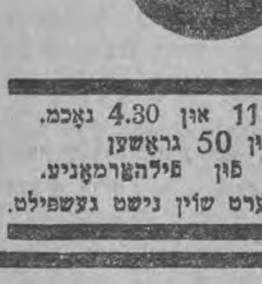

אנהויב 11.30 און 4.30 נאכמ.
בילעטען פון 50 גראשען
אין קאסע פון פילהארמאניע.
אין אוונט ווערט שוין נישט געשפילט.

אלגעמיינע פערזאמלונג
פון זשורנאליסטען-סינדיקאט

דעם 10-טען פעברואר 11.30 פארמ. קומט פאר אין אייגענעם לאקאל (פיעטרק. 121) די יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג פון זשורנאליסטען-סינדיקאט, פארשלאגען צו דער אלגעמיינער פערזאמלונג דארף מען איבערגעבען דעם סעקרעטאר ביז'ן 5-טען פעברואר ד. י.

היינט קאנצערט
פון אבערקאנטאר משה קוסעוויצקי אין „פילהארמאניע"

היינט זונטאג 9 אוונט קומט פאר אין פילהארמאניע דער לאנג-ערווארטעטער גראנדיעזער קאנצערט פון וועלטבעריהמטען אבערקאנטאר משה קוסעוויצקי פאר זיין אפפאהרען קיין ארץ-ישראל. דאס מוזיקאלישע לאדז קומט היינט זיך געזעגנען מיט איהר ליבלינג בפרט נאך, ווען דאס פראגראם וועט זיין געקליבען פון סאמע פערל פון זיין רייכען רעפערטואר.

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 93=201
ספעציאליסט
פאר מענער=שוועכע=בעהאנדלונג.
סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען
נעמט אן פון 8–11 און פון 5–אוונד.

א יונגער יודישער געלעהרטער
געקומען קיין לאדז וועגען א וויסענשאפט=ענין

קיין לאדז איז עהערנעכטען געקומען דער יונגער וויסענשאפטלער ד"ר מיכאל אדלער מיטגליד און קארעספאנדענט פונם אינטערנאציאנאלען אינסטיטוט פאר אנטראפאלאגיע אין פאריז.

דער ד"ר אדלער קומט איצט פון ווארשא, וואו ער האט געווײלט א קורצע צייט, און וואו, לויט זיין איניציאטיוו איז פארגעקומען א בערא=טונג מכוח'ן שאפען אנ'אלוועלטליכע יודישע אנטראפאלאגיש-עטנאלאגישע געזעלשאפט, און צענטראל-אינסטיטוט.

קיין לאדז איז דער ד"ר אדלער געקומען וועגען דעמזעלבען ענין — מיט דער כוונה אויך צו שאפען ביי אונז אין שטאט אנ'איניציאטיוו-גרופע.

ביני לביני וועט דער גאסט האלטען אין לאדז איינציגע רעפעראטען.

דער ערשטער רעפעראט זיינער א. ד. ט. „יודען אין דרום=אמעריקא" וועט ער האלטען אין „זשעטעקא" (יודישע געזעלשאפט פאר לאנדקענטשאפט). דעם רעפעראט וועט מקדים זיין דער ד"ר פרידמאן, וועלכער וועט געבויער רעפערירען וועגען דעם ד"ר אדלער'ס ארבייטען.

קלאנג-קינא-טעאטער
Zachęta
זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג!
גרויסער דאפעלטער שלאגער-פראגראם!
— I —
„יעקאטערינא די גרויסע"
גרויס מאנומענטאל מייסטערווערק מיט
Elżbieta Bergner
אין דער הויפט-ראלע
— II —
די הערליכע קאמעדיע
„מיין שטרעבען ביזטו"
מיט **LILJAN HARVEY**
אין דער הויפט-ראלע.
דער זאל איז גוט בעהייצט.

רייזע-פיבער אין לאדז

(ה.„ גלאזער פון לאדז)

רעטונגס־געדאנקען געפינען איז ערגעץ נישט קיין רעטונג. קיינער קומט נישט צו הילף די דאזיגע נאכט־וואנדלער. בלייבט נישט מעהר איבער ווי צו דערנעהנען זיך אריף און אראפ פארן רייזע־ביורא און האפען און בענקען און טראכטען מאין יבוא עזרי?

עס ליגט עפעס טיף ריה־עגדעס אינ'ם אנבליק פון אזא מענש. בעזונדערס רירענד איז דאס בילד פון יענע יודישע יונגעלייט, פערגאפט איז די רייזע־אפישען, איז, וועמענס פנימ'ער מען דערקענט, אז זיי זענען אויפגעצויגען געווארען ביים ווארשטאט. זיי האבען זיכער נאך קיינמאל די וועלט נישט געזעהען. זיי קענען זי פון די מעשה'לעך, פון רייזע־בעשרייבונגען אין שול. פאר זיי איז די וועלט נאך אזא, ווי זיי האבען זי געזעהען איז ליכט פון ראמאנען — קרוזאס וואנדערונגען. צוזאגענדיג, רייצענדיג, פילפע־שפרעכענדיג. א וועלט פון פאנטאזיעס, ראזע חלומות, ווי ראז עס זענען די מדבר־זאמדען אויף די אפישען. א וועלט, וואס איז מיילען־ווייט פון זייער וועלט ביים ווארשטאט. דער פולער היפוך פון דעם לעבען אוים און ביי דער מאשין. אה, ווי ווילט זיך עס ארויסרייסען פון דאגען איז ענגער צוגעזאגטער וועלט. די פאבריקען־שטאט לאדז, איז פיל פון אזעלכע „ביצייטיגע טרוימער פון געטא", וואס זייער איינציגער חלום איז ארויסוואנדערן. טשאטעווען טאקע אויף אומגליק פון די דאזיגע מענשען כל'ערליי שאנטאזשיסטען און מאכערס. נישט וואו, נישט ווען בע

וויזיט זיך איז דער פרעסע א קורצע מעלדונג פון אזא מאכער: „איך פערקויף א סערטיפיקאט", אדער „איך פערשאף מעגליכקייטען זוויסצעוואנדערן קיין ארץ־ישראל אויף בעקוועמע בעדינגונגען", קלינגען טעלעפאן־נומער דער און דער" און עס לויפען די דאזיגע רייזע־פיבער־דיגע קלינגען, האפענונג און טראגען צו די לעצטע געבארגטע פאר גילדען, וואס ווערען ביי זיי פערפאלען ווי אין וואסער. ווער עס וויל קענען די גרויס פון די יודישע מאסען פון אונזער בעריהמטען טעקסטיל־צענטער, דער זאל מוחל זיין און זיך מטריח זיין איז א מיטען העלען טאג פאר די שויפענסטער פון די רייזע־ביוראס, אדער אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, וואו עס אמטירט דער פאלעסטינא־אמט. זאל ער דארט כאפען א שמועס מיט איינעם אזא קאנדידאט אויף עמיגראציע און ער וועט זיך דערוויסען, וואס עס הייסט אויסזיכטסלאזיגקייט, רייזע־פיבער פון ש'פס־ברוכיגע מענשען, חלומות פון פאטענציאנעלע, פערמאגענטע וואנדערער. דער „פליהענדער קעמעל" פון מזרח! זייגע פליגלען רייצען די פאנטאזיע פון די דאזיגע מענשען. וועקען ביי זיי זייער איינגעשלאפענע אימיציאטיוו און זייער דראנג צום נאך נישט געלעבטען לעבען. און פון דאגען זייער ציטער, זייער שפאנונג און זייערע פערצווייפעלטע אויגען פול האלוציגאציעס פון זוניגע טעג, בהיימע גרויסע וועגען און פרישע לופט.

נישט בלויז נויטבעדערקייט, נישט די שיקזאליכע איינזאמקייט טרייבט די דאזיגע מענשען צו די רייזע־ביוראס, נאר די גרויסע נויט. דאס לעבען אהין זיי מאכען.

„היינט — די „געלע לאטע" מיט אלעקסאנדער גראנאך

ווי ס'איז געווען פאראויס צו זעהען האבען די גאסטשפילען פון בעריהמטען קינסטלער אלעקסאנדער גראנאך ארויסגערופען גרויס פעראינטערעסירונג ביים לאדזער יודישען טעאטער־עולם. די פרייטאג און שבת פארשטעלונגען זענען פערלאפען מיט א גרויסען ערפאלג.

היינט ביידע אין אוונד ווערט די דאזיגע פיעסע געשפילט צום לעצטען מאל.

איבערמארגען דינסטאג ווערט געגעבען די פרעמיערע פון אלטער קאציזעס טינטעמישען בינערעפערטואר „וועלט־גוויסען".

היינט 2 פארשטעלונגען אין פאלקס-טעאטער

אויף זגערזשער 17

היינט 4 נאכמיטאג ווערט געשפילט אין פאלקס־טעאטער אויף זגערזשער 17 די פריילעכע אפערעטע „א מענש זאל מען זיין". 5 אוונד צום לעצטען מאל די פאלקס־אפערעטע „כינקע פינקע".

פון דער לאדזער בערזע

96.75 — — — —	באנק פאלסקי
47.25 —	3 פראצענטיגע בוראוולאנע
53.25 —	4 „ דאלארובקא
71.25 (אמ.)	7 „ סטאביליזאציע
62.00 1934	5 „ ווארשאווער פ.־ב.
53.50	5 „ לאדזער
26.08 — — —	ענגלישער פונט
5.30 — נישט אפיצ. 5.35	דאלאר אפיצ.
8.91.50 — — —	גאלד־דאלאר —
4.59 — — —	גאלד־רובל —
2.00 — — —	דייטשער מארק

גענוגען איז א וואלד א פערפרוירענע עלטערע פרוי

(א) אין א וואלד פונ'ם מאלווארק איוואנאוויצע, קאלישער קרייז, האט מען עהרגעכטען געפונען א טויטע פערפרוירענע פרוי פון אנ'ערך א יאהרען 70.

ווער זי איז האט מען נאך דערווייל נישט פעסטגעשטעלט.

א הינטישער שטייער

(א) די לאדזער שטאט־פערוואלטונג האט איינגעפיהרט ענדערונגען אין דעם מאהנען פון דעם שטייער אויף הינט אין לאדז.

די גאקאזען וועלען בקרוב פונאנדערגעשיקט ווערען אין דעהביי וועט מען דארפען צאהלען פאר א האלב יאהר.

היינט לעצטע 2 גאסטשפיל־פארשטעלונגען

„דאס לעבען רופט"

דער דראמאטישער אנסאמבל אונטער דער קינסטלערישער לייטונג פון אברהם מארעווסקי גיט זיך היינט אין „פילהארמאניע" מיט'ן לאדזער עולם, אויף די לעצטע 2 פארשטעלונגען, וואס ווערען געגעבען 12 פארמיטאג און 4 בייטאג. ביינאכט ווערט נישט געשפילט.

די קינסטלער אברהם מארעווסקי, רחל האלצער, דוד ליכט, יעקב קורלענדער און אנדערע טרעטען אויף אין זייערע שענסטע קרעאציעס פון דער בעריהמטער סאוויעטישער פיעסע „דאס לעבען רופט", וועלכע ספרכאפט דעם צושויער מיט איהר אויסגעצייכענטען אינהאלט און שפאנענדיגע מאמענטען.

קיין איינציגער טעאטער־בעזוכער טאר נישט דורכלאזען די געלעגענהייט צו זעהען היינט אין פילהארמאניע די לעצטע 2 גאסטשפיל־פארשטעלונגען פון דער הערליכער פיעסע אין דער אויספיהרונג פון אזעלכע בעדייטענדיגע קינסטלער.

קאסקארין לעפרענס

רעגולירט דעם מאגען, היט פון איבריגער דיקקייט און בלוט דרוק אין קאפ־ארין.

ביי גענויגטקייט צו שטוהל־פערהאלטונג איז א מילד בעפרייאונגס־מיטעל. דער אופן פון נעמען:

1 אדער 2 פיגולקעס אוונד בעת'ן עסען.

קליינע קעסטען, א טארעבקא 40 גר.

צו בעקומען אין יעדער אפטייק.

Dr. med. P. Braun

צוריקגעקעהרט

ספעציאליסט פאר הויט־ און וועגערישע קראנקהייטען

נעהמט אן פון 8 ביז 1 און פון 4 ביז 8 אוונט.

Cegelniana 4, tel. 216-90.

DR. MED. H. LUBICZ

פאר הויט, וועגערישע און געשלעכטס־קראנקה. צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32 עמפפאנגס־שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 אוונד זונטאג און יום־טוב פון 9–11 בייטאג און יו"ט 9–1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע־זאל

צו אלע מיינע געעהרטע קונדען!

דרוקעריי בראמבערג

לאדז, צעגעלניאנא 8

איז ערעפענט

אלע־ארט דרוק־ארבייט

ווערט שוין אנגענומען

כריסטע שריפטען

מאדערנע ארנאמענטען

OGŁOSZENIE.

Zarząd Miejski w Łodzi poszukuje z dniem 1 lipca 1935 roku względnie z dniem 1 stycznia 1936 roku w granicach miasta odrębnych nieruchomości, nadających się na rozmieszczenie niektórych instytucyj i biur Wydziału Opieki Społecznej.

Właściciele tego rodzaju posesyj proszeni są o składanie ofert w biurze Wydziału Gospodarczego, ul. Zawadzka 11, pokój Nr. 57, w terminie do dnia 1 marca 1935 roku.

W ofercie należy podać powierzchnię użytkową posesji, wysokość czynszu i inne warunki oraz dołączyć dokładne szkice lokali.

Łódź, dnia 27 stycznia 1935 roku.

202 Zarząd Miejski w Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Zarząd Miejski w Łodzi niniejszem ogłasza, że zgodnie z § 2 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 czerwca 1924 roku (Dz. U. R. P. Nr. 51/1924 poz. 522) i stosownie do § 51 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 grudnia 1932 roku (Dz. U. R. P. Nr. 11/1933 poz. 71)

Preliminarz Budżetu Administracyjnego Zarządu Miejskiego w Łodzi na rok administracyjny 1935/36

wyłożony zostanie do publicznej wiadomości na przeciąg 7 dni (z wyłączeniem dni świątecznych), t. j. na czas od dnia 28 stycznia 1935 roku do dnia 5 lutego 1935 roku włącznie, w sali Głównej Kasy Miejskiej, okienko Nr. 1, Plac Wolności Nr. 14, w podwórzu, gdzie może być przeglądany przez płatników danin komunalnych celem wnoszenia spostrzeżeń i zarzutów.

Łódź, dnia 26 stycznia 1935 roku.

Komisarz Rządowy m. Łodzi

201 (—) inż. Wacław Wojewódzki.

פאר שאכטעל־מאכער, ליגירער, בוכבינדער און דרוקערייען!

רעפעראטורען פון מעסערלעך פערשידענע מאשינען־טיילען און שווייסונגען

פיהרט אויס ביליג

J. REDER Łódź,

קאנסטאנטינער 11/13

(רוג זאבארניא)

Dr. med. ROZENHAUZ-EDELISTOWA

ספעציאל־ארצט פאר קינדער־קראנקהייטען

וואוינט איצט פאלודניאווא 6

טעל. 110-49

נעהמט אן פון 8 – 9 פריה און פון 4– 6 נאכמיטאג.

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט־קראנהייטען. בעהאנדלונג פון מענער־שוואכע

אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40

פראנט, 1־טער שטאק.

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום־טוב פון 9—1 פארמיטאג. בעזונדערער ווארטע־זאל פאר פרויען.

Dr. H. Szumacher

הויט־ און וועגערישע קראנקהייטען

פיעטריקאווער 56, טעל. 148-62

נעמט אן פון 9 ביז 12; פון 2 ביז 4 און פון 7 ביז 9 אוונד; זונטאג און אנדערע חגאות פון 11 ביז 2.

לעטשניצע־פרייזען!

Dr. HELLER

ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער־שוואכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט זונטאג פון 11–2 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל. אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזן

Dr. J. Neuman

כירורג

(וועלכער ארדינירט אין שפיטאל אויף דרעווגאווסקא)

נעמט אן אין דערהיים פון 5–8 אוונד.

זאכאדניא 57, טעל. 281-95

Dr. med. D. ROZENCWAJG

וואוינט יעצט אויף

72 פילסודסקיעגא 72

(ווסכאדניא) פראנט 2־טען שטאק טעלעפאן 128-74.

פריוואט־קליניק

פון האלז־, נאז־ און אויערן־קראנקהייטען

86 Piotrkowska 55

Telefon 174-74

Dr. Dr. A. WOŁYŃSKI, J. IMICH.

Dr. med. M. TAUBENHAUS

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט

זגערזשער 11, טעל. 246-09

נעמט אן פון 4–8 אוונד.

LABORATORJUM ANALIZ LEKARSKICH „HIGJENA"

Gdańska 31a, tel. 192-64

עפען א גאנצען טאג. נעמט אן אלערליי אנאליזן פאר אונפערמעגליכע — ביליגערע פרייזן.

GABINET SWIATŁOLECZNICZY

עלעקטרישע בעשטראלונגען, קווארץ־לאמפען, סאלוקס, דיאטערמע.

Gdańska 31a, parter, tel. 192-64

עס ווערט ארויסגעבארגט קווארץ־לאמפען אהיים.

Dr. med. Z. Wajs

האט זיך איבערגעצויגען אויף

נאוואמיעסקא 5 (פראנט)

ספעציאל־ארצט פאר הויט, וועגערישע, האר און געשלעכטס־קראנקהייטן

נעמט אן פון 9–1 און פון $3^1/_2$–8 אוונד. זונטאג און יום־טובים פון 9—1 מיטאג

צו לעטשניצע־פרייזן.

מודערנע, ברוך־קראנקע!

ליידענדע אויף פערשידענע פערקרימונגען פון רוקען־ביין, פוס און הויקערס!

א הילף און א רפואה!

אין לאדז וויילט דער אמת'ער וועלט־בעריהמטער ספעציאליסט

Ortoped Natan Rapaport

פון וויען מיט 30־יעהריגער פראקטיק און נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אוונד

אין לאדז, פילסודסקיעגא № 23

ברוך־ליידענדע! איהר קענט געזונד ווערן אהן בלוטיגע אפעראציעס דאטעוועט אייער געזונד כל־זמן ס'איז נאך צייט, ווייל דער ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען־קאפ, די קישקעס ווערען פערדרעהט און מ'קען בראנדיג ווערען. דורך מיין מעטאדע צרפונדענע ספעציעלע גומי־הייל־באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלעסיגטע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע ביי אנפאנגס־ברוכען. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל־אפאראטען נאך דעם סיסטעם פון פראפעסאר ד"ר האפפא, ד"ר העססינג און קאללאם. געגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פיס ווי אויך שמערצענדע פלאטס־פיס. פאר אמפוטירטע אינוואלידען אמעריקאנישע קונסט־פיס (סאלאן־ארבייט).

ביים ארבלאזען זיך פון מאגען, קישקעס און געבירט־מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל־באנדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד.

געדענקט די אדרעס:

ארטאפעדישע אנשטאלט 23 פילסודסקיעגא 23.

יודיש
פאלקס-טעאטער
17 זגערזשער 17

לעצטע 2 פארשטעלונגען! גרויסער סורפריז פאר לאדזשער טעאטער-עולם! דער פילהארמאניע-אנסאמבל פירט אויף 2 פרייליכע אפערעטן

היינט זונטאג, 4 נאכמ. די בעליבטע פאלקס-אפערעטע 25 נומערן געזאנג און טאנץ אין 4 אקטן פון לאטייגער, מיט 25 נומערן געזאנג און טאנץ.

אמענש זאל מען זיין
און 3 אקטן פון א. שאר

נאכמ.-פרייזען פון 40 גר. ביז 1 זל. אווענט-פרייזען פון 54 גר. ביז 1,50

היינט זונטאג, 9 אוונט די לאנג שוין ניט געשפילטע שלאגער-אפערעטע

כינקע-פינקע

קלאנג-קינא
CAPITOL
16 זאוואדזקא

היינט פרעזענטירן מיר: NORMA SHEARER i FREDRIC MARCH אין דער מעכטיגער דראמע אונט. נאמען:

„ערוואכונג פון דער פרוי"

ריהרענדע ליבעס-דראמע. אויסער'ן פראגראם: קלאנג-צוגאבע. אנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאכמ., שבת און זונטאג — 12.30 בייטאג.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

כעמיש-באקטעריאלאגישער לאבאראטאריום
מ. שאץ
לאדז, פיעטריקאווער 37
סיהרט דורך צעמליכע קראנקהייטן אנאליזן פון אורין, בלוט, פלעגמע א. א.

MOTORY
elektr.
OKAZYJNE używane i nowe po cenach najniższych. Przełączniki gwiazda trójkąt i rozruszniki własnego wyrobu WARSZTATY REPERACYJNE, przewijanie maszyn. Instalacje elektr. Reklamy neonowe. 57
Inż. J. Reicher i S-ka, Łódź
Południowa 28, tel. 21-000.

Dyplomowana naczycielkaudziela lekcy w zakresie 8-miu klas. Dorosłych uczy metodą skróconą, zapewniającą szybkie postępy. Opłata bardzo niska. Aleja 1 Maja 23, m. 15 5869

Lekcje hebrajskiego i angielskiego. Postępy gwarantowane. Ceny przystępne. Narutowicza 11 m. 4, front. Zgłoszenia 5–6 popoł.

וויכטיג פאר זאקן-פאבריקאנטן! א קוואליפיצירטער שטריקער נעהמט אן רענדער אויף 12-ער און 13-ער מאשינען, צו ערפאהרען מ. אייזענבערג. שקאלנא 5

ביטשריפטען-ביורא
פאר די אדמיניסטראטיווע און געריכטס-אינסטאנצען
דוד יאקובאוויטש
לאדז, פיעטריקאווער 35. טעל. 116-07.

ערפאהרענער בוכהאלטער מיט שפראכקענטניס זוכט א פאסטן, עווענט. שטונדענווייז בעשעפטיגונג. צו ערפאהרן ביי פירולאוויטש און גאלדבערג, פלאץ ווארשאווסקי 7. 5947

27-יעהריגער פערהייראטער יונגערמאן וויל קויפן א טראפיקאנט. אפערטן אין אדמ. אונטער "R.W.". 5969

Sypialka prawie nowa okazyjnie do sprzedania. Dzwonić 144-03. 5969

Magiel elektryczna i ręczna z ładnem mieszkaniem z wyrobioną klijentelą do sprzedania ul. Południowa 17, lewa oficyna parter. 5969

א צושניידער-מאדעליסט פון דאמען-קאנפעקציע, ספעציאליסט אויף קאמפלעצירטע ארבייט, זוכט א פאסטן אין א בעשעפטיגונג. אפערטן אונטער „פאכמאן" אין אדמיניס. 5966

וועלכער מענש, וואס קען מיטנעהמען יונגענמאן נאך פאלעסטינע, בעקומט א בעלוינונג, אפשריבן שליכע דינגען ווערד נעבען חיפה. צו ערפאהרן שרודמיעסקא 47 וו. 1, היינט א גאנצן טאג. 5964

1000 זל. וויל איך א סאליד ארבייטסמאן יונגערמאן נעבען קויציג פאר געבען מיר א פאסטן, זואונוועל זיך איך א שותף. קאנסטאנטינער 49, וואוינונג 17. 5957

א וויעשאק אין א קארידאר פרייזווירדיג צו פארקויפן. גדאנסקא 14 וואוינונג 35. 5053

פארלוירן געווארן א פראטאקאל פון 50 זל. אויסשטעלער וועגנער. אפצוגעבן ברענגען געגען בעלוינונג נארוטאוויטש 12, צו ווייסבראט. 5956

Buchalter rutynowany poszukuje posadę ewentualnie pracę na godziny. Dzwonić tel. 207-78.

פרייז פאסטענס
ס'ווערט געזוכט א פריילין, וועלכע האט א לענגערע ערפאהרונג אין דער זיידען-בראנזשע, וועלכע האט א געארבייט אין א דעמיל-געשעפט פאר ערשטקלאסיגע געשעפט, בעפארצוגט ווערט אנ'ערשטקלאסיגע קראפט. צו ווענדן זיך מיט אפערטן אין אדמ. פון דער צייטונג אונטער „זיידן-בראנזשע" 5958

נויטיג אנ'ארויסנעהמער צו קינדער-שקארפעטלעך. זיך ווענדן קאנסטאנטינער 3, וו. 42. 5965

ראקאלען
Mieszkanie 4-o pokojowe frontowe 1 piętro do wynajęcia. Południowa 28. 204

Mieszkanie 5-cio pokojowe, słoneczne, front, w pobliżu Placu Wolności do wynajęcia od zaraz. Informacje tylko telefonicznie od 5 do 7 po poł. tel. 114-73 27

א צימער אוועקצוגעבן מיט וואסער און בעלייכטונג מיט א באזונדערען איינגאנג. פאלנאצנא 6, קווער אפיצינע, 2. שט., וו. 70, ביי גרינבערג. 5959

שרודמיעסקא 7 פון זאפארט צו פערמיטען א פראנט-געוועלב מיט א צימער, איינגאנג לאקאל פארמער אין הויף א פאלשטענדיג איינגעריכטעטע בעקעריי מיט 2 אויוונס, 6 צימער און קיך אין 1-טן שטאק פראנט מיט אלע בעקוועמליכקייטן, 4 און 3 צימער און קיך פראנט מיט אלע בעקוועמליכקייטן און 3 צימערדיגע וואוינונגען אין דער אפיציגע מיט בעקוועמליכקייטן.

צו פערדינגען פון זאפארט 1 צימער און קיך פראנט מיט אלע בעקוועמליכקייטן אויף פאנסקא גאס 65 (ביים גרינעם מארק) פאר יונגע עלטערע פאר-פעלקער. — אינפארמאציעס ביי: K. Kutner 5895

Wyjątkowa okazja! Śliczne 2 słoneczne pokoje, nadających się na lokal związkowy, handlowy, na szkołę freblowską lub na mieszkanie i t.p. oddam od zaraz na dzierżawe. Czynsz kwartalny tylko 60 (sześćdziesiąt) złotych. Sz. Chojnacki, ul. Św. Jakóba № 6, II podwórze, parter. Pośrednicy pożądani.

פערשידענעס
Elegancka, zamożna warszawianka poszukuje znajomości z solidnym panem w wieku średnim w celu towarzyskim, ew. matrymonjalnym. Oferty sub. „Przyszłość" 5949

זאפארט ביליג צו פערקויפן סחורה-שענק, רעגאלען און א גרויסע סחורה-שאנק מיט סערגלאזנע ריימטירען. פולנאצנא 1, טראגט, 1. שטאק, אין טריקאטאזש-געשעפט. 5902

רעכער
הערען אויסגענומען
ביי ג. נארדמאן
שרודמיעסקא 8.

לעטשניצע
פאר ווענעריש קראנקע
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
לאדז, זאוואדזקא 1
טעל. 122-73
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט.
ווענעריש-קראנקע, מענערשוואכע און הויט-קראנקהייטען
אנאליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאציע
איז טעטיג א גאנצן מעת לעת
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל
א בעראטונג 3 זל.

רעטשניצע
פון דאקטוירים - ספעציאליסטען
זגערזשער 17
טעל. 116-33
רענטגען-קאבינעט
ווענעראלאגישעס אמבולאטאריום
פון 9 פריה ביז 8 א זייגער אוונט.
וויזיט 3 זל.

לעטשניצע
פאר ווענעריש קראנקע
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
Poradnia Wenerologiczna
שעלאנא 2-פיעטריקאווער 47
טעל. 189-33
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אוונט
ווענעריש-קראנקע, מענער-שוואכע און הויט-קראנקהייטן
אנאליזען פון בלוט און אורין.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי דאקטאר
א בעראטונג 3 זל.

Dr.
S. Kantor
ספעציאליסט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטן (סיפילי און טריפער), היילט מענער-שוואכע
פיעטריקאווער 90
טעל. 129-45
נעמט אן פון 8–2 נאכמ. און פון 9–4
אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8–2 נאכמ
פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזען

BILANS SUROWY
Łódzkiego Banku Depozytowego, Sp. Akc. w Łodzi
na dzień 31 grudnia 1934 r.

STAN CZYNNY

Kasa i sumy do dyspozycji	2.049.865.70
Waluty zagraniczne	312.473.09
Papiery wartościowe	897.251.68
Banki krajowe	63.870.11
„ zagraniczne	1.112.737.17
Weksle zdyskontowane	12.261.091.43
Rachunki bieżące	3.623.069.57
Ruchomości	57.873.70
Nieruchomości	206.857.32
Różne rachunki	6.795.273.59
Koszty handlowe	1.302.912.24
Oddziały	1.850.365.07
Suma bilansowa	30.533.640.67
Udzielone gwarancje	2.582.321.71
Inkaso	1.734.069.35
Razem	34.850.031.73

STAN BIERNY

Kapitały własne:		
a) zakładowy	2.520.000.—	
b) zapasowy	1.260.000.—	
c) amortyzac.	33.097.16	3.813.097.16
Wkłady i r-ki bieżące		14.856.685.99
Zobowiązania inkasowe		184.289.76
Redyskonto weksli		56.250.14
Banki krajowe		269.641.39
„ zagraniczne		275.789.77
Procenty, prowizje i różne zyski		2.072.616.37
Oddziały		2.011.868.55
Różne rachunki		6.798.405.12
Zyski z lat ubiegłych		194.996.42
Suma bilansowa		30.533.640.67
Zobow. z tyt. udziel. gwar.		2.582.321.71
Różni za inkaso		1.734.069.35
Razem		34.850.031.73

Dr. med.
M. Wajnberg
נערוועז-קראנקהייטען
(עלעקטריזאציע)
נעהמט אן פון 5 – 8 אוונט
זשעראמסקיעגא 25
טעל. 172-20

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקהייטען
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2–3 און פון 6–8 אוו.

ברוך-קראנקע!!!
ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז, פון דעם אין גאנץ פוילן בעריהמטען ספעציאליסט ארטאפעד דיר. י. ראפאפארט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געווארען אנערקענט פון פיל בטוואוסטע פראפעסארען.

J. Rapaport

ברוך-ליידענדע! ספעציעלע ארטאפעדישע גומי-הייל-באנדאזשען פון מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט בעזייטיגען אהן שום אפעראציע, ראן דיקאל שנעל און זיכער מיט דעם בעסטען ערפאלג, די שווערסטע, געפערליכסטע און פערעלטערטסטע ליידענדע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספעציעלע ארטאפעד. הייל-באנדאזשען פאר צו ריקבעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס, ווי אויך ספעציעלע אינדיווידועלע צוגעפאסטע ארטאפעד. בויך-באנדאזשען געגען ארטפאלען זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר כאליכעס, הויקערס און אלערליי פעהלער פון גוף!

אנ'ערשטקלאסיגע ארטאפעד. הייל-אנשטאלט וועלכע פעהלט פיל פאר ארטאפעדישע ערקראנקונגען און מאדנע שטרייכן...

(Skrzywienie Kręgosłupa)

אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.

30 יעהריגע פראקטיק. פולע גאראנטיע!

פערזענליך אין פרייטאג פון 9 פריה ביז 8 אוונט

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז

אכטונג!

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

PODZIĘKOWANIE.

Dziękuję serdecznie WP. Dyr. J. Rapaportowi w Łodzi, Wólczańska 10 i asystentce WPani Fryderyce Flekman za założenie mi specjalnego bandaża przepuklinowego ortoped. po przebytej operacji brzucha i zauważam, że Prof. Dr. Tomaszewicz, chirurg i ordynator Szpitala Ubezp. Społecznej w Łodzi orzekł, że założony mi bandaż jest wielkiem dziełem ortoped. i nader umiejętnie wykonane, dzięki temu bandażowi jestem dziś zdrową i uniknęłam kalectwa z powodu powstałej ruptury po operacji. Polecam WP. Dyr. J. Rapaporta (Wólczańska 10) i jego asystentkę Panią Fryderykę Flekman wszystkim cierpiącym na rupturę.

Łódź, dn. 15 XII 1934 r. **(—) Pesa Szyff, Śródmiejska 59**

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה
פאר'ן טעקסט—8 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט. שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . 60—
זאג'ן טעקסט—12 . . . . 18—
ברייטער דער טעקסט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקרעלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנעמענטס-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא — 1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקן די אנאנס אדער צוריקצוצאהלן פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און פאר פין פון די אנאנסען איז די רעדאקציע נישט פאראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.